

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN SPOR YAPMA
DURUMLARINA GÖRE SOSYALLEŞME SEVİYELERİ**

Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
OlcaY KİREMİTCİ

Danışman
Doç. Dr. Bahtiyar ÖZÇALDIRAN

İZMİR
2007

ÖNSÖZ

İnsanın gelişim süreci, bedensel ve zihinsel olmak üzere iki alan üzerine yapılanmıştır. Bedensel gelişimin merkezini hareket olgusu, zihinsel gelişimin merkezini öğrenme kavramı oluşturur. Sağlıklı bireyler oluşturmak ancak bu iki kavramın ortak çalışmasıyla mümkün olabilecektir. Unutulmamalıdır ki sağlıklı bir toplum ancak, gerek bedensel gerekse zihinsel açıdan iyi bir şekilde yönlendirilmiş ve eğitilmiş bireylerden oluşur. Sağlıklı bir toplum sosyal toplum anlamına gelmektedir. Sosyal toplum içerisinde, kendine güvenen, sağlıklı diyalog kurabilen, kendi yetilerinin farkında olan, başarılı ve kurallara saygı gösteren ve uygulayan bireyler yer almaktadır. Böyle bir örnek toplum yaratmak ancak eğitim ve öğretimin tam anlamıyla beraber çalışması ile mümkündür. Eğitimin en önemli hedeflerinden bir tanesi, bireyin sosyalleşme seviyesini yükseltmektir. Sosyalleşmeyi şekillendiren birçok farklı etken bulunmaktadır. Belki de bu etkenlerin en önemlilerinden biri spor olarak gösterilebilir. Çünkü spor bireyin hem fiziksel hem de zihinsel gelişiminde büyük bir rol oynamaktadır. Sporun içerisinde, bir toplum yapısını oluşturan kurallar, ilişkiler, rekabet ve kendini gösterme gibi olgular yer almaktadır ki, bu kavramlar birbirlerini tamamlar niteliktedir. Küçük yaştan beri aktif olarak sporun içerisinde olmam ve beden eğitimi ve spor öğrenimimi tamamlayarak beden eğitimi öğretmeni olarak çalışmam ve bu alan içerisinde bilimsel olarak ta ilgilenme olanağını yakalayarak gözlem yapma fırsatını yakalamam neticesinde söylemeliyim ki, spor, insanlara yeni ufuklar açarak iyi bir hayat tarzı oluşturmalarında ve bunun getirmiş olduğu imkânlarla yaşam kalitelerini yükseltmektedir. Bilimsel çevrelerin yaptıkları araştırmaları incelediğimizde, sporun sosyal kültür içerisinde aldığı yerin ne kadar büyük olduğunu görmekteyiz. Özellikle üzerinde durulması gereken noktalardan bir tanesi, gelişim çağındaki çocukların bu etkileşimden ne kadar etkilendikleri sorusuna cevap arayan çalışmaların yoğunluğudur. Bu çalışmada bu kadar fazla sayıda denekten yararlanma amacı, evrenin kriterlerini mümkün olabildiğince kesin olarak belirleyebilmektir. Bu çalışma ile bu alanda yapılacak olan çalışmalara bir nebze de olsa ışık tutabilmek ve yardımcı olabilmek en büyük dileğimdir.

Bu çalışmanın oluşumunda yardımlarını esirgemeyen Danışmanın Sayın Doç. Dr. Bahtiyar ÖZÇALDIRAN' a, çalışma hayatımın her aşamasında bana destek veren ve gerek bilim adamı, gerekse yönetici kişiliğiyle kendime örnek aldığım Sayın Prof. Dr. Birol DOğAN' a, sahip oldukları bilgi ve spora bakış açılarıyla bana ve çalışma arkadaşlarıma ışık tutan Sayın Yrd. Doç. Dr. Süleyman L. MORALI' ya ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Ferudun DORAK' a, bu çalışmanın yazma sürecinde beraber çalışma fırsatı bulduğum Göttingen Sportwissenschaftliche Institut ğretim elemanlarından Sayın Priv.-Doz. Dr. Wolfgang Buss' a ve beraber paylaştığımız mesai içersinde tüm Araştırma Görevlisi arkadaşlarıma yardımlarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, göstermiş olduğu paha biçilmez sevgi ve sınırsız destek ile bu tezin yapım aşamasında olduğu kadar, hayatımın her aşamasında beni güçlü kılan ve sonuz bir anlam katan değerli eşim Sayın Deniz KİREMİTÇİ' ye teşekkürü bir borç bilirim.

OlcaY KİREMİTÇİ
İZMİR–2007

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
ŞEKİLLER VE DİYAGRAMLAR LİSTESİ.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VII
-BÖLÜM I-	
GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
1.1. SPOR KAVRAMI	
1.1.1. Spor Nedir?.....	5
1.1.2. Sporun Kriterleri Ve Spor Modelleri.....	6
1.1.3. Sporun Sosyolojik Fonksiyonları.....	10
1.2. SOSYOLOJİ VE SPOR SOSYOLOJİSİ KAVRAMI	
1.2.1. Sosyoloji Nedir?.....	12
1.2.2. Spor Sosyolojisi Nedir ?.....	14
1.2.2.1. Spor Sosyolojisinin Amaç Ve Fonksiyonları.....	17
1.2.3. Sosyal Değerler Ve Spor Kavramı.....	18
1.3. SOSYALLEŞME (SOSYALİZASYON) KAVRAMI	
1.3.1. Sosyalleşme Nedir ? Sosyalleşmenin Yapısı Nasıldır ?	22
1.3.2. Sosyalleşmenin Özellikleri.....	23
1.3.3. Sosyalleşme Kavramı Ve Bilim.....	25
1.3.4. Sosyalleşmenin Amaçları Ve Alanları.....	26
1.3.4.1. Sosyalleşmenin Amaçları.....	26
1.3.4.2. Sosyalleşmenin Alanları.....	28
1.3.4.2.1. Aile.....	30
1.3.4.2.2. Okul.....	30
1.3.4.2.3. Toplum.....	30
1.3.4.2.4. İletişim Araçları.....	31
1.3.5. Spor Ve Sosyalleşme Süreçleri.....	32
1.3.6. Sosyalleşme Ve İnsan Psikolojisi.....	36

- BÖLÜM II -

2.1. GÜVENİLİRLİK – GEÇERLİLİK

2.1.1. Güvenilirlik.....41

2.1.2. Geçerlilik.....43

2.2. SOSYALLEŞME DURUM TESPİTİ ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN GÜVENİLİRLİK GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI

2.2.1. Amaç.....45

2.2.2. Yöntem.....45

2.2.2.1 Geçerlilik Çalışması.....45

2.2.2.2. Güvenilirlik Çalışması.....53

2.2.2.2.1. Aile İçi Sosyalizasyon 56

2.2.2.2.2. Okul İçersindeki Durum Algısı.....57

2.2.2.2.3. Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik
Sosyalleşme.....59

2.2.2.2.4. Öğretmene Yönelik Sosyalleşme.....60

2.2.2.2.5. Sınava Yönelik Heyecan ve Kaygı
Durumluluğu.....62

2.2.2.2.6. Sportif Yetenek Durumunun Algılanması.....64

2.2.2.2.7. Kendine Güven ve Yaşama Sevinci.....66

2.2.2.2.7.1. Kendine Güven.....67

2.2.2.2.7.2. Yaşama Sevinci.....68

2.2.2.2.8. Sapma Gösteren Davranışlar.....69

2.2.2.2.8.1. Suç İçeren Davranış Durumları.....70

2.2.2.2.8.2. Psikolojik Ve Fiziksel Şiddet
Durumu.....71

2.2.2.2.9. Psikosomatik Şikayetler.....72

2.2.2.2.10. Depresyon.....74

2.2.3. Sonuç.....75

- BÖLÜM III -

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....77

3.2. Kullanılan Yöntem.....77

3.3. Araştırmanın Örneklemi.....77

3.4. Verilerin Toplanması Ve Yorumlanması.....84

- BÖLÜM IV -

BULGULAR

4.1. Aile İçi Sosyalleşme.....	85
4.2. Okul İçersindeki Durum.....	88
4.3. Sınıf İçersinde Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme	91
4.4. Öğretmene Yönelik Sosyal İlişkiler.....	94
4.5. Sınava Yönelik Heyecan Ve Kaygı Durumu.....	97
4.6. Sportif Yetenek Durumu Algılanması.....	101
4.7. Kendine Güven Ve Yasama Sevinci.....	103
4.8. Suç İçeren Davranış Durumları.....	107
4.9. Psikolojik Ve Fiziksel Şiddet.....	111
4.10. Psikosomatik Şikayetler.....	114
4.11. Depresyon.....	117

- BÖLÜM V -

TARTIŞMA.....	120
---------------	-----

- BÖLÜM VI-

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	129
-------------------------------	------------

ÖZET.....	133
------------------	------------

ABSTRACT.....	134
----------------------	------------

KAYNAKÇA.....	135
----------------------	------------

EKLER

Sosyalleşme Durum Tespiti Ölçeği Kendini Değerlendirme Formu.....	139
---	-----

ÖZGEÇMİŞ.....	144
----------------------	------------

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No:

Şekil 1:	Heinemann' in Spor Modeli.....	8
Şekil 2:	Spor Merkezli Sosyal Etkileşim.....	12
Şekil 3:	Sosyolojinin İşlevleri.....	13
Şekil 4:	Heinemann' in Sosyoloji-Spor Sosyolojisi- Spor Bilimleri Entegrasyonu.....	15
Şekil 5:	Entegre Bilim Dalı Olarak Spor Sosyolojisi.....	16
Şekil 6:	Sosyalizasyon İlişkilerinin Yapısal Modeli.....	25
Şekil 7:	Spor ve Sosyalizasyonun Çevresindeki Evreler Ve Etkileşimleri.....	34
Şekil 8:	Ölçme Araçlarının Geçerliliği.....	43

DİYAGRAMLAR LİSTESİ

Sayfa No:

Diyagram 1:	Kulüplerde Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Branş Tercihleri.....	80
Diyagram 2:	Okul Takımlarında Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Branş Tercihleri.....	81
Diyagram 3:	Spor Yapan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yoğunluğu.....	82

Tablo 1:	Digel' in Spor Modeli.....	9
Tablo 2:	Digel' in Farklı Toplumlardaki Değer Anlayışı.....	21
Tablo 3:	Hayat Boyu Sosyalizasyon.....	28
Tablo 4:	Sosyalleşme Alanları ve Etkileşimleri.....	29
Tablo 5:	İlk Ölçüm Madde Analizi.....	47
Tablo 6:	İkinci (Son) Ölçüm Madde Analizi.....	50
Tablo 7:	İlk Ölçüm Verilerinin Analiz Sonuçlarına Göre Formun Toplam Güvenilirliği	53
Tablo 8:	Son Ölçüm Verilerinin Analiz Sonuçlarına Göre Formun Toplam Güvenilirliği.....	53
Tablo 9:	İlk Ölçüm Sonunda Yapılan Madde Analizleri Sonuç Tablosu.....	54
Tablo 10:	Son Ölçüm Sonucunda Elde Edilen Madde Analizi Değer Tablosu.....	55
Tablo 11:	Aile İçi Sosyalizasyon Faktörünün Maddeleri.....	56
Tablo 12:	Aile İçi Sosyalizasyon Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	56
Tablo 13:	Aile İçi Sosyalizasyonu için Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004)	56
Tablo 14:	Okul İçersindeki Durum Algısı Faktörünün Maddeleri.....	57
Tablo 15:	Okul İçersindeki Durum Algısı Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	57
Tablo 16:	Okul İçersindeki Durum Algısı İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	58
Tablo 17:	Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Maddeleri.....	59
Tablo 18:	Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	59
Tablo 19:	Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	59
Tablo 20:	Öğretmene Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Maddeleri.....	60

Tablo 21:	Öğretmene Yönelik Sosyalizasyon Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	61
Tablo 22:	Öğretmene Yönelik Sosyalizasyon Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	61
Tablo 23:	Sınava Yönelik Heyecan ve Kaygı Durumluluğu Faktörünün Maddeleri.....	62
Tablo 24:	Sınava Yönelik Heyecan ve Kaygı Durumluluğu Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	62
Tablo 25:	Sınava Yönelik Heyecan Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	63
Tablo 26:	Sınava Yönelik Kaygı Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	63
Tablo 27:	Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörünün Maddeleri.....	64
Tablo 28:	Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	64
Tablo 29:	Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	65
Tablo 30:	Kendine Güven ve Yasama Sevinci Faktörünün Maddeleri....	66
Tablo 31:	Kendine Güven ve Yasama Sevinci Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	66
Tablo 32:	Kendine Güven Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	67
Tablo 33:	Yasama Sevinci Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	68
Tablo 34:	Suç İçeren Davranış Durumları Faktörünün Maddeleri.....	70
Tablo 35:	Suç İçeren Davranış Durumları Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	70
Tablo 36:	Suç İçeren Davranış Durumları Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları(2004).....	70
Tablo 37:	Psikolojik ve Fiziksel Şiddet Durumu Faktörünün Maddeleri..	71
Tablo 38:	Psikolojik ve Fiziksel Şiddet Durumu Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	71

Tablo 39:	Fiziksel Şiddet Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	71
Tablo 40:	Psikolojik Şiddet Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	71
Tablo 41:	Psikosomatik Şikayetler Faktörünün Maddeleri	72
Tablo 42:	Psikosomatik Şikayetler Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	72
Tablo 43:	Psikosomatik Şikayetler Faktörü için Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları(2004).....	72
Tablo 44:	Depresyon Faktörünün Maddeleri.....	74
Tablo 45:	Depresyon Faktörünün Güvenilirlik Analizi.....	74
Tablo 46:	Depresyon Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider Orjinal Analiz Sonuçları (2004).....	74
Tablo 47:	Faktörlerin Her Biri İçin Madde Sayıları ve Güvenilirlik Değerleri.....	76
Tablo 48:	Katılımcı öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	78
Tablo 49:	Katılan Öğrencilerin Sınıf ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	78
Tablo 50:	Öğrencilerin Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Dağılımı.....	79
Tablo 51:	Cinsiyetlere Göre Spor Yapma Durumu.....	79
Tablo 52/a:	Kulüplerde Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Branş Tercihleri	80
Tablo 52/b:	Okul Takımlarında Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Branş Tercihleri	81
Tablo 53:	Spor Yapan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yoğunluğu.....	82
Tablo 54:	Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Spor Yapma Durumları.....	83
Tablo 55:	Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Spor Yapma Durumları.....	84
Tablo 56:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Aileme ihtiyaç duyduğumda, bana hep zaman ayırır</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	85
Tablo 57:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Bir sorun yaşadığımda, ailem bana her zaman yardımcı olur</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	86

Tablo 58:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ailem benim duygularıma çok az önem verir</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	86
Tablo 59:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Sorunlarım olduğunda ailem beni her zaman dinler</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	87
Tablo 60:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, ailem benimle konuşmaya hazırdır</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	87
Tablo 61:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Derslerde öğrendiklerimi çabuk unutuyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	88
Tablo 62:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ders içi etkinliklerdeki görevlerimi çok çabuk yapabiliyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	89
Tablo 63:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Okuldaki derslerde çok başarılıyım</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	89
Tablo 64:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>En az yaşıtlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	90
Tablo 65:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Okuldaki derslerde o kadar da başarılı değilim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	90
Tablo 66:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Genelde derslerde sorulara yanıt bulmada zorlanıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	91
Tablo 67:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Sınıf arkadaşlarımdan beni sevmemelerinden korkuyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	92
Tablo 68:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Sınıfımdaki öğrencilerle, arkadaşlık kurmanın zor olduğuna inanıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	92

Tablo 69:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Sınıftaki öğrencilerin, beni sevmelerinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	93
Tablo 70:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	93
Tablo 71:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Sınıf arkadaşlarımdan benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	94
Tablo 72:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Bir konuyu konuşmak istediğimiz zaman, beden eğitimi öğretmenimiz bize hep zaman ayırıyor”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	95
Tablo 73:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Beden eğitimi öğretmenim bana bir arkadaş gibi yardımcı oluyor”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	95
Tablo 74:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Beden eğitimi öğretmenim duygularıma çok az önem veriyor”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	96
Tablo 75:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	96
Tablo 76:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	97
Tablo 77:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Karnımda nedenini bilmediğim tuhaf bir ağrı hissediyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	98
Tablo 78:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Sınav sorularını zamanında cevaplayabilecek miyim? diye kaygılanıyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	98

Tablo 79:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Kalbim çok hızlı çarpıyor</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler...	99
Tablo 80:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Sınava yönelik hazırlığım yeterli mi? diye düşünüyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	99
Tablo 81:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Heyecanlanıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	100
Tablo 82:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Kötü bir sonuç alırsam ne olur? diye kaygılanıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	100
Tablo 83:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Sporda çok iyiyim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	101
Tablo 84:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Beden eğitimi derslerinde, her hangi bir şeyi yaşıtılarına göre daha çabuk öğrenebiliyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	101
Tablo 85:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmaları çok çabuk öğrenebiliyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	102
Tablo 86:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşıtılarım kadar başarılıyım</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	102
Tablo 87:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Beden eğitimi derslerinde veya sporda o kadarda başarılı değilim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	103
Tablo 88:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	104
Tablo 89:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Genel olarak kendimden memnunum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	104

Tablo 90:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“İyi bir insan olduğumu düşünüyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	105
Tablo 91:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Kendimi olduğum gibi beğeniyorum”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	105
Tablo 92:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?”</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	106
Tablo 93:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Ne sıklıkta kendini mutlu hissediyorsun?”</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	106
Tablo 94:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Ne sıklıkta her şeyin yolunda gittiğini düşünüp kendini mutlu hissettin?”</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	107
Tablo 95:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?”</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	107
Tablo 96:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	108
Tablo 97:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Her hangi bir dükkandan parasını ödemeden izinsiz bir şekilde eşya çaldım”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	109
Tablo 98:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	109
Tablo 99:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım”</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	110
Tablo 100:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin <i>“Araba veya evlerden hırsızlık yaptım”</i> Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	110

Tablo 101:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer çocuklarla kavga ettim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	111
Tablo 102:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataştım veya onları sert bir şekilde ittim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	111
Tablo 103:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	112
Tablo 104:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	112
Tablo 105:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	113
Tablo 106:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kışkırttım</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	113
Tablo 107:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta karın ağrısı yaşıyorsun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	114
Tablo 108:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta kötü rüyalar veya kabuslar görüyorsun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	115
Tablo 109:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta baş dönmesi problemi yaşıyorsun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	115
Tablo 110:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta uykusuzluk problemi yaşıyorsun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	116
Tablo 111:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta durup dururken ateş basması gibi bir sıkıntı hali yaşıyorsun?</i> ” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	116

Tablo 112:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Ne sıklıkta baş ağrısı sorunu yaşıyorsun? “</i> Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	117
Tablo 113:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum</i> “ Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	117
Tablo 114:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Gülmek için çok az nedenim var</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	118
Tablo 115:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum</i> “ Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	119
Tablo 116:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum</i> ” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	119
Tablo 117:	Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ <i>Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor</i> “ Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.....	120

- BÖLÜM I -

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanı diğer varlıklardan ayıran en büyük değerlerden biri, öğrenme eylemini hayatı boyunca devam ettirme yetisine sahip olmasıdır. Varış' a göre öğrenme, "bireyin çevresiyle belli düzeydeki etkileşimi sonucu meydana gelen az çok kalıcı izli davranış değişiklikleridir" (Varış, 1998, 85). Bu tanımda da görüldüğü gibi, öğrenim zincirleme bir reaksiyon olarak karşımıza çıkmakta ve bireyin yaşadığı toplumun özelliklerinin bu süreç üzerindeki etkisinin nedenli güçlü olduğu gözlenmektedir.

Öğrenme kuramlarını da incelediğimizde görmekteyiz ki, N.E.Miller, J. Dollard ve Piaget' in öne sürdükleri kuram olan, "güdüleme, kişilik, toplumsal, psikolojik ağırlıklı kuram" teorisinin ortaya koymuş olduğu tanım, "öğrenme, kişinin yeteneklerine, onun biyolojik ve kültürel gelişimine, içinde yaşadığı toplumdaki kültüre, güdülenmişliğine, ilgisine, öğrenme ortamının havasına bağlıdır" (Sönmez, 2005, 179).

Bu tanımlar gösteriyor ki, insan içersinde bulunduğu toplumdan sürekli olarak etkilenmekte ve kendi üzerine düşen rolü benimseyerek kendine has karakterini oluşturmakta ve bu karakteristik özellikleri sergileyerek toplum içersindeki yerini sağlamlaştırma çabası içersine girmektedir. Geçirmiş olduğu bu süreç içersinde, ilk dünyaya geldiği günden itibaren yanında olan ailesi, kendi yaşlılarıyla kurmuş olduğu arkadaş grupları ve öğrendiklerini pekiştirmek amaçlı gitmiş olduğu okul ortamı kişinin sosyal statüsünü belirlemekte kaynak teşkil etmektedir.

İnsan olgusunu açıklarken en fazla başvurulan tanımın "insan sosyal bir varlıktır" söyleminin olduğunu bilmekteyiz. Peki, sosyal olmak ya da toplumsal olmak ne anlama gelir? Bu olgunun gelişim süreci ne şekildedir? Etkileşim içersinde olduğu başka kavramlar var mıdır? İnsan yaşantısında ya da psikolojisinde nedenli etkilidir? Bu soruların cevapları geçmişten beri araştırma konusu olmuştur. Fakat bu konunun devamlı olarak gündeme gelmesi, insanın içersinde yaşadığı toplumun sürekli olarak değişim içersinde olması ve bu değişim paralelinde, insanın yaşam tarzının, ilgisinin ve amaçlarının da farklılık göstermesi olarak belirlenmektedir.

Birey, hayata gözlerini açtığı ilk andan, hayatının sonuna kadar bir kimlik sahibi olarak yaşamdaki yerini alır. Bu kimlik gün geçtikçe, yani bireyin yaşı ilerledikçe şekillenir ve anlam kazanır. Bu kimliğin şekillenmesinde önemli bir yer teşkil eden olgular, bireyin ailesi, arkadaşları, aldığı eğitim ve yaşadığı çevredir. Bu olgular hepsi birden, bir bütün olarak düşünüldüğünde ilk akla gelen kavram toplum kavramıdır.

Tarih içersinde, insanoğlu yeryüzündeki yerini aldığı ilk andan itibaren, kendini bir grubun üyesi olarak bulmuş ve hatta bu grubun bir elemanı olmak için çaba sarf etmiştir. Bu grup içersinde, çeşitli roller almış, bu rollerin doğurduğu sorumlulukları yerine getirmeye çabalamış ve bu rolleri kendi aklı ile farklı biçimlerde şekillendirmiş ve uygulamaya geçirme uğraşı içersinde olmuştur. Bu süreç içersinde ait olduğu grup kendi sınırlarını kurmuş ve kendine has özellikler geliştirerek, toplumları oluşturmuştur. İçinde yaşanan ve bireylerin katkılarıyla gelişen ve güçlenen bu toplum zaman içersinde daha da güçlenerek bireyin önüne geçmiş ve bireyin yaşamını şekillendirmeye ve doğuştan itibaren getirmiş olduğu kimliğin oluşumunda büyük bir rol sahibi olmaya başlamıştır.

Yakın geçmişte ve günümüzde de durum pek farklı değildir. Toplumlar varlıklarını sürdürebilmek ve güçlenmek için bireysel yetilere ihtiyaç duymakta ve bu yetilerle sahip oldukları gücü, diğer toplumlar üzerinde söz sahibi olmak amacı ile kullanmaktadırlar. Kısacası bir toplum kendi karakteristik özelliklerini kullanarak bir başka toplumu etkileyebilmekte ve direkt olarak o toplumun özelliklerini şekillendirmekte ve dolayısı ile toplum içersinde yer alan bireylerinde yaşamlarını biçimlendirmektedir.

Güçlü olan toplumlarda, şekillenme ve bu şekillerin birbiriyle olan etkileşimindeki işlem düzeni ve hızı çok önemlidir. Bu şekilden kasıt, kurumsallaşmadır. Toplum içersindeki kurumsallaşmada bireyler arası etkileşimin ilk başladığı ve kaynak olarak bahsedilecek kurum ailedir. Kısacası aile toplumun çekirdeğini oluşturarak, bireyin sosyalleşmesi (sosyalizasyonu) için büyük rol oynar. Ama aile kendi başına sade bir kurum olarak kalmamaktadır. Bu kurum diğer dış mekanizmalarında etkisi ile kendine ait farklılıklar gösterebilmektedir. Bu mekanizmalar da, ekonomik, siyasal, ruhsal ve eğitimsel mekanizmalar olarak belirlenebilmektedir.

Bu çalışma, bireyin sosyalleşme süreci içerisinde en önemli virajlardan biri olan ve on bir - yirmi yaş sınırını kapsayan ergenliğe geçiş döneminde sosyalleşme durumunu ve bu durum ile yakın ilişkiler içerisinde olan aile, kültür düzeyi, okul içerisinde öğretmen ve arkadaşlarla olan ilişkiler, bir gruba ait olma durum ve psikolojisi ile eş güdümlü spor yapma durumları ve bütün bu etkileşimler sonucu bireyde açığa çıkan, benlik, şiddet-saldırganlık, yaşama sevinci, heyecan-korku ve psikosomatik belirtiler gibi durumların incelenmesi hedeflemektedir. Bu çalışma giriş ile birlikte altı bölümden oluşmuştur.

Birinci bölümde, spora ait tanım ve model gelişimleri, sporun kriterleri ve sporun sosyolojik fonksiyonları yer almaktadır. İkinci olarak, sosyoloji ve spor sosyolojisi kavramları, spor sosyolojisinin amaç ve fonksiyonları, toplumun sosyal değerleri ve spor kavramıyla olan ilişkisine yer verilmiştir. Üçüncü olarak, çalışmanın hedefini teşkil eden sosyalleşme (sosyalizasyon) kavramı, bu kavramın yapısı, özellikleri, pozitif bilim ile olan ilişkisi, sosyalleşme kavramının amaçları ve kendini gösterdiği alanlar, sosyalleşme kavramının spor olgusu içerisinde işleyişi, spor ve sosyalleşme kavramlarının oluşum süreçleri, sosyalleşme ve insan psikolojisine yönelik bir yaklaşım yer almaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, güvenilirlik ve geçerlilik kavramları hakkında genel bir bilgi ve çalışmanın sonuçlarını ortaya koyacak olan ölçeğin Türkçe versiyonunun hazırlanma süreci (araç, gereç ve yöntemler) ve yapılan güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasının sonuçlarına yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde araştırmanın yapısını ortaya koyan gereç ve yöntemler yer almaktadır.

Dördüncü bölümde ise, yapılan anket çalışmasının sonucunda elde edilen verilerin analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Beşinci bölümde, konuya ilişkin tartışma bölümü yer almaktadır.

Altıncı bölüm olarak, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın amacı, ilk olarak ergenliğe geçiş sürecinde sosyal açıdan sıkıntılar yasayabileceklerini düşündüğüm ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin, spor yapma durumlarını belirlemek ve spor yapma durumlarına paralel olarak gelişme gösterdiğine inandığım sosyalleşme

seviyelerini ve psikolojik durumlarını tespit etmektir. İkinci olarak ise, yurt dışında üzerinde çalışılmış olan ve Alman Paderborn Üniversitesi bünyesinde uygulamaya konmuş “Spora Yönelme ve Çocuk Yaştaki Gelişim” adlı sosyalleşme seviyesini tespit etme yönünde hazırlanmış ölçeğin Türkçe versiyonunu hazırlayıp, yaptığım güvenilirlik ve geçerlilik çalışması sonucunda Türk spor bilim dünyasına bir ölçek kazandırmaktır.

Bu çalışmada, önemle üzerinde durulan nokta, ergenliğe geçiş döneminde yer alan gruptan biri olarak kabul edilebilecek ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinden oluşan bu evrenin sosyalizasyon durumunun genel karakteristik sınırlarını belirlemek amacı ile mümkün olan en fazla denek sayısına ulaşma gayreti olarak belirlenebilir.

Ulaşılan 1085 deneğin oluşturmuş olduğu bu evrenin bizlere sunmuş olduğu verilerin incelenmesi sonucunda çıkan sonuçların, büyük ve değerli olan bir olgu olarak karşımıza çıkan spor ilmiyle ilgilenen ve bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara ve akademisyenlere faydalı olmasını dilerim.

1.1. SPOR KAVRAMI

1.1.1. SPOR NEDİR?

İnsan prematüre bir varlık olarak başladığı hayat serüveninde, anne karnında başlamak üzere, bazen büyüleyici bir şekilde hızlı bazen olabildiğince yavaş bazen de gerileyen bir yapı göstererek büyüme ve gelişme süreci içerisinde yer alır. Bu büyüme ve gelişme süreci içerisinde kişi, çevresi ile devamlı olarak iletişimde ve etkileşimde bulunur. Bu süreç iletişim ve etkileşimlerden kaynaklanabilecek sosyal statü, hastalıklar, beslenme alışkanlıkları gibi birçok fenomen, insanın bedensel ve zihinsel gelişimi üzerinde rol oynamaktadır. İnsanın devamlı gelişme gösteren bir varlık olarak algıladığımızda, bu gelişim sürekli olarak desteklenmelidir. İşte bu alanda spor, kişinin bulunduğu gelişmişlik düzeyinde ve yaşamının ilerleyen safhalarında karşılaşılabileceği problemlerle başa çıkabilmesi için öngörülen en önemli destekleyici olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Peki, spor deyince ne anlaşıyor? Böyle bir soruyla karşılaşıldığında fikirler genel olarak farklılıklar göstermektedir. Bir yere yetişmek için koşmak spor olarak değerlendirilemez, spor uygulanabilmeli, seyredilebilmeli ve ayrıca bilimsel olarak incelenebilmelidir. Her bir oluşumda olduğu gibi bu kavram içerisinde belirli kurallardan söz etmek mümkündür. Bu kurallar, devamlı olarak farklı bilimsel alanlarla iletişim içerisinde olan spor kavramının yapılanmasını güçlü bir şekilde kurabilmesi için gereklidir. Bu organize yapı üzerine yapılan ve tarihsel süreç içerisinde küçükte olsa farklılıklar gösteren bilimsel tanımları incelersek;

Spor, kurallara bağlı olarak çeşitli küçük ve özel çerçevelerde uygulanabildiği gibi, büyük ve uluslararası organizasyonlar ve kurumların bir parçası olarak uygulanan, bedensel alıştırma, oyunlar ve müsabakalar şeklindeki oluşumlar anlaşılmaktadır (Grupe- Mieth, 1998, 478)

Spor, insanların yapmış olduğu hareketsel, oynasal ya da yarışmaya yönelik bedensel aktivitelerin genel tanımıdır (Microsoft Encarta Ans. 2000).

Spor, fiziksel becerilerden kaynaklanan, hedefe yönelik, çoğunlukla bedensel hareketlerin (motorik aktiviteler) hepsi anlamına gelmektedir. Bu demek oluyor ki, spor belirli standartlarla oluşan, bedensel motorik bilgilerin desteklemesi ile tematize edilen, belirli bir amaca yönelik (sanat, bilimsel vb.

çerçeveler içersinde), sonuca ulaşabilen, böylece çeşitli alanlara yönlendirilebilen ve desteklenebilen, kendi amacını oluşturabilen bir spor branşı veya özel ve sosyal olarak ayrılmış örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır (Rötig- Prohl, 2003,494)

Bu tanımlardan da anlaşılabilceği gibi, ana hatlarıyla kendi kurallarını oluşturabilen, sosyal bir oluşum olarak organize edilen, zaman ve yer olgularına göre hedef değişikliğine uğrayabilen, temel olarak harekete yönelik büyük ve gelişmiş bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu geniş yapıyı tam bir bütün olarak incelemek, alanlara ayırarak incelemekten daha zordur.

1.1.2. SPORUN KRİTERLERİ VE SPOR MODELLERİ

Bir eylemin spor olarak tanımlanabilmesi için olması gereken bazı koşullar vardır. Bilim adamları bu koşulları şu şekilde açıklamaktadırlar.

Bedensel Eylem: Bedensel ilişkinin spesifik, hedefe yönelik formu, bedensel katılım ve bunun için gerekli olan beceriler, öğrenilmiş yetenekler ve tecrübeler, örn. Motorik, güç, çabukluk, dayanıklılık

Müsabaka (rekabet): Yeteneklerin karşılaştırılması, bir karşılaşmanın başlangıcında katılımcıların eşit olması, sonunda eşit olmayan bir durumda hedeflenen sonuçlara yönelik tanımlanması

Spor branşının özelliğine göre kural oluşumları: Bedensel ilişkinin spesifik sosyal organize edilmiş bir formu, spor sadece kesin kurallarla değil, bunun dışında kuralların bütünlüğü içersinde tanımlanmalıdır.

Verimsizlik: Sporun kuralları bunun üzerine kurulamaz. Ürün ortaya koymak(örneğin bir işteymiş gibi) ya da bir eser yaratmak (örneğin bir sanat dalında olduğu gibi), Spor bu kavram üzerine kurulduğunda hiç bir eser ortaya çıkamaz (Heinemann,2007,56).

Verilen bu kriterler ışığında bir çok spor modelinden bahsetmek mümkün olabilecektir. Ama spor modellerini bu kadar fazla sayıda olması bir çok açıdan karışıklığa yol açabilir. Bu sebepten dolayı bilim adamları modelleri sınırlı sayıda tutmuş ve bu kriterler ışığında değerlendirmiştir.

Hägele sporun öz olarak karakteristik özelliklerine göre “Üç Aşamalı Model” olarak tanımlamıştır.

1. İçsel Anlayış Olarak

(Sporun Hareket Çekirdeği) Sporun sağlam yapısı da denebilir, Spor tiplerinin yaşantılarıyla bağlantılıdır. (Bedensel yaşantı; Motorik aktivite; Ürün, Dürüstlük, Dayanışma vb. Gibi sosyal kazanımlar).

2. Dışsal Anlayış Olarak

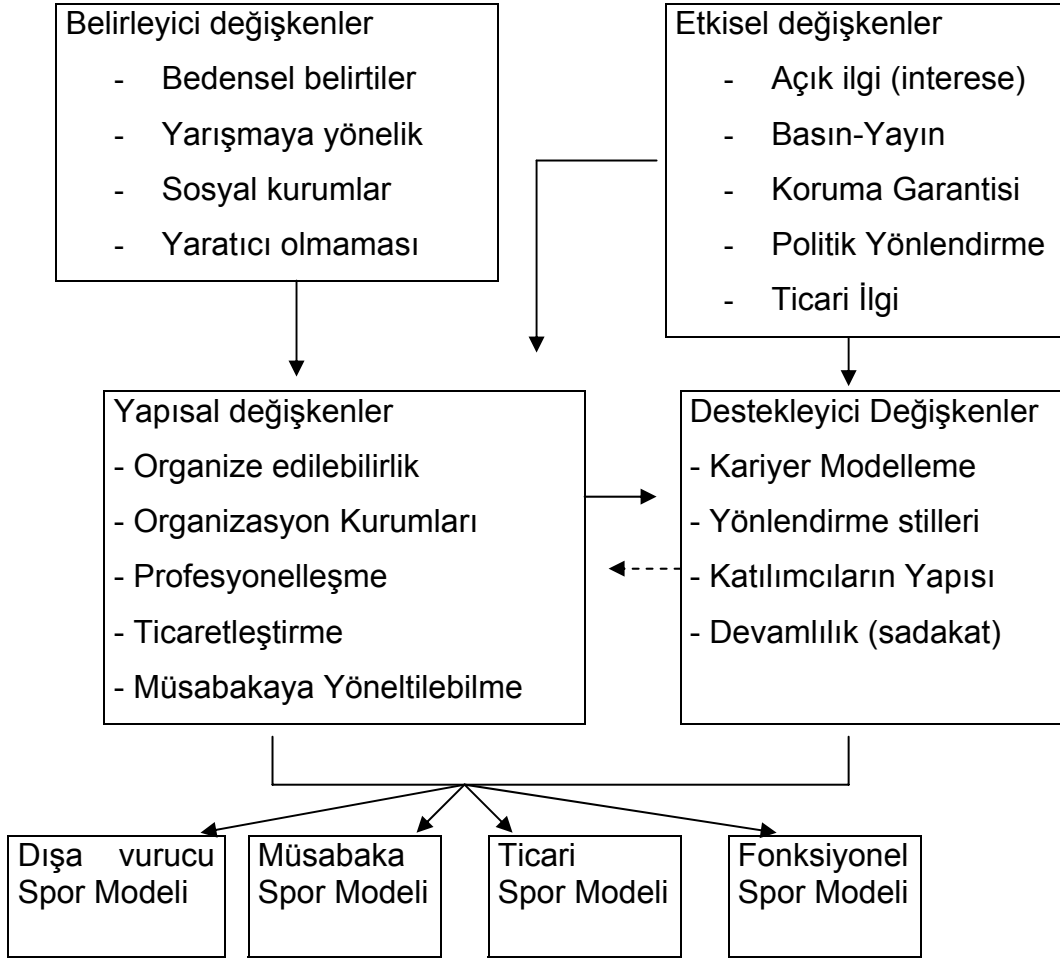
(Anlam Dünyalarının Kaynaşması) Sportif ve Sportif olmayan arasındaki gerilim ilişkisi ile ilgilidir. Anlam elementi “yeni başlayan ve ileri safhada olan ilginin ortaya çıkması gibi”, sporun içsel yapısal idealinden uzaklaşmasıdır.

3. Sportif Olmayanların Sınırı

Bu sınır içersinde sporun geniş kapsamlı şekillendirilmesi ve işletilmesine yönelik, Sportif olmayanların ilgisinin yönlendirmesinden kaynaklanan süreçtir (,Röthig/Prohl,2003,494).

Dietrich/Heinemann/Schubert (1990) hedefe yönelik çeşitli spor modelleri içersinde geliştirilmiş programları, Spor yapma/Verim, Sonuç,Fitnes,Sağlık, Kişilik arayışı motifleri olarak 4 farklı modele ayırmışlardır (Heinemann,2007,57).

Heinemann'ın (1983) dört spor modeli, spor sistemi içerisindeki ayrımı belirtmektedir ve ayrıca ticari modeller içerisinde bir bakıma sporun ekonomik fonksiyonundan bahsetmektedir (Röthig/Größing,2002,138).

Spor Modelleri

Sekil 1: Heinemann'ın Spor Modeli (Röthig/Größing,2002,138)

Digel'in (1986) oluşturduğu beş spor modeli sporun ekonomik fonksiyonu olan "Medya-Spor-Modeli" içerisinde barındırmaktadır (Röthig/Größing,2002, 139)

1 Müsabaka Sporü
• Yarışma • Mücadele • "Amatör" • Bir kulübe üye olmak
2 Gösteri Sporü
• Ticaret • Medya • Yarışma • Profesyonel • İş Alanı
3 Serbest Zaman Sporü
• Keyif • Neşe • Beraberce Yapmak • Özgürce Seçim • Açık Organizasyon
4 Alternatif Spor
• Sub Kültür • Beden Kültürü • Rahatlamak • Açık Organizasyon
5 Yardımcı Spor
• Sosyal Hizmet • Sosyal Eğitim Aracı • Rehabilitasyon Aracı

Tablo 1 : Digel'in(1986)Beş Spor Modelinin Seçilmiş Noktaları (Röthig/Größing,2002,139)

Bu aşamada görüldüğü gibi sporun bir çok alanda işlevini göstermesi söz konusudur. Özellikle Digel'in de belirttiği ve diğer bilim adamlarının da hem fikir oldukları noktalardan bir tanesi, sporun sosyal bir eğitim ve destekleyici bir olgu olarak karşımıza çıkmasıdır.

1.1.3. SPORUN SOSYOLOJİK FONKSİYONLARI

Gerek bilim dünyası, gerekse toplum sporun bu kadar hızlı ve sürekli gelişiminden sonsuz derecede etkilenmektedir. Bu etki olumlu olduğu kadar olumsuz olarak ta kendini göstermektedir. Bu etkileşimi bilim adamları Fonksiyon-Disfonksiyon ikilemi içerisinde incelemişlerdir.

Röthig'e (1976) göre Fonksiyon ve Disfonksiyon ne anlama gelir;

Fonksiyon: Kurallara bağlı olarak sosyal bir elementin (Spor) kendini tekrarlayan etkisi, değişim ya da sosyal bir bütünlüğün (Toplum) devamlı gelişimi

Disfonksiyon: Bir sosyal bütünlük (Toplum) için geçerli olan, sosyal bir elementin (Spor) kendini devamlı tekrarlayan etkisinin, negatif, rahatsız edici,ayırıcı, tehdit edici sonuçları (Röthig/Größing,2002,11).

Deutsche Sport Bund (Alman Spor Birliği)'in (1978) yaptığı bir açıklamada sporun fonksiyonlarında şu şekilde bahsedilmektedir:

„Spor, modern toplum içerisinde önemli olan biyolojik, pedagojik ve sosyal fonksiyonları yerine getirmektedir..... Spor ve Beden Eğitimi;

- Bireylerin sağlıklarını geliştirir ve toplumun içsel gücünü güçlendirir;
- Kişiliğin gelişmesini destekler ve eğitimin vazgeçilmeyen faktörlerindendir;
- Toplum içerisindeki beraberce yaşam olanakları için çok yönlü ve etkili alıştırmaya ve ortam formlarından oluşan yardımlar sunar;

- Yeni bir kavram olarak kazanılmış serbest zaman olgusunun anlam ve haz verici duygularına imkan verir. (Röthig/Größing,2002,11-12).

Spor sosyolojik açıdan, beş noktada sistematize edilebilir ve incelenebilir;

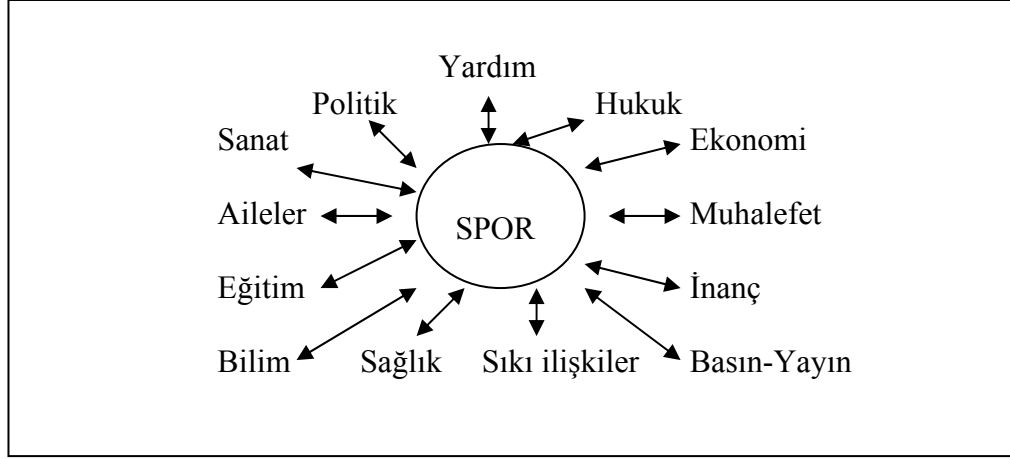
1. Sosyal eylem alanı olarak spor: Sporun her bir farklı alanında spor yapanlar (Kim – Nasıl spor yapıyor? Performans (uç) sporu – Yaşlanana kadar – Rehabilitasyon sporu);
2. Sosyal kurum olarak spor: Kendine has çeşitli organizasyon formları ve destekleriyle;
3. Sporun etki faktörleri: Sporun sosyal fonksiyonları ve sosyal etkileri;
4. Sporun oluşumu ve devamlı gelişimi;
5. Tarifsel Spor: (Okumak, Duymak, Seyretmek) Sporun destekleyicisi ve muhalifi olarak (Korte/Schäfers, 1993,268).

Toplumsal olarak spor, sosyal bir sistemin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Luhmann’a (1997) göre;

“Sistemin her bir parçası, genel sistem oluşumu için kendi özel fonksiyonlarını yerine getirir ve başka hiç bir sistem tarafından yeri değiştirilemez” (Schulze, 2005, 17).

Bu anlayıştan yola çıkıldığında, sporu merkezci bir yapı olarak düşünebilir ve diğer bütün toplumsal ve sosyal yapılarla etkileşim içerisinde olduğunu söyleyebiliriz.

Söylendiği gibi, toplum kavramından, fonksiyonel ayrım olarak, Politik, Hukuk, Eğitim, Bilim, Sağlık, Aileler, Sıkı ilişkiler, Basın-Yayın, Ekonomi, İnanç, Sosyal yardım, Muhalefet ve Sanat alanlarını düşünebiliriz. Hangi sistemin kendisiyle ilgisi olabileceği hakkında aydınlatıcı olması için, spor merkezde yer almaktadır (Schulze,2005,17-18).

Sekil 2: Spor Merkezli Sosyal Etkileşim (Schulze, 2005,18)

Bu açıklamalarda da yer aldığı gibi, sporun sosyal yönünün insan yaşamında ve toplumsal birliktelikte çok önemli bir rol üstlendiğini görmek mümkündür.

1.2. SOSYOLOJİ VE SPOR SOSYOLOJİSİ KAVRAMI

1.2.1. SOSYOLOJİ NEDİR?

İnsan olgusunu açıklarken en fazla baş vurulan tanımın “insan sosyal bir varlıktır” söyleminin olduğunu bilmekteyiz. İnsan içersinde bulunduğu toplumdan sürekli olarak etkilenmekte ve kendi üzerine düşen rolü benimseyerek kendine has karakterini oluşturmakta ve bu karakteristik özellikleri sergileyerek toplum içersindeki yerini sağlamlaştırma çabası içersine girmektedir. Geçirmiş olduğu bu süreç içersinde, ilk dünyaya geldiği günden itibaren yanında olan ailesi, kendi yaşlılarıyla kurmuş olduğu arkadaş grupları ve öğrendiklerini pekiştirmek amaçlı gitmiş olduğu okul ortamı kişinin sosyal statüsünü belirlemekte kaynak teşkil etmektedir.

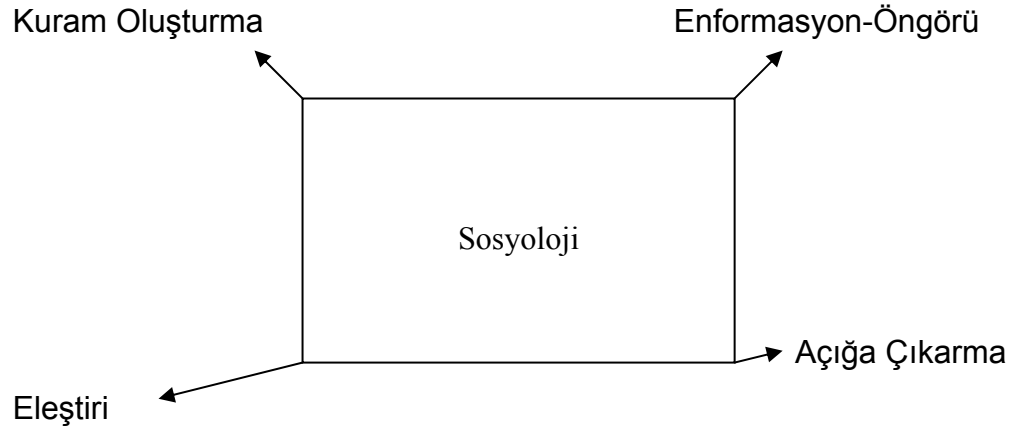
İşte bu anda bilim devreye girmekte ve bu insani ilişkilerin incelenmesi, karşılıklı olarak gerçekleşen etkileşimlerin irdelenmesi ve çıkan sonuçların bir sonraki hedeflere ışık tutması amacıyla araştırmalar yapılmaktadır. Bilimin bu alanına sosyoloji adı verilmektedir. Peki nedir sosyoloji?.

Sosyoloji terimi ilk kez bir Fransız, August Comte tarafından kullanılmış ve İngiliz Herbert Spenser tarafından da popularize edilmiştir (Fichter,1990,1).

Sosyoloji, sosyal bir bilim dalıdır. Bu demek oluyor ki, insanlar tarafından oluşturulan çeşitli topluluk formlarının (aile, akrabalık, komşuluk, sosyal gruplar vb.) ve kurumların (organizasyon, halk, idare vb.) altında yatan sosyal ilişkilerin ve yapıların temellerini ve hangi değişikliklere uğradığını sorgular (Burkart,2002,2).

Toplum yaşamının oluşumunu, koşullarını, işleyişini, değişimini ve gelişimini objektif bir şekilde, sosyal bütünlük içerisinde inceleyen bilim dalına sosyoloji denir (Kızılçelik/Erjem,1992,386).

Imogen Seger' e göre sosyoloji, düzenli olarak ortaya çıkan ilişkilerin ve bunların nedenlerinin, koşullarının ve sonuçlarının sistematik olarak açıklanması ve gözlemlenmesidir (Voigt,1998,9).

Sekil 3: Sosyolojinin İşlevleri (Voigt, 1998, 20).

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi, bir bütün içerisinde yaşayan insan topluluğunun birbiri ile olan iletişim ve bu iletişimlerden kaynaklanan etkileşimleri inceleyen bilim dalına biz sosyoloji diyoruz.

Sosyal bir varlık olan insanın bireysel olarak bu gelişmelerden etkilendiğini kesin olarak söylemek mümkündür. Sosyolojinin adlandırdığı oluşumlardan birisi de sosyalizasyon kavramıdır.

1.2.2. SPOR SOSYOLOJİSİ NEDİR ?

Her zaman savunulan düşünce insanların bir grup içerisinde yer alma çabasının olduğudur. Bu caba insanoğlunun yer yüzüne geldiği ilk andan itibaren kendini göstermiştir. İnsanlar önce kendi küçük gruplarını oluşturmuşlar, daha sonra farklı gruplar ile iletişime geçmişlerdir. Bu farklı grupların birbirlerine üstünlük sağlama çabası ve kendini gösterme gayreti eyleme dökülmüş ve karşılıklı rekabete dönüşmüştür. Kısaca söylemek gerekirse, insanoğlu bir şekilde kendini gösterme çabasına girmiş ve içinde bulunduğu toplumda yer sahibi olabilmek için harekete geçmiştir. Bu hareketler sonucunda rekabetten doğan toplumsal bir olgu meydana gelmiştir. Daha sonra bu tip hareketler zinciri belirli aşamalarda kurallara bağlanmış ve sosyal bir olgu olan sporu meydana getirmiştir.

Sporun sosyal boyutu günümüzde göz ardı edilemeyecek kadar güçlü bir duruma gelmiştir. Spor insan topluluklarını birbirine yakınlaştıran bir eylemdir. İşte bu büyük organizasyonun insanlar ve toplumlar üzerindeki etkisini ampirik açıdan inceleyen bilim dalına spor sosyolojisi denilmektedir. Bilim adamlarının spor sosyolojisi hakkında yaptıkları açıklamalara bir göz atarsak;

Spor sosyolojisi, sosyolojinin özel bir alanıdır. Sporun çeşitli bağlamlarını, değişik yanlarını sistematik olarak araştıran; bundan ötürüde görgün yönleri kurulan deneysel bir bilim dalıdır. Amacı, bilimsel olarak oluşturulmuş bilgileri sürekli gerçekle karşılaştırarak bir kurama varmaktır.

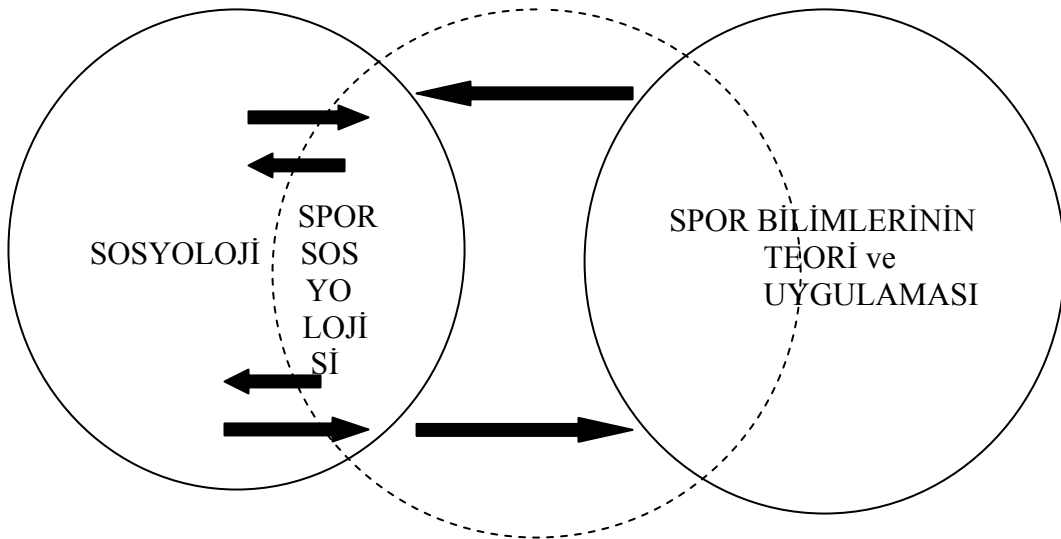
Ya da başka bir ifade ile;

Spor Sosyolojisi belli kuramların ışığı altında diğer bilim dallarıyla iş birliği yaparak sporda sosyal yapılar ve sosyal davranışlar ile sporun sosyal etkilerini araştırır (Voigt,1998,2).

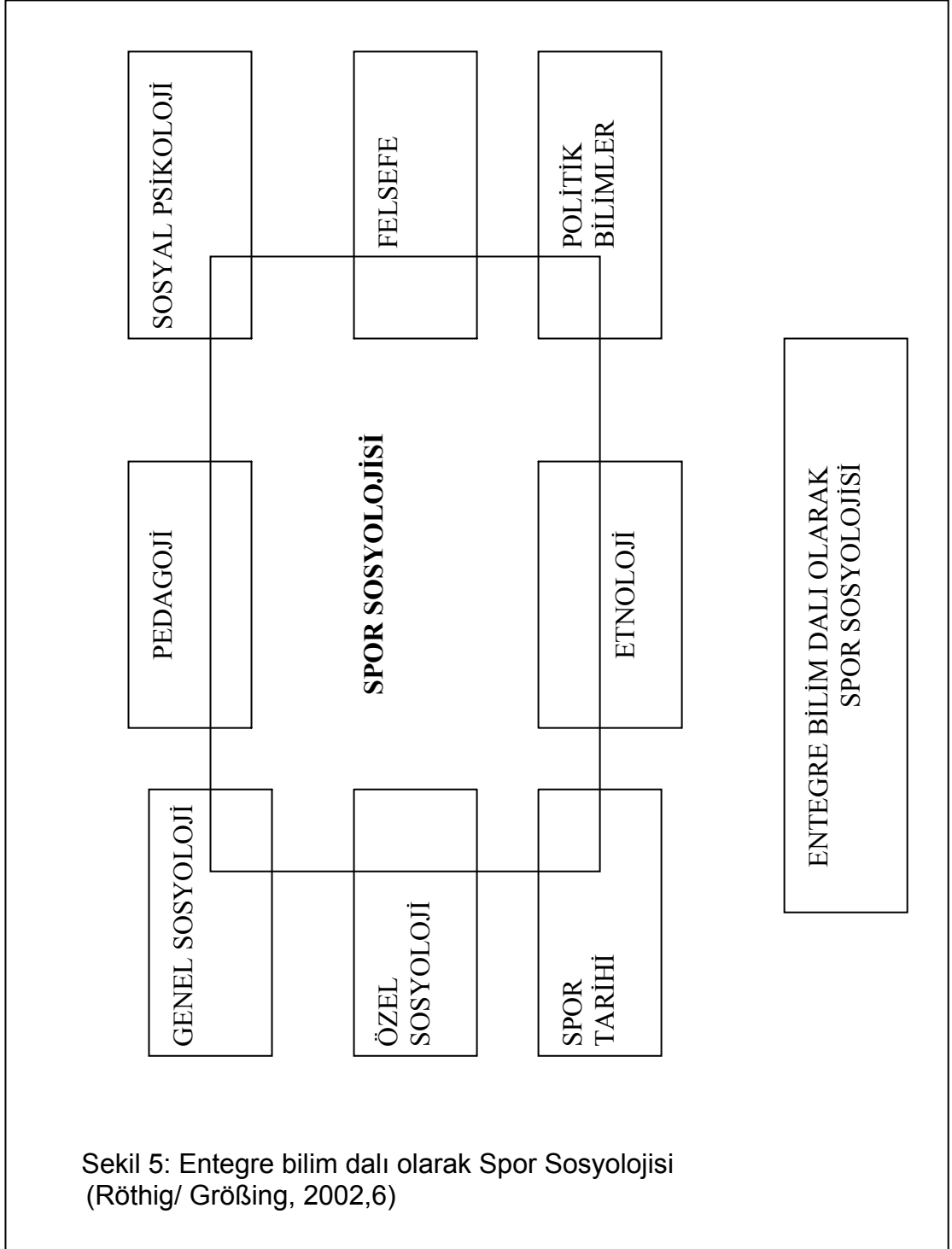
Spor sosyolojisi, sosyal sistemin, toplum içerisindeki sosyal-kültürel gerçeklerini ve kültürel değer sistemlerinin çok yönlü olarak spora bağımlılığının ve bunun ne şekilde biçimlendiğini araştırır (Rötig/Prohl,2003,537).

Bu tanımlardan anlaşılacağı gibi spor sosyolojisi, genel kavram olarak karşımıza çıkan sosyolojinin bir alt alanı olarak nitelendirilebilir. Daha önceki açıklamalarda yer aldığı gibi, sporda toplumsal ilişkiler bağının bir parçası olarak karşımıza çıkmakta ve sosyolojinin ilgi alanına girmektedir.

Spor sosyolojisi, sosyoloji ve spor bilimleri ile direkt olarak entegre bir şekilde çalışmaktadır. Bu sebepten dolayı sosyoloji gibi büyük bir bilim dalının, beraberinde iletişim içersine girdiği farklı konu alanlarıyla da entegrasyonu söz konusudur.

Sekil 4: Heinemann (1980) tarafından oluşturulmuş Sosyoloji, Spor Sosyolojisi ve Spor Bilimleri Entegrasyonu (Deitersen – Wieber, 1994, 29).

1.2.2.1. SPOR SOSYOLOJİSİNİN AMAÇ VE FONKSİYONLARI

Spor sosyolojisi, genel sosyolojinin ve spor bilimlerinin bir karışımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı belirlediği amaçlar ve yaratmış olduğu fonksiyonlar bu iki bilim dalının amaç ve fonksiyonlarıyla tutarlı bir şekilde kendini göstermektedir. Spor sosyolojisinin amaçları, daha önceden toplamış olduğu teorik bilgi, bunların araştırılması ve uygulamaya dönüşümü üzerine yapılandırılabilir.

Lüschen/Weis (1976)' a göre spor sosyolojisinin hedef ve amaçlarını üç noktada toplamışlardır;

1. Bir eylem sistemi olan spor, biyolojik ve psikolojik olduğu kadar sosyal ve kültürel fonksiyonlarıyla da incelendiği taktirde ele alınabilecek bir konuma kavuşur.

2. Sporun örnekleri içersinde, sosyolojik teori ve metotlarda kendini göstermektedir. Toplum içersinde olduğu kadar, spor içersinde de yapılanan tabakalaşmadan bahsetmek mümkündür. Bu durumlar, sosyolojik teori ve metotlar eşliğinde zamanında incelenebilir. Böylece sosyoloji alanı içersinde spordan kaynaklanan yeni bir oluşumun gelişmesinin olabileceğinden bahsedilebilir.

3. Spor sosyolojisi, sporun sosyolojik uygulamalarını beraberinde getirmek zorundadır. Bu hedef bir taraftan sporun kendisini, bir taraftanda kendisini spor vasıtası ile diğerlerinden ayıran ya da spor için sosyal-politik kararlar alabilen toplumlar ve kurumlar içindeki sosyal uygulamaları kapsar (Korte/Schäfers,1993,276).

Grieswelle (1978) spor sosyolojisinin hedeflerini su şekilde sıralamıştır;

„Spor yapan ya da pasifte olsa bir spor yaşantısı olan insanların, kendini bilme düzeyini, yeterliliğini, becerilerini, motivasyonlarını, normlarını ve değerlerini tanımlayabilme, bağlantılı bir şekilde düzenli olarak uygulanmak ve spor uygulamaları için kazanılmış ve gerektiğinde tavsiye edilecek incelemeleri yerine getirmek. Bunların yanında sosyoloji açısından merkezde bulunan; toplumsal değer sisteminin etkileri ve insanların spora

yönelik durumlarının normlarını analiz etmek ve ayrıca toplum için sporun anlamını ve insanlara yönelik etkilerini araştırmaktır“ (Korte/Schäfers,1993,276).

Heinemann (1990) spor sosyolojisinin fonksiyonlarını 5 ana başlık altında toplamıştır;

1. Problemin nerde ve hangi şekilde olduğunu belirtmekte olduğu gibi, yapılmış olan açıklamaların gerçekliğin ölçülebilir bir karşılığı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğini test eder.

2. Spor sosyolojisi, bizim spor fenomenleri üzerine sahip olduğumuz bilgileri ve yapmış olduğumuz yorumları kesinleştirmede yardımcı olur.

3. Spor sosyolojik araştırmalar, toplumsal çekişmelerin ve ilgi farklılıklarının düzenlemesinde bilimsel olarak yardımcı olur.

4. Spor sosyolojisi, spor organizasyonlarının sosyal açıdan kendine has gelişimine yönelik katkı sağlayabilir.

5. Soru içersinde yaralan spor sosyolojisinin anlaşılabilirliği, ön yargıları ve tabuları ortadan kaldırmaya çabalar; spor sosyolojisi ideoloji ve kimliğini, konular üzerine sık yapılan tanımlar seklinde ortaya çıkarır (Deitersen-Wieber,1994, 121-122).

1.2.3. SOSYAL DEĞERLER VE SPOR KAVRAMI

Sosyal değerler kavramı iki şekilde açıklanabilir;

1. Sosyal değer, toplumun farklılığını ve karakteristik özelliğini kapsar.

2. Sosyal değer, bir kültürün yapıcı elementidir ve kendi sosyal sisteminin de uyumu anlamına gelir (Röthig/Prohl, 2003, 650).

Sporunda kendine ait bir karakteri, kültürü ve sistemi olduğunu düşündüğümüzde sporunda kendine has sosyal değerlerinin olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bu değerlere örnek olarak, oyun, takım ruhu, eşit

kurallar, fair play, kendine güven duygusu, düzen vb. bir çok kavram gösterilebilir.

DSB (Alman Spor Birliği) (1986) ve Gieseler/Grupe/Heinemann (1988)'in belirttiği „Sporun Sosyal Değerleri Katalogu“ şu şekilde sıralanmaktadır;

1. Deęerler her zaman açık bir şekilde birbirinden ayrı olarak varolmayabilirler. Genel olarak birbirlerini aydınlatırlar. Deęerler, iş birlikteliği, birliktelik, beraberlik ve takım ruhu gibi benzer anlamlarda kendini gösterir. Bununla beraber, aynı şekilde ve aynı yerde değerlendirilmezler, hatta ayrı bir şekilde dūřünölürler.

2. Duruma göre, spor sisteminin hangi alanında spor yapılıyor ise, sporun değerleri farklı şekiller alır. Örnek olarak, yüksek performans/profesyonel sporda değerler, birliktelik, neře ve eğlence kavramları altında bir düzen içersinde derecelendirilmişken, performans, başarı, mücadele, disiplin ve fedakarlık yüksek bir oranda kendini gösterir. Bunun tam tersi olarak dūřünüldüğünde, serbest zaman ve eğlence sporunda, bireysel olarak kendini iyi hissetmek değeri merkezi bir anlam kazanır.

3. Modern sporun kendi içersindeki şekillenmesi, kendiliğinden alanlara ayrılması o kadar hızla geręekleřiyordu ki; bütün sporları tamamlayan değerler çekirdeği, ancak belli bir çaba sonucu bunları birbirine bağlayabiliyordu. Öyle ki, her şeye rağmen, böylesi minimal bir birliktelik, tüm sistemin anlamını bütünleştirici, en küçük genel adlandırıcı olarak değerlendirilen „Spor“ kelimesinin tanımlayıcısı olarak ve özellikle oyun oynayanların ortak değerlerinden gelen asıl anlamı Fair-Play olan kelimenin moral açısından içeriğinin tamamlayıcısı – ki yüksek performans sporu bu değerler çekirdeğini belirgin ve yok edici bir şekilde tehdit ediyor- olarak bütünleyici görevindedir.

4. Bütün sorunlara rağmen, sporun değerler bütünlüğü, yüksek oranda düzenlenmiş olan toplum sisteminin değer yargıları vasıtası ile daima paralellik göstermektedir. Spor sisteminin totaliter- merkezci ve demokratik- çoğulcu ülkelerdeki karşılaştırması içerisinde, bu durum aşağı yukarı aynı şekildedir. Birleşik Alman Cumhuriyeti (Bundesrepublik Deutschland)'nde temel yasaların değerler kavramı içerisinde kesin olarak belirtilmiş olan sporun sınırlarını, tanımlayıcı değerler bütünlüğü şeklinde görmek mümkündür: Özellikle insani değerler, özgürlük ve eşitlik, kanuni ve sosyal yasalar şeklinde kurumsal koşul olarak bulunmaktadır.

5*. Yüksek bir kavram olan toplum sistemine ait sporun içerisindeki değerlerin birbirine olan bağımlılığı, materyalist endüstriyel toplumlardan, post materyalist toplumlara, belirgin şekilde zıt sosyal değişiklikler göstermektedir. Bu genel toplumsal devrim, spor içerisinde de kendi izlerini bırakmıştır (*sayfa 21'de tablo halinde verilmiştir).

6. Spor içerisindeki değerlerin bağılılığının, düzenlenmiş toplum sisteminin gelişimi sayesinde öncelikli olarak yükselmesine rağmen, buna karşılık gelecek gelişmeler temelde son bulmamıştır. Sporun destekleyici özellik taşıyıcı değerleri, diğer toplumsal sistemler tarafından kabul edilmelidir. Sporun bu şekildeki destekleyici değerlerine bir örnek olarak „Fair-Play“ gösterilebilir. Bu kavram, politikada, ekonomide ya da araştırmacılar tarafından yapılan temel etik açıklamalarda, yapılaşştırmacıların ve toplumdaki diğer sosyal grupların içerisinde, günlük konuşmada kullanılmaktadır (Hägele, 1997, 41-44).

* (Madde 5'in şematik gösterimi)Digel (1986)'e göre iki farklı toplum arasındaki değer anlayışı şu şekilde görülmektedir;

Materyalist Değer Tutumu	Post materyalist Değer Tutumu
• Geleneksel Eğitim Yöntemleri (Çalışkanlık, Disiplin, İtaat) • Yüksek oranda cinsiyet ayrımcı yaklaşım • Uyum gösterebilme, Disiplin, İtaat, Güven, Boyun eğme • Standartlaşma • Kesin, Akla uygun, Ürün Hedefli • Performans, Kariyer, Güç, Terfi ye yönelik, Statü hedefli • Mesleki Yönlendirme • İş durumuna önem verici • Maddesel ve Sosyal güvenlikçi yaklaşım • Zevki erteleyici • Fedakarlık etmeyi gerektiren • Birinci derecede temel içerikler • İnsanları, doğaya, teknolojiye, ilerici düşünceye inandırıcı şekilde zorlayıcı • Devletçi düşünme, Sadakat (zorunlu belirlenmiş uysallık), Kabullenme • Bilimselliğe yönelik, Bilimselliğe Bağlı • Protestan Ahlak	• Demokratik – Egaliter Yaklaşım • Bütünlük içerisindeki insanlık, Rol dağılımı açısından tek ya da bağlantılı düzenlemeye yönelik indirgemeci yaklaşım • Özgür kılma, Bağımsızlık, Eşit tutum, Yaratıcı, kendiliğinden oluşum • Emsalsizlik eğilimi • Gereksinime yönelik, Kişisellik • Yaşam kalitesi • Kişisel yönlendirme • Serbest zaman alanlarının değişken anlamlarına göre • Riskli yapısalılık • Duygusal tatmini yaşamaya yönelik • Yaşama zevki (Hedonizm) • İnanç özgürlüğü • Hürmanizm, İnsan ve doğa arasında bütünlük • Birleştirici, Politik şeffaflık • Bilimsel gerçekçiliğe karşı şüphecilik • Basit bir ahlak anlayışı

Tablo 2 : Digel' in Farklı Toplumlarda Değer Anlayışı

1.3. SOSYALLEŞME (SOSYALİZASYON) KAVRAMI

1.3.1. SOSYALLEŞME NEDİR ? SOSYALLEŞMENİN YAPISI NASILDIR ?

Bu güne kadar bir çok bilim adamı ve düşünür sosyalleşmeyi tanımlamış ve bir kavram olarak bilim dünyasının hizmetine sunmuştur. Bu kavramlar zaman içerisinde ufakta olsa farklılıklar göstermiş ve sürekli olarak dile gelmiştir. Sosyalleşme, başka bir deyişle toplumsallaşma yaşayan kültürler için önemini korumakla kalmamış, daha da güçlü hale gelmiştir. Kısacası sosyalleşme kültürlerin birer aynası olarak kendini göstermektedir. Tabi ki bu olgunun temel kaynağı, bireydir. Bireyin sosyalleşme düzeyi, tüm kültürün değerini ve derecesini göstermektedir. Buda bireyler arasındaki ilişkiler ve etkileşimler sonucu meydana gelmektedir.

Sosyalleşme ile ilgili tanımları incelediğimizde;

Kızılcılık ve Erjen' e göre (1994), "sosyalleşme, bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve toplumdaki rolünü öğrenerek toplumla bütünleşmesi anlamına gelen temel sosyal süreçtir" (Çağdaş, A.-Seçer,Z. 2002, 9).

Köknel'e göre (1983),"sosyalleşme çocuğun kendi benliğini denetleyerek çevresindeki başka insanların varlığını, onların da bazı haklarının ve isteklerinin olduğunu öğrenmesidir. Sosyalleşme çocuğun kendisi ve çevresi arasındaki sınırı anlaması ve kendi benliğini çevreden ayırt edebilmesi ile başlar" (Çağdaş, A.-Seçer,Z. 2002, 10).

Sosyalleşme, kişinin toplumda sosyal davranışı ile kabullenilip etkin bir sosyal üye olmasını temin etmek için, karmaşık ve içice bir ortam içinde gerçekleşen sürekli gelişme ve sosyal öğrenme sürecidir (Rıza,1996,70).

Sosyalleşme, sosyal bilimsel başka bir deyişle sosyolojik bir kavramdır. Bireyin hayatı boyunca kişisel gelişimi ve kişiliğinin sabitleşmesi üzerine yoğunlaşır. Sosyalizasyon hayat boyu süren bir olgudur (<http://www.optikur.de/familie/erziehung/>).

Hurrelmann'a (1995) göre sosyalleşme, sosyal ve nesnel materyallerin oluşturduğu yaşam şartlarının etkisi altında, tarihsel süreç içerisinde oluşan

toplum formu ile birlikte şekillenen insani kişilik gelişim süreci olarak anlaşılabilir (Cachay/Thiel,2000,187).

Bierhoff-Alfermann (1976) çok yönlü bir kavrama değinmektedir. Sosyalizasyon doğrudan kişiliği şekillendiren geniş bir anlam içersinde kültürel ve sosyal etkilerdir. Sosyalizasyon kişisel eğitimden daha fazlasıdır. Bu bilinçli ya da bilinçsiz, planlı ya da plansız sosyal öğrenme kavramından kaynaklanan, bireyin gelişimidir (Lange, 1994,4)

Kamper (1974) ve Kemper/Prennner (1979)'e göre sosyal ortamda yer alma yetisinin kazanmaya yönelik, bireysel kimliğin oluşmasına yardım edecek olan, bir nevi yeni bir kişilik yaratma sürecidir (Röhrich/Singer/Hartmann/Kreiter, 19990, 13)

Sosyalleşme olarak, bir toplumun üyeleri yada kişisel toplumsal oluşumun etkisiyle bir konuma yerleştirilen, moralsel, sosyal-normatif ve sembolik açıdan temellendirilmiş hareket durumlarının ölçülerek yorumlanmasıyla oluşan sosyal bir süreç anlaşılmaktadır (Heinemann, 2007,187).

Sosyalleşme denildiğinde, bireye yönelik, bir toplum içersindeki hareket kabiliyetine yönelik yöntemleri algılıyoruz (Dietrich, 1973, 55).

1.3.2. SOSYALLEŞMENİN ÖZELLİKLERİ

Sosyalleşme kavramı altında sürekli değişkenlik gösteren bir süreçten bahsetmek mümkündür. Bu olgu çift taraflı gerçekleşen bir süreçtir. Bireyin topluma olan uyumu ve bireylerin uyumundan kaynaklanan toplumsal olgudur. Sosyalleşme iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramları nesnel ve öznel sosyalleşme olarak adlandırabiliriz.

Öznel olarak sosyalleşme, bireyin çevresindeki kişilere uyarlanması sırasında bireyde oluşan öğrenme sürecidir. Kişi içinde yaşadığı toplumun özelliklerini alır. Nesnel olarak sosyalleşme, toplumun kültürünün bir kuşaktan diğerine geçirildiği ve bireyin, örgütlenmiş sosyal yaşamın kabul edilmiş ve onaylanmış yollarına uyarlandığı bir süreçtir (Fichter,1990,21).

Sosyalleşmenin temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

1- Sosyalleşme sürecinde yalnızca resmi değerler değil gayri resmi değerlerde normlarda bireylere aktarılır.

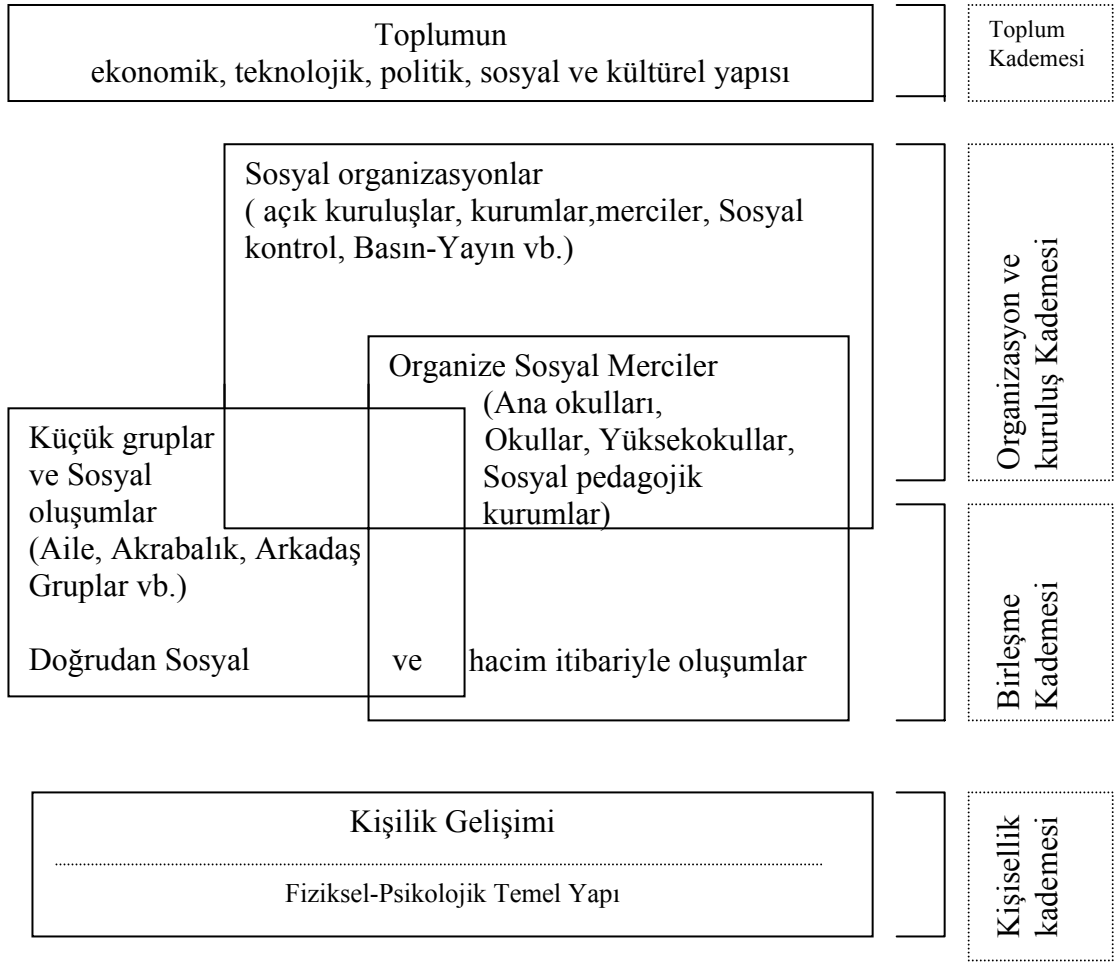
2- Sosyalleşme yalnızca resmi gruplar tarafından değil, resmi olmayan gruplar tarafından da yürütülürler.

3-Sosyalleşme sürecinde bireylerin nasıl öğrendiğinden ziyade ne öğrendiği önemlidir.

4- Sosyalleşme yalnızca belirli kişi ya da gruplara özgü bir şey değildir. Geneldir.

5- Sosyalleşme sürecinde sosyalleşmeye uyan tüm bireylerde aynı değildir. Günümüzde toplum ile birey arasında sayısız küçük gruplar vardır. Bunlar sosyalleşmenin temel aygıtlarıdır. Özellikle aile, okul, arkadaş grubu ve kitle iletişim araçları temel sosyalleşme ajanlarıdır. Sosyalleşme önce aile, okul ve çevre içerisinde devam eder. Birey doğumla beraber sosyal bir kişidir. Ama onun sosyal kişiliği sürekli olarak sosyalleşme yolu ile gelişir (9y9.org/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=533).

Bu güne kadar yapılmış, dışsal gerçeklik ve kişilik arasında ilişkilere yoğunlaşmış, sosyalleşme teorilerinin oluşturduğu çıkış düşünceleri, Geulen ve Hurrelmann'ın (1980) oluşturmuş olduğu “ Sosyalleşme İlişkilerinin Yapısal Modeli” ile açıkça görülebilmektedir (Heinemann, 2007,188).

Sekil 6: Geulen /Hurrelmann (1980) Sosyalleşme ilişkilerinin Yapısal Modeli (Heinemann, 2007,188).

1.3.3. SOSYALLEŞME KAVRAMI VE BİLİM

Sosyalleşme kavramı bireyin kendine has özelliklerinin gelişmesi ve dışsal etmenlerle bu gelişimin şekillendirilmesi başka bir deyişle eğitilmesi, bu süreçler sonunda ortaya çıkan gelişmelerin farklılıklar göstermesi bilimin dikkatini çekmiş ve ampirik olarak büyüteç altına alınma değeri kazanmıştır.

Geulen “Sosyalleşme Teorileri” adlı çalışmada sosyalleşmenin ampirik olarak araştırılmasının çok yönlü sebeplerini şu şekilde belirtmiştir.

1. Kişilik oluşumu içerisinde, çevresel faktörlerin gerekli ve açığa çıkan yönlendirmesi;

2. Kişiliğin tüm alanlarına yönelik olan, motivasyonel olduğu gibi zihinsel, bilinçli ya da bilinçsiz ve özel olabileceği gibi genel etkileri ve belirtileri kapsamı;

3. Çevresel faktörlerin, eğitsel ve etkili tutumları açısından, yüksek bir oranda diğer bireylerden daha etkin olması; bu demek oluyor ki; etkili olmayan ve bilinçsizce gelişen motivasyon durumu içerisindeki, gerçek yaşam içerisinde elde edilmesi hiçte öyle direkt olmayan dışsal, kurumsal ve maddesel fırsatlarda olabilmektedir.

4. Kapsamlı bir yaşam ortamının tamamlayıcısı olarak, tarihsel, toplumsal bağlarla şekillenmiş, toplumlarda, özel kültürel ortamlarda, gruplarda ve kurumlarda farklılıklar gösteren, çevresel faktörler bulunduğu için;

bilim sosyalizasyon kavramıyla bu kadar ilgili olmuştur (Eyferth/Otto/Thiersch,1987,957-958).

1.3.4. SOSYALLEŞMENİN AMAÇLARI VE ALANLARI

1.3.4.1. SOSYALLEŞMENİN AMAÇLARI

Sosyalleşme bireyin topluma, toplumun bireye kattıkları olarak değerlendirilebilir. Bu karşılıklı alış verişin hedefleri nelerdir sorusuna cevap aramak istersek karşımıza birbirinden farklı amaçlar çıkmaktadır.

Mc Cleland (1966), Mainz (1982), Voigt/Meck (1984) sosyalleşmenin amacının sosyal yetenek olarak değerlendirmektedir. (.....). Sosyalizasyon tek yanlı bir olgu değildir; daha çok karşılıklı olarak insanlar arası etkileşimi ve böylece de değerlerin, normların, davranış örneklerinin ve rol sistemlerinin değişimini ifade eder. Sosyal yetenek insana içselleştirilmiş değerler doğrultusunda beklentilere ve normlara uygun davranması olanağını verir. (....) sosyalizasyon sosyal sistemin ve toplumun sürekliliği için vazgeçilmez bir önem taşır(Voigt,1998,15).

Riza`ya göre sosyalleşmenin amaçları şöyle sıralanabilir,

1.Sosyal kişiliği geliştirmek:

Sosyal kişiliğin gelişmesi, çocuğun diğerleriyle adapte olup uyum sağlaması,ruh sağlığının doğru yönde gelişmesi, varolan yasa ve sosyal sistemlere itaat etmesi ve toplumun yaşattığı gelenek ve göreneklerin kabullenmesi anlamına gelmektedir.

2. Kimliği ifade etme ve Problem çözme Yeteneğini geliştirmek

3. Hayatta mantıki başarıyı sağlamak

4. Kişilerde ahlaki değerler oluşturmak

5. Toplumla uyum sağlamak (Rıza,1996,72-73-74).

Ekim ve Handel (1972) sosyalleşme ile ilgili araştırmalarında iki önemli noktayı vurgulamaktadırlar:

1. Sosyalleşme toplumu etkileyen temellerin bireye kazandırmaktır.

2. Bireyin toplumdaki yaşamını kolaylaştırmaktır. Toplumda yaşamın kolaylaşması, bireyin sosyal normları, adetleri, gelenek, görenek ve değerleri kabullenme yeteneğini geliştirmekle gerçekleşir, sosyal uyum sağlanır (Rıza, 1996,74)

Birey yaşamı boyunca devamlı olarak yer ve çevre değişikliğinin içerisinde yer alır. Kısacası insan mobil bir varlık olarak hayatını devam ettirir. Bu süreç içerisinde yaşamını devam ettirdiği ortamlarda değişikliğe uğrar. Bu sürekli farklılaşma ve eğitim serüveni içerisinde bireyin sosyalleşme sürecinde farklılıklar göstermektedir. Aile, okul, toplum ve değişik iletişim araçları sosyalleşmede önemli rol oynarlar.

Sosyalleşme sürecinin bir yaşam boyu sürdüğü devamlı olarak bilim adamlarınca telaffuz edilmektedir. Bu sürecin hangi faktörlere ve hangi kademelerde gerçekleştiği, Pfister'in kitabında şematik olarak rahatlıkla görülmektedir.

Faktör	Kademe	
	Birey	Toplum
Sosyalizasyon Koşulları	Daha önceki Öğrenim durumu	Tarihsel, kültürel, ekonomik, politik durum
Sosyalizasyon Alanları	Örn. Aile, Arkadaş Grupları, Okul, İş sahası, Ev durumu vb.	Tarihsel, kültürel, ekonomik, politik durum
Sosyalizasyon Süreci	Entegrasyon sürecinde kazanılan sosyal durum ile diğerlerinden ayrılmak	Sosyalizasyon kademesinin merkezinde bulunan toplumsal grupların etkisi
Sosyalizasyon Kademesi	Eğitimciler, Anne-Baba, Öğretmen, İş arkadaşı, Arkadaşlar vb.	
Sosyalizasyon Sonuçları	Terfi kazanma, hedef belirleme, sosyal statü	İş alanındaki başarılar, Normatif sistem, Sosyal yapı

Tablo 3: Hayat boyu Sosyalizasyon (Pfister, 1983, 212).

1.3.4.2. SOSYALLEŞMENİN ALANLARI

Daha öncede belirtildiği gibi, sosyalleşmenin gerçekleştiği alanlar bireyin içersinde bulunduğu ya da bir şekilde etkileşim içersinde bulunduğu çevre ve ortamlardır. Bireyin sosyalleşmesi bu ortamların sosyal yapısı ile paralellik göstermektedir.

Merton (1957) “Sosyal teori ve Sosyal yapı” (Social Theory and Social Structure) adı altında, sosyalleşme alanlarını genel olarak belirlemiş ve bunları şematik olarak, birbiri içersinde etkileşim durumlarıyla birlikte sunmuştur.

Sosyalleşen Grup ve Kurumlar	Sosyo-Kültürel Çevre (Sosyo-Kültürel Değişkenler)	Sosyalleşme Süreci (Çocukluk durumu ve Psikolojik Pozisyon Değişkenleri)
<u>AİLE:</u> Dış Etkenler: Okul Sosyal Ağ (Çevre) Ülke Ekonomisi ve Politikası vb. İç Organizasyon: Rol Dağılımı İş (Görev) Dağılımı Hiyerarşi Aile Kültürü	<u>YAPISAL DÜZEN:</u> Değerler, Normlar ve Kurallar „İdeal Çocuk“ Rol Beklentilerine yönelik Dağılım ↓ <u>SOSYAL KONTROL:</u> Teknikler Şekiller → Yönetim Değeri	Çocuğun Organizasyon Yeterliliği, Yapı, Mizaç, Zeka vb. ↓ ↓ ↓ <u>YAPISAL YÖNLENDİRME-NİN OLUŞUMU:</u> Alışkanlıklar, Davranışlar, İçsel Kontrol, Motivasyon „Kognitif Kartlar“
<u>OKUL:</u> Dış Etkenler: Aile Ekonomi İnanç Politika Basın-Yayın Yönetim vb. İç Organizasyon: Rol Dağılımı Yapısal Organizasyonlar Öğretim Planı Okul Kültürü	SÜREKLİLİK – <u>YAPISAL DÜZEN:</u> Değerler, Normlar ve Kurallar „İdeal Öğrenci“ Rol Beklentilerine yönelik Dağılım ↓ <u>SOSYAL KONTROL:</u> Teknikler Şekiller → Yönetimsel, Yönetim harici	SÜREKLİ OLMAMA <u>YENİ YAPISAL YÖNLENDİRMENİN OLUŞUMU VE YAŞ DEĞİŞİMİ:</u> Alışkanlıklar, Davranışlar, İçsel Kontrol, Motivasyon „Kognitif Kartlar“
<u>Arkadaş Grupları:</u> Dış Etkenler: Aile Okul Basın-Yayın vb. İç Organizasyon: Rol Paylaşımı Alt Kültür	SÜREKLİLİK – <u>YAPISAL DÜZEN:</u> Değerler, Normlar ve Kurallar „İdeal Yastaki Arkadaşlık“ Rol Beklentilerine yönelik Dağılım ↓ <u>SOSYAL KONTROL:</u> Teknikler Şekiller → Yönetimsel, Yönetim harici	SÜREKLİ OLMAMA <u>YENİ YAPISAL YÖNLENDİRMENİN OLUŞUMU VE YAŞ DEĞİŞİMİ:</u> Alışkanlıklar, Davranışlar, İçsel Kontrol, Motivasyon „Kognitif Kartlar“

Tablo 4: Sosyalleşmenin Alanları ve Etkileşimleri (Fend, 1969,236)

1.3.4.2.1. AİLE

Ailenin en küçük sosyal kurum olarak adlandırıldığını biliyoruz. Bu sosyal kurumun, birey için ne anlama geldiğini bilim adamları çeşitli şekillerde ifade etmişlerdir.

Bettelheim (1987) 'a göre; çocuklar duygusal ortam olarak, iyi bir durumda olmak için, hayati ve sürekli bir kişilik kazanmak için, kendine has otantik bilgisiyle hayatla başa çıkabilme yetisini kazanmak için, ilgiye ihtiyaç duyarlar. Schmidt (1998) 'e göre Kellmer-Pringle birinci derecedeki duygusal ilişkilere dikkat çekmiştir, çünkü bu ilişkiler daha sonraki sosyal çevreye entegrasyon açısından son derece gereklidir (Schmidt, 2006, 20)

Sosyalleşmeyi etkileyen aile ile ilgili bir çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler; eş seçimi, hamilelik, doğum, emzirme, memeden kesme, tuvalet eğitimi, çocuğun sağlığı, annenin yokluğu, anne babanın kendi arasında ve çocukla olan ilişkileri, iyi muamele, cezalandırma, değişik şekilde davranma ve dil öğretimi vb. faktörlerdir (Rıza, 1998,74).

1.3.4.2.2. OKUL

Okul değişik örf, adet ve değerlere sahip sosyal tabakaların ve ailelerin çocuklarını kapsayan küçük bir toplum olarak kabul edilir. Okul direkt olarak toplumun felsefesi ile ilişkilidir (Rıza,1998, 82-83).

Pekrun&Helmke (1993) ' e göre okulun rahatlıkla fark edilebilen etkileri şu şekildedir;

- Çocuklara geleneksel kültür temel yetilerini (yetenek) sağlamak,
- Okul sonrası eğitim alanlarında yer alabilme hakkı ve bununla beraber belirli çocukların diğer çocuklara ayırt edilebilmesini sağlamak,
- İçerik olarak belirli değer ve çalışma durumlarını, sonradan gelen nesillere aktarmak (sosyalizasyon) (Schmidt, 2006,23).

1.3.4.2.3. TOPLUM

Toplum, bireyin sosyalleşmesini etkileyerek, karakter, tutum, değer, gelenek, göreneklerini teşkil etmekte, toplumda yaygın değer, gelenek ve göreneklere uyumlarını sağlamaktadır (Rıza, 1998, 84).

Ayrıca Rıza'ya göre sosyal çevreler, Sosyal ideoloji, Toplumun motivasyonu, Toplumun kültürü ve Toplumun tutumları bu genel olgu içerisinde farklılıklara yol açmaktadır.

Bir çocuk için sosyal toplum genel olarak arkadaşlarından oluşur. Arkadaşları ile kurmuş olduğu ilişki onun sosyalleşmesinde önemli bir adım oluşturur.

Krappmann (1993)'a göre; yapılan araştırmaların ilk sonuçları içerisinde, 10 yaşından büyük çocuklar, ortak olarak değerlendirilen sosyal formları öğrenmeye odaklanmışlardır. Bunlar;

- diğerleriyle iletişim kurabilmeleri için kendi niyetlerini belirtmek ve çabalamak zorundadırlar,
- kendi güvenlikleri açısından, uzun süreli oyun arkadaşları bulmak zorundadırlar,
- her hangi bir ortamda bir arada olmak amaçlı buluşmayı ve önceden belirlenmiş kuralları uygulamayı denemek zorundadırlar,
- eşit haklar sayesinde, saygı duymayı ve hak vermeyi yerine getirirler (Schmidt, 2006,25).

Bu bilgiler ışığında, çocukların bir gruba ait olmaları, kendi arkadaş, başka bir deyişle sosyal çevrelerini oluşturmaları ve bu çevre içerisindeki kurallarla beraber düzenli bir kişilik gelişimini yaşamaları, çocukların sosyal, moral ve duygusal olarak sağlıklı gelişmelerini sağlamaktadır.

1.3.4.2.4. İLETİŞİM ARAÇLARI

İletişim araçları sosyalleşmede önemli rol oynamaktadır. Teknolojideki çağdaş gelişme, enformasyonel araçların çoğalması, şekil, yöntem ve hedeflerin değişmesine neden olmuştur (Rıza,1998,88).

Bireyin sosyalleşmesini sağlayan iletişim araçları gelişen toplum içerisinde sınırsız sayıda farklılıklar gösterebilmektedir. Spor da bu iletişim araçlarından bir tanesidir. Birey bulunmuş olduğu spor aktivitesi içerisinde, başkaları ile sürekli bir iletişim içersindedir.

Hurrelmann (1998)'a göre; aile, okul, arkadaşlar ve serbest zaman aktiviteleri (Spor)' nin anlamlarından kaynaklanan analiz ve sonuçları, çocukların objektif sosyal dünyasında dikkate değer bir bakış açısı oluşturmaktadır (Schmidt,2006, 30).

1.3.5. SPOR VE SOSYALLEŞME SÜREÇLERİ

Buraya kadar açıklamalar hep genel olarak sosyalleşmenin hedeflerini ve alanlarını belirtmemiz açısından katkı sağlamıştır. Spor dediğimizde, her zaman kendine has bir kurallar zincirinden, iletişimden, eğitimden ve birliktelikten söz ediyoruz. Bu demek oluyor ki sporda sosyalleşme süreci içerisinde önemli rol oynayan araçlardan bir tanesidir.

Voigt Spor ve Sosyalizasyon kavramlarının ilişkisini bir hipotezle ortaya koymaktadır;

“Sosyalizasyon Hipotezi”: Spor (= Bağımsız değişken), Spor yapanları (= Bağımlı değişken) etkiler. Öyle ki spor kendini Eğitim ve Terapi aracı olarak gösterir (Voigt,1992,47).

Heinemann (1974)'e göre; Spor içerisindeki sosyalizasyon, yakın bir gelecekte güçlenmenin etkisi ve fonksiyonu olarak birinci sırada yer alacaktır (Dietrich, 1981, 149)

Greendorfer (1992)'e göre Spora yönelik Sosyalizasyon ya da Spor ile Sosyalizasyon kavramları bir bütün olarak yer almalarına rağmen, bu güne kadar birbirlerinden bağımsız olarak incelenmişlerdir (Lange, 1994,18).

Klaus Heinemann Spor Sosyolojisine Giriş kitabında birden fazla süreç ve faktörden bahsetmiş ve bunları şematik olarak belirtmiştir;

1. Ön Sosyalizasyon

Bu süreç, spor yapmak için gerekli olan, sosyal gruplarla ve tipik kültür ve spor organizasyonlarıyla bağlantılı ve kaynaşabilmeyi sağlayan, Başarı motivasyonu, mücadeleye hazır olma durumu, zamandan haberdar olma,

sosyallik, bedensel ahlak, empati, tekniği anlama yetisi, mekan algısı gibi, gelişim (motorik) yeterliliği ve temel yetileri kapsamaktadır. Hangi formda ve hangi düzeyde oluşum göstereceği, sosyalizasyon ajanlarının (Aile, Küçük Gruplar, Okul, vb.) etkisine bağlıdır.

2. Spora yönelik Sosyalizasyon

Eğer bu temel değerler mevcut ise spora yönlendirme zorunlu değildir. Böyle bir durumda, her şeyden önce, kişiyi spor yapmaya teşvik eden durumların neler olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.

3. Spora yönelik bağlantılar

Bir spor branşının secimi ve spora yönelik bağlantıların derecesinin tespiti – Mücadelede yer almaya yönlendirilme, hedeflenen ya da ortaya konulan beceri seviyesi ve zamansal yük – yaşam tarzının içersindeki sporun aldığı yer - ; spora yönelik sosyalizasyonda etkisi olan diğer önemli unsurlardır.

4. Spor içersindeki Sosyalizasyon

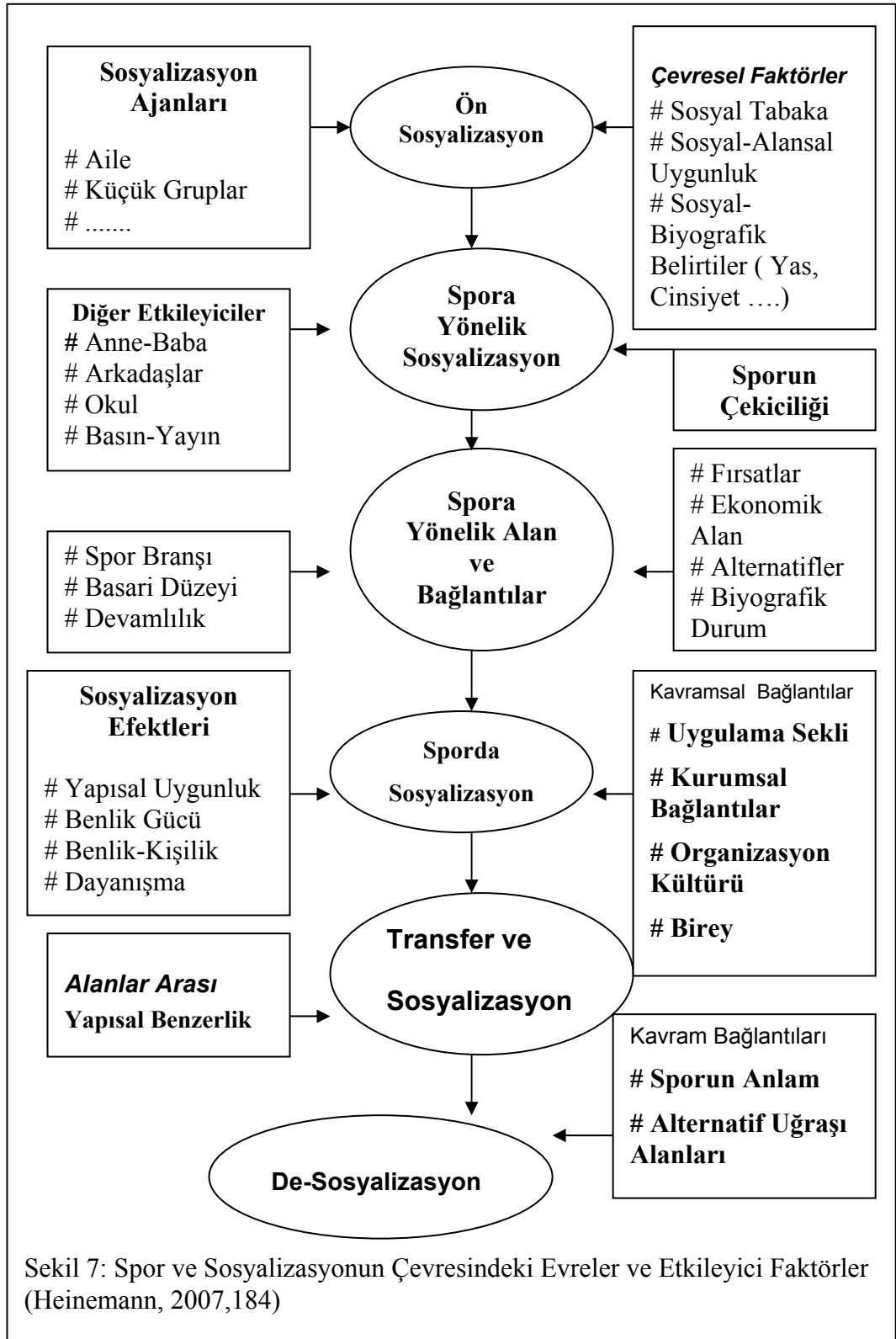
Eğer spordan kaynaklanan bir sosyalizasyondan bahsedilebiliyorsa, bunun spor branşına bağlı olarak, kendini sunuş şekline bağlı olarak, daha önceki organizasyon kültüründen gelen organizasyon bağlantılarından kaynaklanan, hangi boyutta gerçekleştiğinden bahsedilmelidir.

5. Transfer

Spor vasıtası ile kazanılmış vasıfların, yaşamın diğer alanlarına taşınabilirliği sorgulanmalıdır.

6. De- ve Resosyalizasyon

Özellikle yarışma ve mesleki yaşam açısından sporcu olan kişiler, spor yaşamlarının sona ermesinden sonra, genelde can yakıcı bir şekilde spor dünyasından ayrılıyorlar ve farklı kurallarla oluşturulmuş iş dünyasının içinde bulunmak zorunda kalıyorlar. Sporcu bu aşamada, spor içersinde neler öğrendiğini, nasıl bir kişilik yapısı kazandığını, gerekli şekil ve bağlantılarla yeni yaşam düzenine aktarmak zorundadır.

Sporun bu kadar kendine has sosyalizasyon kapasitesi olması, bu kapasitenin gelişme aşamasında bazı farklı ama birbirini tamamlayıcı kademelere ayrılabilceğini göstermektedir.

1. Kişiliğe Yönelik Süreç

Bu kademedede gerçekleşen sosyalizasyon gayretlerinin, kişilik teorilerinin varsayımları yada belirli bir kişilik portresi oluşturmaya yönelik olduğunu söyleyebiliriz. İnsan kendini, daha önceden gerçekleşmiş olan kişisel durumunu da yönlendirir. Spor özellikli sosyalizasyon çalışmaları, daha önceden tescil edilmiş olan kişilik teorilerinden, her zaman arzu edilen kişilik portrelerini oluşturacak olan sosyalleştirici bağlantılar ve etkileri üzerine yönelir.

2. İletişime Yönelik Süreç

Sportif durumların becerisine yönelik eylem kabiliyetinin arabuluculuğu, kurallar çerçevesinde iletişime yönelik başlar. Bu iletişim süreci, kişisel eylem hedefleri doğrultusunda, karşı tarafın ve çevre taleplerinin izniyle ve diğerlerinin sosyal istekleriyle şekillenir.

3. Organizasyona Yönelik Süreç

Burada alışılmış sosyalizasyon hedefli iletişimin yetmediği durumlarda, arzu edilen ya da beklenen eylem yeteneğini geliştirici ve kalıcılığını güçlendirici organizasyonlar devreye girer. Bununla beraber, her zamanki organizasyon kavramı çerçevesinde hedeflenen yetiler sonrasında, diğer eylemlerle birlikteliği bulunan ve bireyler tarafından değerlendirilip geri dönüşümü yapılan oluşumlar meydana gelir.

4. Topluma Yönelik Süreç

Sportif tecrübeler alanı içerisinde, sadece spora yönelik yetiler kazanılmakla kalmaz, bununla birlikte benzer düzeyde toplumun şekillendirilebilir normatif yapısını sağlamlaştırıcı benzer yapıdaki hedeflemelerden ve yorumlamalardan bahsedilebilir. Bu süreç içerisinde, herkes tarafından saygı duyulan iletişim olanaklarının oluşmasına ve toplumsal beklentilerin yerine getirilmesine yönelik, kişilerin sportif

eylemlerine anlam kazandıracak bireysel fırsatlar yakalanabilir (Becker/Berner/Oertel, 1984, 210-211).

1.3.6. SOSYALLEŞME VE İNSAN PSİKOLOJİSİ

Bireyin sosyalleşme süreci içerisinde yaşamış olduğu olaylar, doğal bir şekilde psikolojisini de etkiler. İnsan psikolojisinin gelişimi ve bu gelişim süreci içerisindeki oluşumları inceleyen bilim dalına psikoloji bilim dalı diyoruz. Psikoloji nedir sorusuna verilecek en yalın cevap şu şekildedir;

Psikoloji insan akıl ve davranışlarını inceleyen, aklın nasıl işlediğini anlamaya çalışan, bu bulguları da çok çeşitli uygulama alanlarında kullanmayı amaçlayan bir bilim dalıdır (Bilkent Üniversitesi Psikoloji bölümü, <http://www.psy.bilkent.edu.tr/SSS.html>)

Bir bilim dalından bahsedildiğinde, bunu bir bütün olarak ele almak son derece kapsamlı ve uzun bir çalışmayı beraberinde getirir. Bu sebepten dolayı bilim adamları psikolojiyi alt başlıklar halinde kategorilere ayırmışlar ve bu şekilde incelemenin daha uygun olacağı görüşüne varmışlardır.

Psikolojinin alt alanlar şunlardır:

Beyin ve davranış: akıl ve davranışların beynin yapısı ve işleyişiyle ilgisi

Bilişsel Psikoloji: algı, öğrenme, bellek (hafıza), dikkat gibi işlevlerimiz sayesinde bilgilerimizi nasıl elde ettiğimiz ve bu bilgileri nasıl kullandığımız, nasıl düşündüğümüz, kısacası nasıl ‘bildiğimiz’ sorusunu araştıran psikolojinin en büyük alanı.

Sosyal Psikoloji: insanların bir topluluk içinde (aile, arkadaşlar, sokaktaki insanlar, iş yerindeki meslektaşlar, vs.) nasıl düşündükleri ve davrandıklarını çalışan alt alan.

Gelişim Psikolojisi: doğum öncesinden hayatın sonuna dek insanın hangi gelişim evrelerinden geçtiği ve bu evrelerin hangilerinde ne gibi beceri ve özellikleri nasıl kazandıklarını araştıran alan.

Kişilik ve Bireysel Farklılıklar Psikolojisi: Bireylerin birbirlerinden farklı olan zeka ve kişilik özelliklerinin ne olduğu, bunları ne şekilde kazandıkları,

genetik özelliklerin ve çevrenin etkisini araştıran alan. (Bilkent Üniversitesi Psikoloji bölümü, <http://www.psy.bilkent.edu.tr/SSS.html>).

Sporun sosyal bir olgu olarak karşımıza çıkması, insan psikolojisi üzerinde büyük bir etki sağladığının kanıtıdır. Sporun içersinde barındırdığı rekabet duygusu, bireylerin bir birleriyle olan iletişimi, kurallara uyma zorunluluğu, insanları disipline etmekte ve psikolojik olarak ta etkilemektedir.

Thomas'a göre; Sosyal ortam ve yaşam alanı olarak sporu tanımlamak ve uygulanabilir yapmak, bilinen sosyo-psikolojik temelleri de beraberinde ortaya koyar:

1. Küçük gruplar içersinde gelişim süreci (Grup Dinamiği)
2. Birliktelik ve karşılıklı bireysel ve grupsal etkileşim
3. Grup içersinde ya da gruba karşı kişisel verim
4. Grup içersinde iletişim ve işbirliği
5. Yönetene karşı grupsal anlayış

(Thomas, 1978,36-37).

M. Bührle ortaya koyuyor ki; bir sportif durum içersinde belirtilen kavramlar temel olarak kendiliğinden gerçekleştirilmektedir;

1. Fonksiyonel Eğitim Kavramı (Oyunun, müsabakanın ve sportif kuralların hareket amacının vb. eğitimsel yönü kendini göstermektedir)
2. Sosyal Eğitim Kavramı (Kendini ortaya koyma ve kendinden sorumlu olma durumu içersinde, karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği görevlerinin yerine getirilmektedir)
3. Karakter Kavramı (Gevşeme başka bir deyişle, diğer katılımcılara karşı içinde bulunan saldırgan temel durumları ortadan kaldırma)
4. Somatik ve sağlıksal kavramlar (Motorik verimliliği korumak ve daha da iyileştirmek)

(Haas, 1973,273).

Lorensen'e göre, Psiko-Analizin konusu, her şeyden önce öznenin hasar verici, deforme edici sebeplerinin de anlam kazandığı bir süreç olarak sosyalleşmedir. Psiko analitik düşünce bütünlüğü, pedagojik, psikolojik ve sosyolojik olguları çok yönlü olarak yazmaktır. Psikanaliz, sosyalleşme

sürecinin çeşitli teorilerinin bir parçası olarak açık bir şekilde güçlü etkiye sahiptir (Bauer/Hengst, 1978,71).

Sporun genel yapısı olarak hareket edebilme yetisi negatif yönde oluşan birikimi de boşaltma işlevi görmektedir. Böylece bireyde görülebilecek sapkınlıkları, şiddet duygusunu, psikosomatik belirtileri, depresyon belirtilerini ve heyecanı asgariye indirgeyip kendine güven duygusunu ve yeteneklerinden haberdar olma durumunu artıracaktır. Bu düşünceleri destekleyici bir şekilde yapılan yorumlarda;

Steinbach (1972)'a göre;

„Düzenli bir şekilde yapılan sporun gözle görülür etkilerinden birisi, emosyonel (Duygusal) ve efektif (Gerçeklik) alanlarda anlık olduğu kadar uzun süreli bir şekilde etkileşime yol açmasıdır. Bireysel sportif verim, bunun üzerine kurulmuştur..... bunun yanında kendine güven açısından bir destekleyicidir“ (Allmer, 1983, 137).

Tulku (1981) şöyle yazıyor;

“Eğer sen de kendini, bünyesinde sana yönelik hiddet, hayal kırıklığı yada acı duygularını yükseltecek bir durum içersinde bulunursan, kendi nefes alış verisinin farkında olursun ve bu vasıtaıyla rahatsız edici şeyleri ortadan kaldırırsın. Dikkatini nefesine yöneltir ve nefesinin sakin, yavaş ve ritmik olmasını sağlarsın. Eğer ne kadar uzun bir süre bu şekilde nefes alarak enerji toplarsan, vücudun o kadar rahatlayacaktır.”

Tulku tarafından adlandırılan duygular, Psikosomatik belirtiler içersinde şu şekillerde yer alırlar:

1. İç organlarda oluşabilecek Nörovasküler ve fonksiyonel bozukluklar
 - Kalp – Dolaşım Bozukluğu
 - Mide – Bağırsak Boşaltım Rahatsızlıkları
 - Sinirlilik durumunda görülebilecek başka farklı bozukluklar
2. Psikosomatik Belirtiler
 - Gastrit Başlangıcı
 - Boşaltım sisteminde Kronik Dyskinesie

3. Nörolojik Kişilik Bozuklukları

- Depresyon
- Fibik Durumlar (Sınav, Müsabaka, Sözlü sınav Korkusu)

4. Uyku bozuklukları

5. Motorik Rahatsızlıklar (Kramp, Koordinativ Bozukluklar vb.)

(Schmole, 1984,241).

Hurelmann'a göre; „Gruba yönelik entegrasyon, anlam yüklü serbest zaman aktiviteleri, hayal kırıklıklarıyla yüzleşme ve içsel olarak heyecan, kurallara uyma, öğrenme, kuralları anlama ve saygı duyma, rekabete yönelik işleyiş, spor vasıtasıyla, agresivitenin ıslah fırsatları için en önemli ve büyüleyici şekilleridir“ (Günter,2002,1).

Brettschneider (2001)'e göre spor bu alanlarda da önemli roller üstlenebilir;

- Spor, sosyal temelleri, ait olma duygusu, kabul etme ve uyum sağlama durumlarıyla oluşturabilir. Sporun gençler üzerinde yüksek oranda saygınlığının bulunmasından dolayı, gençler her şeyden önce grup temellerinin yapılanması ve uzun süreli ilişkilere başladıkları anda, spor grupları içersinde yer almak isterler.

- Spor içersinde hayal kırıklığıyla mücadele etmek öğrenilebilir. Örneğin bu durum, artan güvensizlik duygusu başarılı bir şekilde tolare edildiğinde kesinlikle kendini gösterir.

- Spor içersinde, dürüstlük, eşit haklar ve beraberce gösterilen çaba bağamlarının başarılı bir şekilde yönlendirilebileceği ispatlanabilir.

- Sonuç olarak spor, gençleri spor içersindeki çakışmaların nasıl çözülebileceği hakkında yönlendirebilir: Genel bir kesinlik içersinde, zarar görülmemesi adına, aşırılıkları önceden sezebilmek için kurallar vardır ve bunlar sosyal kanunlardır.

- Spor içsel sağlık amaçlı, agresivitenin uzaklaştırılması olanağını sağlar. Ancak bu toplumsal ortam sağlandığı, sıkı kurallar belirlendiği ve uygulandığı taktirde mümkündür.

- Agresivitenin yer almadığı, anlam yüklü serbest zaman organizasyonları spor kulüpleri tarafından desteklenmelidir. Spor içersindeki

şiddetin yok edilmesi bu şekilde mümkündür ama fark edilir bir gelişimin olması gerekir. Şiddetin önlenmesi programları, son yıllarda yaşam şartlarının gelişimiyle alakalı olarak yetilerin gelişimine yönelik , hep daha güçlü bir şekilde kendini göstermektedir. Burada hedef, genç insanların yönlendirilmesi, kendi durumlarıyla alakalı olarak sorumluluk yüklemek ve kendileri ve diğer insanlara karşı sorumluluklarını ciddiye almalarını sağlamaktır. Olumlu sonuçlar ve bilinçli tecrübeler, bu olgular içerisinde yer almasını sağlamaya, şiddet ve kötü alışkanlıkları ortamdaki uzaklaştırmaya ve görülebilir bir şekilde beraber yaşamaya ve bulunmaya yönelik yol göstermektedir. Spor kulüpleri çocuk ve gençlerle direkt olarak iletişim kurdukları için bu amaçlar için örnek gösterilecek imkanlar sunabilirler. Spor kulüpleri, eğitimciler aracılığıyla, aile ve okul içerisinde geçirdikleri zamanların olumlu tecrübelerden oluşan örnekler verebilirler (Hurrelman, www.musin.de/download/sport/brett2.pdf -).

Bahsedilen tüm amaç, değer, süreç, uygulama stilleri, sistem ve bilimsel bakış açısını bir araya getirdiğimizde, sporun bir bireyin gerek sosyal gerekse psikolojik yaşantısında entegrasyonunu sağlaması açısından ne kadar önem teşkil ettiği görülmektedir. Sporun sadece bedensel bir aktivite olarak görülmemesi gerektiği, bireye kazandırabileceği sosyal ve psikolojik boyutlarında en az diğer boyutlar kadar etkili ve sınırsız olabileceği vurgulanmak istenmiştir. Sporun bu çok yönlülüğü içerisinde, belirli kurallardan bahsetmek, kavramlar aracılığıyla bütünlüğü sağlayabilmek, oluşabilecek etkileşimleri analiz etmek ve çıkan sonuçları açıkça dile getirmek bilim dünyasının bir görevidir. Yurt dışında yapılan araştırmalara bir göz attığımızda, spor olgusunun bireyin sosyal yönünü ne kadar geliştirdiği hakkında yapılan çalışmaların alt boyut olarak ne kadar zengin olduğunu görmekteyiz. Sosyal ve psikolojik açılarından incelenebilecek konu başlıkları, spor yapan bireylerin;

- Ailesi ile olan sosyalleşme durumu
- Okul içerisindeki sosyal durumu
- Arkadaşları ile olan sosyal ilişki durumu
- Öğretmeni ile olan sosyal ilişki durumu

- Sınava yönelik heyecan ve kaygı durumu
- Sportif yetenek durumunun algılanması
- Bireyin kendine güveni ve yaşama sevinci
- Psikolojik ve fiziksel şiddet durumu
- Suç içeren davranışlara yatkınlık durumu
- Psikosomatik şikayetlerinin düzeyi
- Depresyon durumunun

spor yapmayan bireylere oranla ne düzeyde olduğudur.

- BÖLÜM II -

2.1. GÜVENİLİRLİK – GEÇERLİLİK

2.1.1. GÜVENİLİRLİK

Güvenilirlik, bir ölçme aracının, neyi ölçüyorsa bunu hep aynı şekilde ölçmesini belirtir. Ölçme aracı, geçici içsel şartlardan veya dışsal şartlardan etkilenmeden tutarlı bir şekilde aynı tespitleri yapabilmelidir (psikometriktestler, www.psikometri.com/test/testsss.htm).

Farklı güvenilirlik tipleri vardır: Test-tekrar test güvenilirliği, İçsel tutarlılık güvenilirliği, Yarıya-bölüm güvenilirliği

a. Test-Tekrar-Test güvenilirliği

Güvenilirliği tespit etmenin bir yolu, ölçme aracını yanıtlayan kişinin ölçme aracı tekrar uygulandığında ölçme aracını aynı şekilde yanıtlayıp yanıtlanmadığını tespit etmektir. Test-tekrar test güvenilirliği, bir ölçme aracını aynı gruba iki ayrı uygulamada verip sonra bu iki uygulamada elde edilen puanların korelasyonunu hesaplayarak bulunur. Eğer puanlar arasındaki korelasyon yüksekse ölçme aracının güvenilir olduğu kabul edilir: ilk uygulamada olumlu (veya olumsuz) puanları olan kişiler ikinci uygulamada da aynı şekilde olumlu (veya olumsuz) puanlara sahip görülmüşlerdir.

b. İçsel tutarlılık güvenilirliği

İçsel tutarlılık, ölçme aracının ölçtüğünü varsaydığımız nitelikleri ölçen sorularının kendi içlerinde ne kadar birbirleriyle ilişkili olduklarını, ne kadar homojen bir soru grubu oluşturduklarını tespit eder. İçsel tutarlılık, alfa katsayısı (Cronbach alfası) hesaplanarak bulunur. Alfa katsayısı, ölçme aracındaki farklı soruların aynı niteliği ölçerken birbirlerini ne kadar tamamladıklarını tespit eder. Bir ölçme aracında alfa katsayısının hesaplanabilmesi için ilgili niteliği ölçen iki veya daha fazla sorunun bulunması gereklidir. Bir tek soru alfa katsayısının hesaplanması için yeterli değildir. Birbirinden bağımsız olarak farklı nitelikleri ölçen sorulardan oluşan ölçme araçlarında alfa katsayısı hesaplanamaz.

c. Yarıya-bölüm güvenilirliği

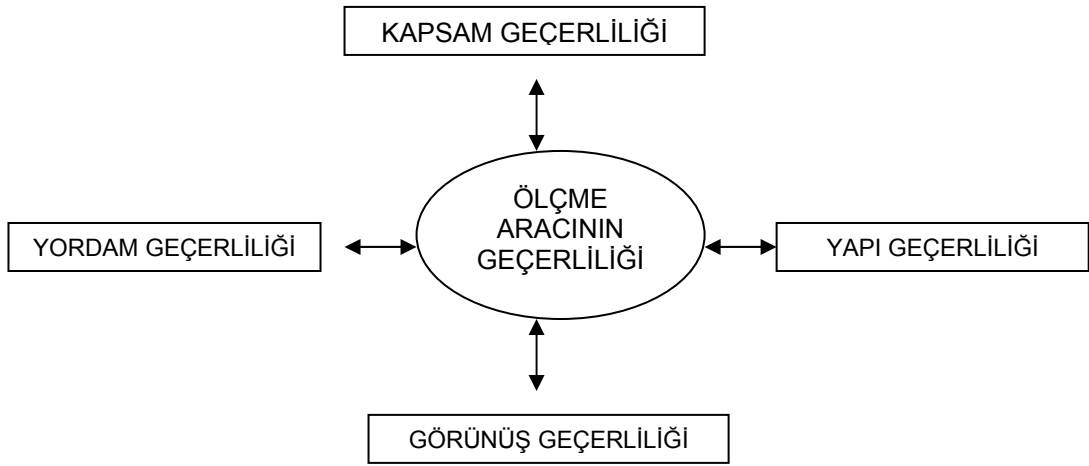
Yarıya-bölüm güvenilirliği, bir ölçme aracını oluşturan soruların iki ayrı gruba bölünüp bu iki ayrı soru grubu arasındaki korelasyonun tespit edilmesini içerir. Bu yöntemle ölçme aracını oluşturan soruların hepsinin aynı niteliği ölçüp ölçmedikleri test edilmiş olur. Eğer iki ayrı soru grubu arasındaki korelasyon yüksekse ölçme aracının bütününe birbiriyle yakından ilişkili sorulardan oluştuğu sonucuna varılır (psikometri, www.turbucv.com).

Saban (2000)'a göre, güvenilirlik bir ölçme aracının ölçmeye çalıştığı bir özelliği her defasında aynı sonucu verecek şekilde tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle bir ölçme aracı, her uygulandığında aynı sonucu veriyorsa güvenilir denilebilir. Bir testin güvenilirliğini arttırmak için alınabilecek önlemleri aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür;

- 1- Bir testin soru sayısını arttırmak
- 2- Açık, anlaşılır ve kesin cevaplı sorular sormak
- 3- Öğrencilerin seviyesine uygun sorular sormak.
- 4- Uygulama süresinin gereğinden kısa ve uzun olmamasına dikkat etmek (Balyan, 2003, 32).

2.1.2. GEÇERLİLİK

Ölçme araçlarının güvenilirliği kadar geçerli olması da önemlidir. Ölçmeler yapmak için kullanılan test araçlarının geçerliliğine etki eden faktörler şekilde gösterilmiştir;

(Sekil 8: Ölçme araçlarının geçerliliği, Balyan, 2003,32).

Geçerlilik, bir ölçme aracının ölçmeyi planladığı özellikleri gerçekten ölçüyor olması anlamına gelir. Bir ölçme aracı kişilik özelliklerini ölçtüğünü iddia ediyorsa bunun bir yöntemle ispatlaması gerekir.

Farklı geçerlilik tipleri vardır: Tahminsel geçerlilik, Eş-zamanlı geçerlilik, İçerik geçerliliği, Yapı geçerliliği

1. Tahminsel geçerlilik

Bir ölçme aracının geçerliliğini ortaya koymanın yollarından biri, bu ölçme aracından alınan sonuçların bir bireyin belli bir görevi yapabilecek yeteneği olduğunu veya belli bir şekilde davranacağını tahmin edebileceğini ispatlamaktır.

2. Eş zamanlı geçerlilik

Bir ölçme aracının geçerliliğini o ölçme aracını başka bilinen ve kabul edilmiş ölçümlerle karşılaştırarak tespit edebiliriz. Örneğin, yeni bir matematik tutum anketinin eş zamanlı geçerliliğini, bu anketi ve bilinen ve geçerliliği ispatlanmış bir anketi aynı gruba uygulayıp iki anketten alınan sonuçların korelasyonuna bakarak ortaya koyabiliriz. Yeni anket ile kriter ölçüt (bilinen anket) arasında yüksek bir korelasyon varsa yeni anketin eş-zamanlı geçerliliğe sahip olduğunu söyleriz. Burada en önemli olan nokta kriter ölçütün güvenilirliği ve geçerliliği ispatlanmış bir ölçüt olmasıdır.

3. İçerik geçerliliği

Bir ölçme aracının geçerliliği, ölçme aracını oluşturan soruların içeriğinin, ölçülmesi amaçlanan özellikleri doğru olarak temsil edip etmediği ortaya konarak ispatlanabilir. Bu ispat çalışması, kişilik, duygular ve davranışlarla ilgili teorileri ve o konuyla ilgili uzmanların yorumlarını temel alır.

4. Yapı geçerliliği

Yapı geçerliliği ölçme aracının ölçtüğünü iddia ettiği teorik yapıyı ölçtüğünün ispatlanmasını içerir. Yapı geçerliliğini ortaya koymanın çeşitli yolları vardır:

i. Faktör analizi

Faktör analizi ile ölçme aracını oluşturan soruların kendi aralarında nasıl kümelendikleri tespit edilir. Bulunan her faktörün (soru kümesinin) bir teorik yapıyı temsil ettiği düşünülür.

ii. Madde analizi

Madde analizi ile ölçme aracını oluşturan soruların ölçme aracının toplam puanına ne kadar katkıda bulundukları ve böylece ölçme aracının bütünüyle ne derecede ilişkili oldukları tespit edilir. Yüksek ilişkililik ölçülen teorik yapıyla bağlantının da yüksek olduğunu düşündürür (psikometrik testler, www.psikometri.com/test/testsss.htm).

2.2. SOSYALLEŞME DURUM TESPİTİ ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN GÜVENİLİRLİK GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI

2.2.1. AMAÇ

Bu çalışma, Sosyalleşme Durum Tespiti Ölçeği (SDTÖ), sosyal yönden kendini değerlendirme formunun güvenirlik ve geçerliliğinin değerlendirmesini amaçlamaktadır.

2.2.2. YÖNTEM

Ölçeğin orjinal Almanca versiyonu üç kişinin bulunduğu Almanca Öğretmenlerinden oluşan bir hakem kurulu tarafından, Türkçe'ye çevrilmiştir. Ölçeğin Türkçe versiyonu Almanca bilgisi olan Eğitim Bilimleri uzmanları tarafından, cümle yapısı ve çocuklar tarafından anlaşılabilirlik konularında kontrole tabi tutulmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçek, 7 adet kişisel bilgi ve 11 farklı durum tespitini değerlendirilmesiyle ilgili olan 62 madde olmak üzere 69 maddeden oluşmaktadır.

2.2.2.1 GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI

Ölçeğin geçerlilik tespiti, yapısal geçerlilik açısından SPSS 11 (Statistics Programme for Social Sciences) ile Faktör Analizi içerisinde yer alan Extraction Method: Principal Component Analysis ve Rotation Method: Equamax with Kaiser Normalization kullanılarak tespit edilmiştir.

İlk olarak 662 öğrenci üzerinde uygulanan ölçekten alınan veriler, Faktör analizine tabi tutulmuş ve değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, iki maddenin arzu edilen faktörler içerisinde olmadığı ve sapma gösterdiği tespit edilmiştir.

İkinci aşama olarak, sapma gösteren maddeler formdan uzaklaştırılmış ve uygulamaya 62 maddeden oluşan değerlendirme formuyla devam edilmiştir.

Üçüncü ve son olarak, devam edilen uygulama sonucu olarak 1085 öğrenciden elde edilen veriler, sapma gösteren maddelerin çıkartılması sonucu faktör analizine tabi tutulmuş ve tüm maddelerin ait olmaları gerektiği faktörler içerisinde yer aldıkları ve herhangi bir sapma göstermedikleri tespit edilmiştir.

Bu sonuçlardan sonra, 7 adet kişisel bilgi ve 62 adet 11 farklı durum tespitine yönelik olmak üzere 69 maddeden oluşan değerlendirme formu son şeklini almıştır.

662 denek üzerinde uygulanan 64 maddelik değerlendirme formunun faktör analiz sonuçları ve sapma gösteren maddeler:

Rotated Component Matrix(a)

	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
aile2	,818										
aile4	,795										
aile5	,779										
aile1	,751										
aile3	,527										
ogr5		,828									
ogr2		,810									
ogr1		,802									
ogr4		,748									
ogr3		,620									
okl3			,799								
okl5			,766								
okl6			,637						-,308		
okl1			,578								
kg3			,529								
okl2			,452								
okl4			,383							,359	
snv5				,757							
snv2				,744							
snv6				,674							
snv4				,646							

snv3				,578							
snv1				,437			,417				
spr1					,716						
spr3					,700						
spr5					,685						
spr2					,588						
spr4					,495						
yas4					,376						
sdt4						,715					
sdt5						,682					
sdt6						,681					
sdt2						,676					
sdt3						,595					
sdt1						,491					
psi5							,683				
psi6							,676				
psi3							,600				
psi1				,336			,539				
psi2							,499				
psi4							,458				
snf3								,690			
snf5								,679			
snf1								,636			
snf2								,623			
snf4								,525			
dep5									,699		
dep2									,590		
dep3									,543		
dep4								-,413	,530		

dep1									,396		
yas2									-,361	,598	
yas3									-,354	,540	
kg5										,524	
yas1										,507	
yas5										,422	
kg4										,420	
kg2										,417	
kg1										,314	
suc5											,760
suc2											,732
suc1											,687
suc3						,352					,431
suc4											,364

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Equamax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 15 iterations.

Tablo 5: İlk Ölçüm Madde Analizi

Sonuç olarak, kendine güven ve yaşama sevinci faktörü altında yer alması gereken iki madde, analiz sonunda sapma göstermişlerdir. Bu maddeler kırmızı şekilde belirtilmeye çalışılmıştır. Bir sonraki değerlendirme yapılırken bu iki madde formdan uzaklaştırılmış ve tekrar bir faktör analizi yapılmıştır.

İkinci ölçüm sırasında değerlendirme formu 1085 kişiye uygulanmış ve faktör analizine tabi tutulmuştur. İkinci ölçüm sırasında, ilk ölçümde sapma gösteren maddeler formdan uzaklaştırılmış ve formun son halini oluşturan 62 maddelik form değerlendirmeye alınmıştır.

Rotated Component Matrix(a)

	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
aile2	,808										
aile1	,777										
aile4	,776										
aile5	,761										
aile3	,519										
ogr5		,819									
ogr2		,816									
ogr1		,790									
ogr4		,741									
ogr3		,643									
snv5			,764								
snv2			,714								
snv6			,691								
snv4			,672								
snv3			,608								
snv1			,401			,381					
okl5				,764							

okl3				,763							
okl6				,629							
okl1				,611							
okl2				,488	,322						
okl4				,375					,375		
spr1					,716						
spr5					,703						
spr3					,695						
spr4					,551						
spr2					,521						
psi5						,706					
psi6						,696					
psi3						,681					
psi2						,542					
psi1						,526					
psi4						,486					
sdt4							,701				
sdt2							,680				
sdt5							,673				
sdt6							,663				
sdt3							,522				
sdt1							,478				
snf3								,690			
snf5								,688			
snf2								,649			
snf1								,641			
snf4								,492			
yas3									,587	-,359	
yas5									,578		

yas2									,569	-,445	
yas1									,557		
kg1									,479		
kg2				,334					,412		
kg5									,403		
kg4									,400		
dep5										,679	
dep2										,574	
dep3										,539	
dep4								-,378		,466	
dep1										,328	
suc5											,762
suc2											,751
suc1											,664
suc4											,457
suc3							,384				,432

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Equamax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 23 iterations.

Tablo 6: İkinci (son) Ölçüm Madde Analizi

Faktör analizini destekleyici ve yapı geçerliliğini tamamlayıcı madde analizleri güvenilirlik çalışması içerisinde yer verilmiştir. Çıkan sonuçlar şematik olarak gösterilmiştir.

2.2.2.2. GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Güvenilirlik çalışması içerisinde, Mean ve Std. Deviation değerleri dikkate alınmıştır. Çalışmada, ilk 662 kişiye uygulanan 64 maddelik ilk ölçüm sonuçları ve 1085 kişiye uygulanan ikinci ölçüm sonuçları karşılaştırılmıştır. Çalışma içerisinde ilk olarak toplam ölçek güvenilirlik kat sayıları tespit edilmiş, sonrasında analizi sonucu oluşan faktörlerin ayrı ayrı güvenilirlik kat sayıları verilmiştir. Çıkan sonuçların değerlendirilmesi açısından orjinal Almanca versiyonunun verilerinin güvenilirlik katsayılarını içeren tablolar ekte sunulmuştur.

Tablo 7: İlk ölçüm verilerinin analiz sonuçlarına göre formun toplam Güvenilirliği (Cronbach Alpha):

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items	N
,714	,715	64	662

Tablo 8: Son ölçüm verilerinin analiz sonuçlarına göre formun toplam Güvenilirliği (Cronbach's Alpha)

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items	N
,702	,704	62	1085

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
aile1	3,5937	,57651	662
aile2	3,6480	,55689	662
aile3	3,4592	,75661	662
aile4	3,5498	,61481	662
aile5	3,5831	,62346	662
snf1	3,1541	,93372	662
ogr1	2,6858	,89430	662
snf2	3,4094	,78185	662
ogr2	2,5952	,90008	662
snf3	3,2915	,79592	662
ogr3	2,8293	,86249	662
ogr4	2,9063	,86116	662
snf4	3,1647	,76522	662
ogr5	2,7341	,87942	662
snf5	3,1314	,91678	662
spr1	3,0000	,77596	662
okl1	3,0468	,79097	662
kg1	2,7931	,81833	662
dep1	2,3278	,95422	662
okl2	3,1314	,66869	662
kg2	3,3263	,64327	662
spr2	2,7296	,75281	662
okl3	2,8051	,69563	662
kg3	2,6073	,76208	662
dep2	1,5967	,80591	662
spr3	3,1390	,69710	662
okl4	3,3686	,66699	662
kg5	3,4743	,59887	662
dep3	1,6314	,80662	662
spr4	3,2764	,74046	662
okl5	2,9456	,83607	662
kg4	3,2779	,78068	662
dep4	1,5453	,78963	662
spr5	3,2674	,78918	662
okl6	3,0393	,81864	662
dep5	1,4517	,75617	662
snv1	2,0272	1,00341	662
snv2	2,6239	,95063	662
snv3	2,4592	,96253	662
snv4	2,9245	,86818	662
snv5	3,0000	,90217	662
snv6	3,0393	,96456	662
sdt1	1,5634	,67687	662
sdt2	1,2326	,51037	662
sdt3	1,0483	,30242	662

sdt4	1,1344	,43493	662
sdt5	1,2251	,48184	662
suc1	1,0317	,21422	662
suc2	1,0091	,09484	662
suc3	1,0710	,26853	662
suc4	1,0211	,18120	662
suc5	1,0030	,07773	662
sdt6	1,1767	,44403	662
psi1	1,9079	,70376	662
psi2	1,9139	,75230	662
yas1	3,5559	,70596	662
yas2	3,1843	,78132	662
yas3	2,8187	,87342	662
psi3	1,5801	,76542	662
yas4	2,4698	,96293	662
psi4	1,8323	,93056	662
psi5	1,6254	,85313	662
psi6	2,0801	,89439	662
yas5	3,3112	,80458	662

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,714	,715	64

Tablo 9: İlk ölçüm sonunda yapılan madde analizleri sonuç tablosu.

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
aile1	3,5622	,59600	1085
aile2	3,6258	,54846	1085
aile3	3,3585	,82485	1085
aile4	3,5207	,62599	1085
aile5	3,5438	,64514	1085
snf1	3,0876	,94629	1085
ogr1	2,8470	,87640	1085
snf2	3,3382	,81661	1085
ogr2	2,7493	,89783	1085
snf3	3,1991	,83013	1085
ogr3	2,8618	,86296	1085
ogr4	2,9871	,85683	1085
snf4	3,1115	,80101	1085
ogr5	2,8562	,88633	1085
snf5	3,0627	,93602	1085
spr1	3,0332	,78077	1085
okl1	3,0037	,84061	1085
kg1	2,7788	,83119	1085
dep1	2,3788	,96780	1085
okl2	3,1373	,68223	1085
kg2	3,3198	,65144	1085
spr2	2,7530	,76102	1085
okl3	2,7558	,71378	1085
dep2	1,6968	,85544	1085
spr3	3,1604	,69000	1085
okl4	3,3088	,69763	1085
kg5	3,4498	,61838	1085
dep3	1,6387	,80151	1085
spr4	3,2811	,74847	1085
okl5	2,8968	,85716	1085
kg4	3,2894	,78332	1085
dep4	1,5991	,80508	1085
spr5	3,2710	,77812	1085
okl6	2,9724	,84345	1085
dep5	1,5143	,80990	1085
snv1	2,0350	1,00857	1085
snv2	2,6774	,94161	1085
snv3	2,5235	,98168	1085
snv4	2,9604	,86725	1085
snv5	3,0332	,90346	1085
snv6	3,1078	,92644	1085
sdt1	1,5834	,65121	1085
sdt2	1,2442	,52103	1085
sdt3	1,0415	,27019	1085
sdt4	1,1235	,41584	1085
sdt5	1,1908	,44381	1085
suc1	1,0304	,19683	1085

suc2	1,0083	,09074	1085
suc3	1,0627	,25725	1085
suc4	1,0175	,15685	1085
suc5	1,0028	,06786	1085
sdt6	1,1484	,40875	1085
psi1	1,8756	,69407	1085
psi2	1,9641	,79991	1085
yas1	3,5346	,72001	1085
yas2	3,1078	,81634	1085
yas3	2,7419	,88120	1085
psi3	1,5889	,77356	1085
psi4	1,8286	,94504	1085
psi5	1,6230	,84107	1085
psi6	2,0452	,88696	1085
yas5	3,2894	,84014	1085

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,702	,704	62

Tablo 10: Son ölçüm sonucunda elde edilen madde analizi değer tablosu

2.2.2.2.1. AİLE İÇİ SOSYALİZASYON

1- Aileme ihtiyaç duyduğumda, bana hep zaman ayırır.
2- Bir sorun yaşadığımda, ailem bana her zaman yardımcı olur.
3- Ailem benim duygularıma çok az önem verir. (-)
4- Sorunlarım olduğunda ailem beni her zaman dinler.
5- Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, ailem benimle konuşmaya hazırdır.

Tablo 11: Aile İçi Sosyalizasyon Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
AİLE 1		3,59	,57	662		1085	,59	3,56
AİLE 2		3,64	,55	662		1085	,54	3,62
AİLE 3***		3,45	,75	662		1085	,82	3,35
AİLE 4		3,54	,61	662		1085	,62	3,52
AİLE 5		3,58	,62	662		1085	,64	3,54
CRONBACH'S α		,82				,80		

Tablo 12: Aile İçi Sosyalizasyon Faktörünün Madde Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
EİT 1		3,30	,84	1436		1445	,70	3,56
EİT 2		3,73	,62	1436		1445	,50	3,62
EİT 3***		3,48	,91	1436		1445	,57	3,35
EİT 4		3,50	,81	1436		1445	,70	3,52
EİT 5		3,62	,74	1436		1445	,56	3,54
CRONBACH'S α		,58				,74		

Tablo 13: Aile İçi Sosyalizasyonu için Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu ölçek, 1987 yılında van Saldern ve Littig tarafından geliştirilen, aynı zamanda “Öğretmenin ve Antrenörün Değerlendirilmesi” ne yönelik de kullanılabilen, LASSO-Skala adlı ölçekten yararlanılarak geliştirilmiştir. Öğretmen ve Antrenörlerin yanı sıra çocuklar için işbirlikçi ve korumacı olarak nitelendirilen yetişkin bireylerin değerlendirilmesi içinde kullanılabilir. Ölçek içersindeki negatif yönde olan madde, soyutluk kavramının kuvvetlenmesi ve anlaşılabilirliğin iyileştirilmesi amacıyla, ters çevrilerek değerlendirilmelidir. Bu ölçek, Psiko-Sosyal benliğin alanlarına, okul içersindeki durumluluğa ve bunun yanı sıra diğer sosyal ilişkilere yönelik yapılan ölçekler ile etkileşim içersindedir (Gerlach, E., Brettschneider, W.-D., 2004, 19)

Ölçek, değerlendirme formu içersinde **“Bu bölümde senin -AİLEN- ile ilgili görüşlerini öğrenmek istiyoruz”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.2. OKUL İÇERSİNDEKİ DURUM ALGISI

1- Derslerde öğrendiklerimi çabuk unutuyorum. (-)
2- Ders içi etkinliklerdeki görevlerimi çok çabuk yapabiliyorum.
3- Okuldaki derslerde çok başarılıyım.
4- En az yaşlıtlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum.
5- Okuldaki derslerde o kadar da başarılı değilim. (-)
6- Genelde derslerde sorulara yanıt bulmada zorlanıyorum. (-)

Tablo 14: Okul İçersindeki Durum Algısı Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ							
MADDE	İLK ÖLÇÜM			SON ÖLÇÜM			
	M	SD	N	N	SD	M	
OKUL 1***	3,04	,79	662	1085	,84	3,00	
OKUL 2	3,13	,66	662	1085	,68	3,13	
OKUL 3	2,80	,69	662	1085	,71	2,75	
OKUL 4	3,36	,66	662	1085	,69	3,30	
OKUL 5***	2,94	,83	662	1085	,85	2,89	
OKUL 6***	3,03	,81	662	1085	,84	2,97	
CRONBACH'S α	,77			,77			

Tablo 15: Okul İçersindeki Durum Algısı Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Sksch 1***		3,38	,88	1437		1447	,75	3,43
Sksch 2		2,91	,96	1437		1447	,91	2,87
Sksch 3		2,86	,81	1437		1447	,81	2,62
Sksch 4		3,09	,99	1437		1447	,93	2,98
Sksch 5***		3,54	,79	1437		1447	,73	3,56
Sksch 6***		3,14	,97	1437		1447	,81	3,33
CRONBACH'S α		,71				,77		

Tablo 16: Okul İçersindeki Durum Algısı İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu ölçek, 1994 yılında Schwarzer Gruppe tarafından “Kendini Değerlendirme Ölçeğinin Anlam Bilimsel Temeli” adı altında Alman dili kurulu tarafından düzenlenmiş ve güncellenmiştir. Bunun yanında karmaşıklığı ile ilgili olarak çocukların yaş gruplarına ve okul özelliklerine göre uyarlanmıştır. Ayrıca bu ölçek, Harter’in (1982-1985) “Perceived Competence Scale for Children” çalışmasında da yer almıştır. ölçek, kendini değerlendirme, benlik algısının ileri aşamaları içersinde, sınıf içersindeki ve sportif alandaki durumluluk algısı alanlarında çok yüksek oranda bütünlük göstermiştir ve negatif formu ile birlikte sınav korkusu alanında az da olsa bir etkileşim içersindedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 6).

Ölçek, değerlendirme formu içersinde **“Bu bölümde - KENDİNLE İLGİLİ - düşüncelerini en doğru bir şekilde yansıtmayı istiyoruz.”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.3. SINIF İÇERSİNDEKİ ARKADAŞLARA YÖNELİK SOSYALLEŞME

1- Sınıf arkadaşlarımdan beni sevmemelerinden korkuyorum. (-)
2- Sınıfımdaki öğrencilerle, arkadaşlık kurmanın zor olduğuna inanıyorum. (-)
3- Sınıftaki öğrencilerin, beni sevmelerinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum. (-)
4- Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum.
5- Sınıf arkadaşlarımdan benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor. (-)

Tablo 17: Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
SNF1***		3,15	,93	662		1085	,94	3,08
SNF2***		3,40	,78	662		1085	,81	3,33
SNF3***		3,29	,79	662		1085	,83	3,19
SNF4		3,16	,76	662		1085	,80	3,11
SNF5***		3,13	,91	662		1085	,93	3,06
CRONBACH'S α		,70				,69		

Tablo 18: Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Sozk1***		3,31	1,00	1437		1447	,90	3,38
Sozk2***		3,37	1,00	1437		1447	,80	3,58
Sozk 3***		3,23	,99	1437		1447	,83	3,45
Sozk 4*		3,40	,86	1437		1447	---*	---*
Sozk 5		3,00	,98	1437		1447	,96	2,94
Sozk 6***		2,59	1,18	1437		1447	1,09	2,72
CRONBACH'S								
α		,61				,70		

Tablo 19: Sınıf İçersindeki Arkadaşlara Yönelik Sosyalleşme Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

* İlk test içersinde yer alan bu madde, ölçeğin içeriğine yönelik ve elde edilen verilerin analizine yönelik bulgular sonucunda, değerlendirme formunun ekonomikliği başta olmak üzere bazı kalite kriterleri sebebi ile ölçekten uzaklaştırılmıştır. Bu ölçeğin geliştirilmesi veya başka bir dile çevrilmesi söz konusu olması durumunda bu maddenin çıkarılması tavsiye edilmektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 5).

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu çalışmada yer alan ölçek, Little, Johes, Henrich & Hawley tarafından 2003 yılında , Max Plank Eğitim Araştırmaları Enstitüsü Berlin’de görev yapan gelişim psikologu Suzan Harter’ in 1982 ve 1985 yıllarında kullanmış olduğu “Perceived Competence Scale for Children” adlı çalışmasından alınarak adapte edilmiştir. İki aşamadan oluşan Harter-Skala tek aşamalı hale getirilmiştir. Bunun yanı sıra Marsch-Gruppe ‘nin SDQ I maddeleri ile çok büyük benzerlik göstermektedir. Maddeler bu versiyondan seçilmiş ve çocukların sınıf içersindeki durumlarına göre formüle edilmiştir. Bu ölçek Psiko-Sosyal alanlarda ve sınav korkusu alanıyla ilgili olarak çok büyük etkileşim içersindedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 4).

Ölçek, değerlendirme formu içersinde **“Bu bölümdeki soruları yanıtlarken, lütfen -SINIF ARKADAŞLARINI - düşünerek cevap veriniz.”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.4. ÖĞRETMENE YÖNELİK SOSYALLEŞME

1- Bir konuyu konuşmak istediğimiz zaman, beden eğitimi öğretmenimiz bize hep zaman ayırıyor.
2- Beden eğitimi öğretmenim bana bir arkadaş gibi yardımcı oluyor.
3- Beden eğitimi öğretmenim duygularıma çok az önem veriyor. (-)
4- Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor.
5- Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır.

Tablo 20: Öğretmene Yönelik Sosyalleşme Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
ÖĞRT. 1		2,68	,89	662		1085	,87	2,84
ÖĞRT. 2		2,59	,90	662		1085	,89	2,74
ÖĞRT. 3***		2,82	,86	662		1085	,86	2,86
ÖĞRT. 4		2,90	,86	662		1085	,85	2,98
ÖĞRT. 5		2,73	,87	662		1085	,88	2,85
CRONBACH'S α		,83				,83		

Tablo 21: Öğretmene Yönelik Sosyalizasyon Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Teach 1		3,29	,87	1437		1447	,82	3,25
Teach 2		3,28	,91	1437		1447	,89	3,18
Teach 3***		3,27	1,00	1437		1447	,80	3,47
Teach 4		3,68	,64	1437		1447	,70	3,60
Teach 5		3,49	,78	1437		1447	,76	3,43
CRONBACH'S α		,68				,78		

Tablo 22: Öğretmene Yönelik Sosyalizasyon Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirilmeye alınmıştır.

Bu ölçek, 1998 yılında Brettschneider ve Klimek tarafından “Landauer Skalen zum Sozialklima” (“LASSO”) orijinal ismiyle 1987 yılında van Saldern ve Littig tarafından geliştirilen ve yayınlanan ölçekten alınarak geliştirilmiş ve önceki araştırma gruplarına uygulanarak uygun hale dönüştürülmüştür. Orijinal formu üzerinde sekiz madde bulunan bu ölçek, çocuklara yönelik olma durumu göz önünde tutularak seçilerek formüle edilmiştir. Bu ölçek ayrıca önem derecesi yüksek olan yetişkin bireylere (aile ve antrenörler) yönelik olarak ta uygulanabilmektedir. Bu ölçek, öğrencilerin bir danışman olarak gördükleri öğretmenlerinin korumacılığını ve işbirlikçiliğini değerlendirmesi üzerine kurulmuştur. Bunun yanı sıra, öğrencilerin okul içersinde veya ders esnasında yaşananlara karşı tutumlarından ziyade, öğrencilerin problemlerine ve kişisel ilgilerine yönelik olan tutumları

göstermek amaçlı kullanılmaktadır. Bu ölçek yüksek oranda, akademik durum, benlik algısı ve yaşama sevinci ile ilişki içersindedir. Sınav korkusu ve olumsuz yönde değerlendirilmeye alınan şiddet alanları ile bir yaklaşım içine gireceği beklenmemektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 2).

Bu çalışmada öğrencilere yöneltilen sorular, beden eğitimi öğretmeni dikkate alınarak hazırlanmış ve ölçek içersinde bu şekilde formüle edilerek yer bulmuştur. Öğrencilere yöneltilen sorular, **“Bu bölümdeki soruları yanıtlarken, lütfen -BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİZİ - düşünerek cevap veriniz.”** şeklinde güçlendirilerek sunulmuş ve “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 olmak üzere değerlendirilmeye alınmıştır.

2.2.2.2.5. SINAVA YÖNELİK HEYECAN VE KAYGI DURUMLULUĞU

1- Karnımda nedenini bilmediğim tuhaf bir ağrı hissediyorum.
2- “Sınav sorularını zamanında cevaplayabilecek miyim?” diye kaygılanıyorum.
3- Kalbim çok hızlı çarpıyor
4- “Sınava yönelik hazırlığım yeterli mi?” diye düşünüyorum.
5- Heyecanlanıyorum.
6- “Kötü bir sonuç alırsam ne olur?” diye kaygılanıyorum.

Tablo 23: Sınava Yönelik Heyecan ve Kaygı Durumluluğu Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
SINAV 1*		2,02	1,00	662		1085	1,00	2,03
SINAV 2		2,62	,95	662		1085	,94	2,67
SINAV 3*		2,45	,96	662		1085	,98	2,52
SINAV 4		2,92	,86	662		1085	,86	2,96
SINAV 5*		3,00	,90	662		1085	,90	3,03
SINAV 6		3,03	,96	662		1085	,92	3,10
CRONBACH'S α		,76				,76		

Tablo 24: Sınava Yönelik Heyecan ve Kaygı Durumluluğu Faktörünün Güvenilirlik Analizi

Heyecan Durumu

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Emsch 1*		2,09	1,14	1435		1443	1,16	2,27
Emsch 2*		1,94	1,11	1435		1443	1,13	2,11
Emsch 3*		2,70	1,21	1435		1443	1,21	2,70
CRONBACH'S α		,69				,79		

Tablo 25: Sınava Yönelik Heyecan Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

Kaygı Durumu

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Wosch 1		2,56	1,16	1435		1443	1,08	2,75
Wosch 2		2,61	1,14	1435		1443	1,05	2,74
Wosch 3		2,28	1,19	1435		1443	1,14	2,48
CRONBACH'S α		,67				,83		

Tablo 26: Sınava Yönelik Kaygı Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

Bu maddeler, Scwarz & Jerusalem (1999)' in kitabında yer alan Hodapp (1991) ve Hodapp, Laux & Spielberger (1982) 'in çalışmalarında yer alan orijinal ismiyle "Test Anxiety Inventory" nin almanca versiyonunda yer almakta ve etkili okullar model denemesi içerisinde endişe durumu bileşenlerine yönelik geliştirilmiştir.

Her iki ölçekte, kaygı ve heyecan başlıkları altında faktör analizi sonucunda birbirinden tam olarak ayrılmamışlardır. Bu durum içerik açısından da tam olarak başarılı değildir. Her bir boyutun faktör analizi sağlam bir temeli işaret etmektedir. Bu ölçek, depresif olma durumu ve psikosomatik şikayetler ile ilişki çersindedir. Bununla birlikte, negatif yönden, sınava yönelik endişe durumu bileşenleri ve çocuğun sınıf içerisindeki sosyal

durumu olarak ilişki içerisinde olası beklenmektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 8).

Ölçek, değerlendirme formu içerisinde “**Bu bölümde, senin SINAV ÖNCESİ, SINAVDA VEYA DERSLERDE SÖZLÜYE KALKTIĞINDA neler hissettiğini öğrenmek istiyoruz.**” Şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

Brettschneider’ in çalışmasında da belirtildiği üzere sınava yönelik heyecan ve kaygı olguları faktör analizlerinde birbirlerinden tam olarak ayrıştırılamamıştır. Bu nedenle yapılan faktör analizi ve verilen referanslar doğrultusunda, bu çalışmada sınava yönelik heyecan ve kaygı olguları aynı ölçek altında toplanmış ve güvenilirlik çalışmasına tabi tutulmuşlardır.

2.2.2.2.6. SPORTİF YETENEK DURUMUNUN ALGILANMASI

1-Sporda çok iyiyim.
2-Beden eğitimi derslerinde , her hangi bir şeyi yaşıtlarıma göre daha çabuk öğrenebiliyorum.
3- Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmaları çok çabuk öğrenebiliyorum.
4- Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşıtlarım kadar başarılıyım.
5- Beden eğitimi derslerinde veya sporda o kadarda başarılı değilim. (-)

Tablo 27: Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
SPOR 1		3,00	,77	662		1085	,78	3,03
SPOR 2		2,72	,75	662		1085	,76	2,75
SPOR 3		3,13	,69	662		1085	,69	3,16
SPOR 4		3,27	,74	662		1085	,74	3,28
SPOR 5***		3,26	,78	662		1085	,77	3,27
CRONBACH'S α		,75				,73		

Tablo 28: Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ							
MADDE	İLK ÖLÇÜM			SON ÖLÇÜM			
	M	SD	N	N	SD	M	
Skspo 1	3,18	,87	1437	1447	,91	2,91	
Skspo 2	2,28	1,07	1437	1447	,99	2,28	
Skspo 3	3,18	,91	1437	1447	,92	3,08	
Skspo 4	3,23	,94	1437	1447	,98	3,13	
Skspo 5***	3,64	,72	1437	1447	,71	3,65	
Skspo 6*	3,48	,91	1437	---	---	---	
CRONBACH'S α	,76			,83			

Tablo 29: Sportif Yetenek Durumunun Algılanması Faktörü için Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

* İlk test içersinde yer alan bu madde, ölçeğin içeriğine yönelik ve elde edilen verilerin analizine yönelik bulgular sonucunda, değerlendirme formunun ekonomikliği başta olmak üzere bazı kalite kriterleri sebebi ile ölçekten uzaklaştırılmıştır. Bu ölçeğin geliştirilmesi veya başka bir dile çevrilmesi söz konusu olması durumunda bu maddenin çıkarılması tavsiye edilmektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 5).

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu ölçek, sportif yetenek durumu olarak, sportif durum beklentisi ya da sportif kişisel etkileşim beklentisini belirlemektedir. İngilizce orijinal ölçek “physical Ability” adıyla kullanılmaktadır. Harter’in 1982 ve 1985 yıllarında yapmış olduğu “Perceived Competence Scale for Children” adlı çalışmada kişisel durum ölçeği olarak yer almaktadır. Bu ölçek okul içi durum ölçeğine paralel olarak uyarlanmıştır. Ayrıca bu ölçek, kendine güven ve yaşama sevinci ile yüksek oranda etkileşim içersindedir. Negatif etkileşim açısından depresyon durumuna dikkat edilmelidir. (Gerlach, E., Brettschneider, W.-D., 2004, 15).

Ölçek, değerlendirme formu içersinde **“Bu bölümde - KENDİNLE İLGİLİ - düşüncelerini en doğru bir şekilde yansıtmayı istiyoruz.”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak,

“Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.7. KENDİNE GÜVEN VE YAŞAMA SEVİNCİ

1- Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var.
2- Genel olarak kendimden memnunum.
3- Kendimi pek başarılı bulmuyorum. (-)
4- İyi bir insan olduğumu düşünüyorum.
5- Kendimi olduğum gibi beğeniyorum.
6- Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?
7- Ne sıklıkta kendini mutlu hissediyorsun?
8- Ne sıklıkta her şeyin yolunda gittiğini düşünüp kendini mutlu hissettin?
9- Diğer çocuklar kavga ederken onları ayırmayı ne sıklıkta başarabiliyor musun?
10- Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?

Tablo 30: Kendine Güven ve Yasama Sevinci Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
KENGÜV 1		2,79	,81	662		1085	2,77	,83
KENGÜV 2		3,32	,64	662		1085	3,31	,65
KENGÜV 3		2,60	,76	662		1085	-----	-----
KENGÜV 4		3,47	,59	662		1085	3,44	,61
KENGÜV 5		3,27	,78	662		1085	3,28	,78
YAŞSEV 1		3,55	,70	662		1085	3,53	,72
YAŞSEV 2		3,18	,78	662		1085	3,10	,81
YAŞSEV 3		2,81	,87	662		1085	2,74	,88
YAŞSEV 4		2,46	,96	662		1085	-----	-----
YAŞSEV 5		3,31	,80	662		1085	3,28	,84
CRONBACH'S α		,68				,70		

Tablo 31: Kendine Güven ve Yasama Sevinci Faktörünün Güvenilirlik Analizi

*** (-) Şeklinde belirtilmiş madde, analiz esnasında ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu çalışmada yapılan faktör analizi sonucunda Brettschneider' in uygulamış olduğu değerlendirme formu içerisinde yer alan Kendine Güven ve Yaşama Sevinci başlığı altında iki farklı faktörün bütünlük içerisinde aynı faktöre ait olarak yer aldığı görülmüştür. Bunun yanında, faktör analizleri

incelemesi sonucunda iki maddenin sapma gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sebepten dolayı, sapma gösteren maddeler ikinci değerlendirmede formdan çıkarılmıştır.

2.2.2.2.7.1. KENDİNE GÜVEN

Kendine güven ölçeğinin maddeleri, Grob, Little, Wanner & Wearing (1996), Harter (1982-1985) Marsh (1998), Rosenberg (1965) olmak üzere çeşitli kaynaklarda yer almaktadır ve daha önceki araştırmalardan elde edilen tecrübelerden faydalanılarak yaş gruplarına göre çocukların anlayabilirlikleri dikkate alınmış ve o şekilde seçilmiştir (Gerlach,E., Brettschneider, W.-D., 2004, 23).

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Skgen 1		2,98	1,05	1437		1447	,97	2,74
Skgen 2		3,41	,82	1437		1447	,84	3,32
Skgen 3		3,38	,90	1437		1447	,83	3,47
Skgen 4		3,60	,75	1437		1447	,74	3,52
Skgen 5		3,69	,71	1437		1447	,68	3,66
CRONBACH'S α		,68				,75		

Tablo 32: Kendine Güven Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

Yapılan ilk değerlendirme sonrası kendine güven ölçeğinin 3 no' lu maddesi, faktör analizi sonucunda sapma göstermiştir. Bu sebepten dolayı maddenin kültürel sebepler gibi bazı nedenlerden dolayı anlaşılabilirliğinin düşük olduğu kanaatine varılmış ve ekonomiklik ilkesine sadık kalınarak ikinci değerlendirme esnasında formdan uzaklaştırılmıştır.

Ölçek, değerlendirme formu içerisinde **“Bu bölümde - KENDİNLE İLGİLİ - düşüncelerini en doğru bir şekilde yansıtmayı istiyoruz.”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak,

“Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.7.2. YAŞAMA SEVİNCİ

Bu ölçek 1991 yılında Grob ve diğerlerinin uygulamış oldukları, “Berner Fragebogen zum Wohlbefinden” orijinal ismiyle yer alan BFW durumluluk ölçeği içerisinde çeşitli yaş grupları , kültür ve ulusal farklılıkların değerlendirilmesi sonucu oluşturulmuştur. BFW orijinal envanteri içerisinde altı alt başlıktan bahsetmek mümkündür. bunlar Pozitif yaşam tarzı, kendine güven, depresiflik, yaşama sevinci, problemler/endişe ve psikosomatik şikayetlerdir (Gerlach,E., Brettschneider, W.-D., 2004, 25).

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Lebfr 1		3,08	,91	1431		1445	,81	3,16
Lebfr 2		2,20	,94	1431		1445	,87	2,20
Lebfr 3		2,84	,92	1431		1445	,87	2,72
Lebfr 4		2,96	,90	1431		1445	,81	3,07
Lebfr 5		1,86	,88	1431		1445	,87	1,96
CRONBACH'S α		,59				,65		

Tablo 33: Yasama Sevinci Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

Yapılan ilk değerlendirme sonrası yaşama sevinci ölçeğinin 3 numaralı maddesi faktör analizi sonucunda sapma göstermiştir. Bu sebepten dolayı maddenin kültürel sebepler gibi bazı nedenlerden dolayı anlaşılabilirliğinin düşük olduğu kanaatine varılmış ve ekonomiklik ilkesine sadık kalınarak ikinci değerlendirme esnasında formdan uzaklaştırılmıştır.

Ölçek, değerlendirme formu içerisinde “**Kendinle ilgili duygu ve düşüncelerini SON ZAMANLARDA SIKLIK DERECEŚİNE göre**

cevaplamanı istiyoruz.” şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Hiç”=1, “Çok Sık”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.8. SAPMA GÖSTEREN DAVRANIŞLAR

Şiddet içeren durum ve olaylar, iki şekilde açığa çıkmaktadır. Bunlar direk şiddet içeren agresif fiziksel temas ya da başka bir boyut olarak kendini gösteren psikolojik şiddettir. Bunların yanı sıra uç sınırlarda yer alan suç unsurundan bahsedilmektedir. Şiddet ve suça yönelik hazırlanmış bu ölçek Bielefeld Üniversitesi yöneticilerinde Müdür Wilhelm Heitmeyer denetiminde Çatışma ve Şiddet Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde geliştirilmiş ve 2000 yılında Tillmann, Holter-Nowitzki, Holtappels, Meier & Popp tarafından uyarlanmış formunu almıştır. Enstitünün görevleri dahilinde bulunan, şiddet fenomenlerine yönelik araştırma aktivitelerinin gelenekleri ile sıkı ilişki içersindedir.

Bu araştırma içersinde yer alan ölçeğin bu versiyonu, 2004 yılında Brettschneider, Brandl-Bredenbeck & Hofmann tarafından, içerik açısından açık bir şekilde uyarlanmış ve kısaltılmıştır. Böylece maddeler, suç unsuru içeren diğer durumlarda olduğu gibi, diğerlerine bağırarak ve vurmak gibi fiziksel şiddet olarak belirlenmiştir (Gerlach,E., Brettschneider, W.-D., 2004, 31).

Brettschneider tarafından yapılan araştırmada belirtildiği üzere sapma gösteren davranışlar olgusu, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve suç içeren davranışlar olarak üç başlık altında ele alınmıştır. İzmir ili örneğinde uygulanan değerlendirme formundan elde edilen veriler üzerinde yapılan madde analizi sonucunda sapma başlığı altında iki faktörden bahsetmek mümkündür. Bunlar suç içeren davranışlar ve fiziksel-psikolojik şiddet olarak değer bulmuştur.

Ölçek, değerlendirme formu içersinde “Ölçek, değerlendirme formu içersinde **“Bu bölümde belirtilen durumları, evden okula gelip giderken, boş zamanlarında arkadaşlarıyla oyun oynarken yada evdeyken, SON**

ZAMANLARDA NE SIKLIKTA yaşadığını bize belirtmeni istiyoruz.”

şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Hiç”=1,”Bazen”=2,”Genelde”=3”, “Çok Sık”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.8.1. SUÇ İÇEREN DAVRANIŞ DURUMLARI

1- Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım.
2- Her hangi bir dükkandan parasını ödemedemden izinsiz bir şekilde eşya çaldım.
3- Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim.
4- Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım.
5- Araba veya evlerden hırsızlık yaptım.

Tablo 34: Suç İçeren Davranış Durumları Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
SUÇ 1		1,03	,21	662		1085	,19	1,03
SUÇ 2		1,00	,09	662		1085	,09	1,00
SUÇ 3		1,07	,26	662		1085	,25	1,06
SUÇ 4		1,02	,18	662		1085	,15	1,01
SUÇ 5		1,00	,07	662		1085	,06	1,00
CRONBACH'S α		,52				,54		

Tablo 35: Suç İçeren Davranış Durumları Faktörünün Güvenilirlik Analizi
Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Devia 1		1,05	,30	1437		1447	,16	1,02
Devia 2		1,11	,36	1437		1447	,36	1,11
Devia 3		1,04	,27	1437		1447	,19	1,03
Devia 4		1,11	,40	1437		1447	,26	1,05
Devia 5		1,01	,09	1437		1447	,09	1,01
CRONBACH'S α		,59				,58		

Tablo 36: Suç İçeren Davranış Durumları Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

2.2.2.2.8.2. PSİKOLOJİK VE FİZİKSEL ŞİDDET DURUMU

1- Diğer çocuklarla kavga ettim.
2- Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataştım veya onları sert bir şekilde ittim.
3- Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım.
4- Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım.
5- Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim.
6- Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kışkırttım.

Tablo 37: Psikolojik ve Fiziksel Şiddet Durumu Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ							
MADDE	İLK ÖLÇÜM			SON ÖLÇÜM			
	M	SD	N	N	SD	M	
ŞİDDET 1*	1,56	,67	662	1085	,65	1,58	
ŞİDDET 2*	1,23	,51	662	1085	,52	1,24	
ŞİDDET 3*	1,04	,30	662	1085	,27	1,04	
ŞİDDET 4	1,13	,43	662	1085	,41	1,12	
ŞİDDET 5	1,22	,48	662	1085	,44	1,19	
ŞİDDET 6	1,17	,44	662	1085	,40	1,14	
CRONBACH'S α	,72			,69			

Tablo 38: Psikolojik ve Fiziksel Şiddet Durumu Faktörünün Güvenilirlik Analizi

Fiziksel Şiddet

MADDE ANALİZİ							
MADDE	İLK ÖLÇÜM			SON ÖLÇÜM			
	M	SD	N	N	SD	M	
Phgew 1*	1,72	,82	1437	1447	,71	1,96	
Phgew 2*	1,47	,47	1437	1447	,59	1,47	
Phgew 3*	1,24	,54	1437	1447	,36	1,13	
CRONBACH'S α	,60			,52			

Tablo 39: Fiziksel Şiddet Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

Psikolojik Şiddet

MADDE ANALİZİ							
MADDE	İLK ÖLÇÜM			SON ÖLÇÜM			
	M	SD	N	N	SD	M	
Psgew 1	1,42	,68	1437	1447	,58	1,39	
Psgew 2	1,79	,77	1437	1447	,70	1,96	
Psgew 3	1,38	,63	1437	1447	,63	1,48	
CRONBACH'S α	,69			,67			

Tablo 40: Psikolojik Şiddet Durumu Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

* Belirtilmiş maddeler orijinal ölçek üzerinde fiziksel şiddet değerlerini belirtmek amacıyla uyarlanmış maddelerdir.

2.2.2.2.9. PSİKOSOMATİK ŞİKAYETLER

1- Ne sıklıkta karın ağrısı yaşıyorsun?
2- Ne sıklıkta kötü rüyalar veya kabuslar görüyorsun?
3- Ne sıklıkta baş dönmesi problemi yaşıyorsun?
4- Ne sıklıkta uykusuzluk problemi yaşıyorsun?
5- Ne sıklıkta durup dururken ateş basması gibi bir sıkıntı hali yaşıyorsun?
6- Ne sıklıkta baş ağrısı sorunu yaşıyorsun?

Tablo 41: Psikosomatik Şikayetler Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
PSİKO 1		1,90	,70	662		1085	,69	1,87
PSİKO 2		1,91	,75	662		1085	,79	1,96
PSİKO 3		1,58	,76	662		1085	,77	1,58
PSİKO 4		1,83	,93	662		1085	,94	1,82
PSİKO 5		1,62	,85	662		1085	,84	1,62
PSİKO 6		2,08	,89	662		1085	,88	2,04
CRONBACH'S α		,71				,71		

Tablo 42: Psikosomatik Şikayetler Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Psysom 1		2,39	,86	1437		1447	,75	2,30
Psysom 2*		1,98	,72	1437		---	---	---
Psysom 3*		2,12	,87	1437		---	---	---
Psysom 4		1,89	,89	1437		1447	,84	1,85
Psysom 5		2,42	,97	1437		1447	,97	2,40
Psysom 6		2,05	,96	1437		1447	,98	2,03
Psysom 7		2,00	,90	1437		1447	,92	1,99
Psysom 8*		1,76	,86	1437		---	---	---
Psysom 9		2,30	1,01	1437		1447	,87	1,96
Psysom 10*		1,49	,75	1437		---	---	---
CRONBACH'S α		,77				,76		

Tablo 43: Psikosomatik Şikayetler Faktörü için Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

* İlk test içerisinde yer alan bu madde, ölçeğin içeriğine yönelik ve elde edilen verilerin analizine yönelik bulgular sonucunda, değerlendirme formunun ekonomikliği başta olmak üzere bazı kalite kriterleri sebebi ile ölçekten uzaklaştırılmıştır. Bu ölçeğin geliştirilmesi veya başka bir dile çevrilmesi söz konusu olması durumunda bu maddenin çıkarılması tavsiye edilmektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 5).

Bu ölçek, Berner Fragebogen zum Wohlbefinden (BFW) içerisinde yer almakta ve negatif durumluluğun bir bölümü de içerisinde barındırmaktadır. Çünkü bu BFW ölçeği çocukların kolaylıkla anlayabileceği bir dille oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra 1989 yılında Engel ve Hurrelmann' ın orijinal ismiyle "Paderborner Jugend-Studie verwendeten Skala" (Paderborner gençlik araştırması dönüştürülmüş ölçeği) olarak değiştirilmiş ve kullanılmıştır. Bu iki enstrüman, Braehler (1991) ve Braehler & Scheer (1983) tarafından orijinal ismiyle "Gießener Beschwerdefragebogen für Kinder und Jugendliche" (Gießenli çocuk ve gençlerin sorunları için ölçek) şeklinde dönüştürülmüştür. İçeriksel benzerlikler kendisini kalp dolaşım problemleri, mide ve bağırsak şikayetleri ve yorgunluk belirtileri olarak göstermektedir. Diğer alanlardaki ilişkiler, kişisel ve sosyal araştırmalar ile birlikte (kendine güven, okul içi durumluluk, sosyal faktörler), Psiko-sosyal sağlığın ilerlemiş durumları (depresif olma, yaşama sevinci), potansiyel stres durumları (korku) gibi hafifletilmiş durumlarda, kendini göstermektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 29).

Ölçek, değerlendirme formu içerisinde **"Kendinle ilgili duygu ve düşüncelerini SON ZAMANLARDA SIKLIK DERECEŚİNE göre cevaplamayı istiyoruz."** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, "Hiç"=1, "Bazen=2", "Genelde=3", "Çok Sık"=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.2.2.10. DEPRESYON

1- Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum.
2- Gülmek için çok az nedenim var.
3- Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum.
4- Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum.
5-Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor.

Tablo 44: Depresyon Faktörünün Maddeleri

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
DEP 1		2,32	,95	662		1085	,96	2,37
DEP 2		1,59	,80	662		1085	,85	1,69
DEP 3		1,63	,80	662		1085	,80	1,63
DEP 4		1,54	,78	662		1085	,80	1,59
DEP 5		1,45	,75	662		1085	,80	1,51
CRONBACH'S α		,67				,65		

Tablo 45: Depresyon Faktörünün Güvenilirlik Analizi

MADDE ANALİZİ								
MADDE		İLK ÖLÇÜM				SON ÖLÇÜM		
		M	SD	N		N	SD	M
Depr 1		1,64	1,00	1437		1447	,82	1,47
Depr 2*		1,36	,88	1437		---	---	---
Depr 3		1,64	1,02	1437		1447	,88	1,48
Depr 4		1,70	1,01	1437		1447	1,05	1,90
Depr 5		1,54	,98	1437		1447	,80	1,41
Depr 6		1,37	,84	1437		1447	,66	1,26
CRONBACH'S α		,58				,57		

Tablo 46: Depresyon Faktörü İçin Gerlach & Brettschneider orijinal analiz sonuçları (2004)

* İlk test içerisinde yer alan bu madde, ölçeğin içeriğine yönelik ve elde edilen verilerin analizine yönelik bulgular sonucunda, değerlendirme formunun ekonomikliği başta olmak üzere bazı kalite kriterleri sebebi ile

ölçekten uzaklaştırılmıştır. Bu ölçeğin geliştirilmesi veya başka bir dile çevrilmesi söz konusu olması durumunda bu maddenin çıkarılması tavsiye edilmektedir (Gerlach,E., Brettschneider,W.-D., 2004, 5).

Bu ölçek, depresif durumları ölçebilen BFW (Berner Fragebogen Zum Wohlbefinden) içerisinde yer almasına rağmen, 1999 yılında Schwarzer & Baeßler tarafından “Etkili Okullar” model denemesi içerisinde çocuklar için basitleştirilerek uyarlanmıştır. Bu enstrüman, agresif durumların bütünlüğünü, depresif, heyecanlı ve motive durumluluğu kavramlaştırmaktadır. Ölçeğin negatif yöndeki ilişkisi kendisini, Psiko-sosyal sağlığın diğer varyasyonlarında ve sosyal açıdan benliğin alanlarında göstermektedir. Pozitif birliktelik açısından sınav korkusu şiddet şekilleri ve hırsızlığı gösterebiliriz (Gerlach,E., Brettschneider, W.-D., 2004, 27).

Ölçek, değerlendirme formu içerisinde **“Bu bölümde - KENDİNLE İLGİLİ - düşüncelerini en doğru bir şekilde yansıtmayı istiyoruz.”** şeklinde güçlendirilmiş ve öğrenciler tarafından dört basamaklı olarak, “Tamamen Yanlış”=1, “Tamamen Doğru”=4 şeklinde değerlendirilmesi istenmiştir.

2.2.3. SONUÇ

Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucunda, ilk ölçüm sonucunda iki maddenin sapma gösterdiği tespit edilmiştir. Yapılan devam çalışmasında sapma gösteren maddeler formdan uzaklaştırılmış ve değerlendirme formu son halini almıştır.

Geçerlilik çalışması içerisinde yapılan faktör analizi sonucunda, arzu edildiği üzere madde öz değerleri 1,00 ‘den büyük olan 11 değerlendirme faktör sayısına ulaşılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ikinci ölçüm sonucunda maddeler arasında sapma görülmediği için Brettschneider ‘in geliştirmiş olduğu orijinal ölçek formuna sadık kalınarak değerlendirme formu içerisinde yer verilmiştir. Geçerlilik çalışması sonucunda, formun son hali

olarak düzenlenen 62 maddelik formun genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) ,70 olarak belirlenmiş ve yeterli bulunmuştur.

Diğer bir çalışma olarak, elde edilen faktörlerin her birinin ayrı ayrı güvenilirlikleri (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Bu çalışmanın hedeflerinden biri, sonraki çalışmalarda oluşturulacak olan değerlendirme formları için arzu edilen faktörlerin farklı şekillerde kombine edilebilmesidir.

Sonuç olarak elde edilen faktörler ve güvenilirlik (Cronbach's Alpha) değerleri tablo halinde verilmiştir.

Faktör	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
AİLE İÇİ SOSYALLEŞME DURUMU	5	,80
OKUL İÇERSİNDEKİ SOSYALLEŞME DURUMU	6	,77
SINIF İÇERSİNDE ARKADAŞLARA YÖNELİK SOSYALLEŞME	5	,69
ÖĞRETMENE YÖNELİK SOSYALLEŞME	5	,83
SINAVA YÖNELİK HEYECAN VE KAYGI DURUMU	6	,76
SPORTİF YETENEK DURUMUNUN ALGILANMASI	5	,73
KENDİNE GÜVEN VE YAŞAMA SEVİNCİ	8	,70
SUÇ İÇEREN DAVRANIŞ DURUMLARI	5	,54
PSİKOLOJİK VE FİZİKSEL ŞİDDET	6	,69
PSİKOSOMATİK ŞİKAYETLER	6	,71
DEPRESYON	5	,65

Tablo 47: Faktörlerin her biri için madde sayıları ve güvenilirlik değerleri.

- BÖLÜM III -

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin spor yapma durumlarını, spor yapma durumlarına göre sosyalleşme seviyeleri ve Psiko-Sosyal durumlarını ortaya koymaya yönelik bu araştırma betimsel nitelikli genel tarama modelindedir.

3.2. KULLANILAN YÖNTEM

Çalışmada kullanılan ölçek, Paderborn Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Wolf-Dietrich Brettschneider tarafından oluşturulmuş Almanca versiyonunun, dil uzmanlarından oluşan kurul tarafından Türkçe versiyona dönüştürülmüş ve istatistik uzmanları gözetiminde yapısal geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasına tabi tutularak son şeklini alması sonrasında kullanılmıştır.

Bu ölçek 7 adet kişisel bilgi ve 11 faktörden oluşan değerlendirmeye yönelik bilgilerin alınabilmesi için hazırlanan 62 adet madde, toplamda 69 maddeden oluşmaktadır. 62 maddeden oluşan ve 11 değerlendirme basamağına göre yapılan ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ,70 olarak belirlenmiştir.

Çalışma 2006-2007 eğitim-öğretim yılı içerisinde ilköğretim ikinci kademe 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 1085 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Bu çalışmanın sonuçları, uygulanan „Değerlendirme Formu“ sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır. Çalışmaya katılan öğrencilerin sorulara içtenlikle ve hiç bir etki altında kalmadan cevaplandıkları varsayılmıştır.

3.3. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Araştırmamıza 512 (%47,2) erkek ve 573 (%52,8) kız olmak üzere toplam 1085 öğrenci katılmıştır (Tablo 48). Çalışmaya katılan erkek ve kız öğrencilerin sınıflara göre dağılımı, 7. sınıfta öğrenim gören toplam 443 öğrencinin, 214' ü erkek (% 48,3), 229' u kız (% 51,7) olmak üzere ve 8.

sınıfta öğrenim gören toplam 642 öğrencinin 298'i erkek (%46,4), 344' ü kız (%53,6) olarak belirlenmiştir (Tablo 49).

Cinsiyet	Kız	Erkek	Toplam
N	573	512	1085
%	52,8	47,2	100

Tablo 48: Katılımcı Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

			SINIF		Toplam
			7.sınıf	8.sınıf	
CİNSİYET	Erkek	N	214	298	512
		% CİNSİYET	41,8%	58,2%	100,0%
		% SINIF	48,3%	46,4%	47,2%
	Kız	N	229	344	573
		% CİNSİYET	40,0%	60,0%	100,0%
		% SINIF	51,7%	53,6%	52,8%
Toplam		N	443	642	1085
		% CİNSİYET	40,8%	59,2%	100,0%
		% SINIF	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 49: Katılan Öğrencilerin Sınıf ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Toplamda 512 erkek öğrencinin 214' ü (%41,8) 7. sınıfta, 298'i (%58,2) 8. sınıfta öğrenim görmektedir. Bununla beraber toplam 573 kız öğrencinin 229'u (%40,0) 7. sınıfta öğrenim görürken, buna karşılık 8. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin sayısı 344 (%60,0) olarak görülmektedir (Tablo 49).

Çalışmaya katılan 512 erkek öğrencinin 79'u (%15,4) 12 yaşında, 201'i (%39,3) 13 yaşında, 215'i (%42,0) 14 yaşında, 17'si (%3,3) 15 yaşında olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte araştırmada yer alan toplam 573 kız

öğrencinin sadece 1'i (%0,2) 11 yaşında, 72'si (%12,6) 12 yaşında, 237'si (%41,4) 13 yaşında, 249'u (%43,5) 14 yaşında ve 14' ü (%2,4) 15 yaşındadır.

		YAS					Toplam
CİNS.		11,00	12,00	13,00	14,00	15,00	
Erkek	N	0	79	201	215	17	512
	% CİNSİYET	,0%	15,4%	39,3%	42,0%	3,3%	100,0%
	% YAS	,0%	52,3%	45,9%	46,3%	54,8%	47,2%
Kız	N	1	72	237	249	14	573
	% CİNSİYET	,2%	12,6%	41,4%	43,5%	2,4%	100,0%
	% YAS	100,0%	47,7%	54,1%	53,7%	45,2%	52,8%
Toplam	N	1	151	438	464	31	1085
	% CİNSİYET	,1%	13,9%	40,4%	42,8%	2,9%	100,0%
	% YAS	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

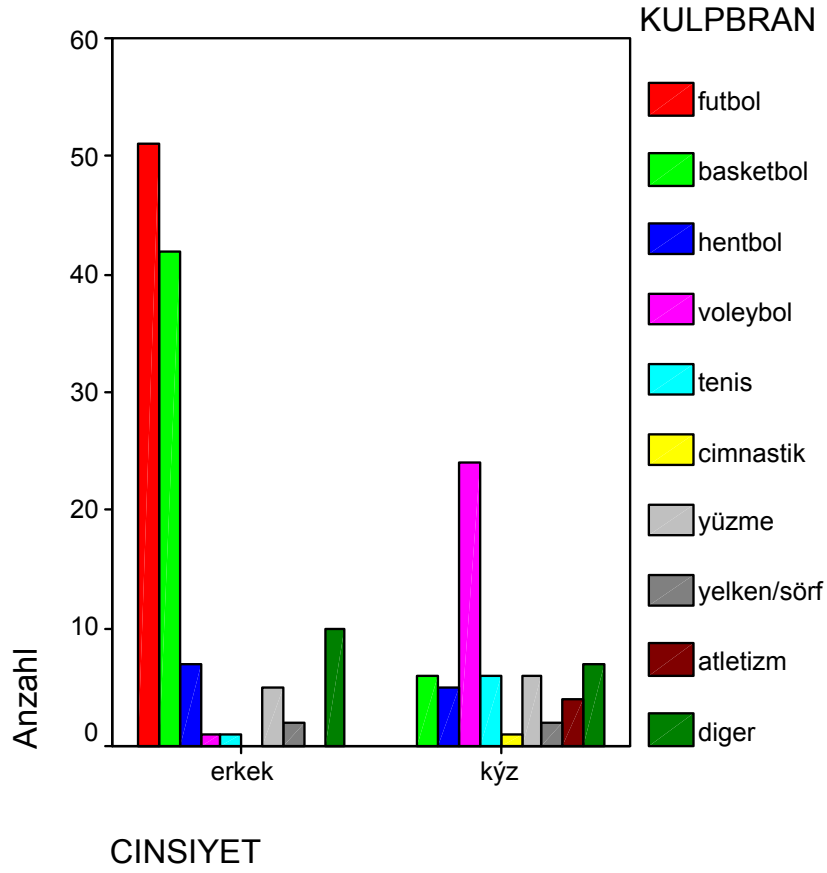
Tablo 50: Öğrencilerin Cinsiyet ve Yaşlarına göre Dağılımı

Tablo 50'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmını 201 erkek (%45,9), 237 kız (%54,1) olmak üzere 438'i 13 yaşında, 215 erkek (%46,3) ve 249 (%53,7) kız öğrenci olarak toplam 464 14 yaş öğrencisi katılmıştır. Bu iki grubun toplam sayısı 902 olarak ve genel toplamın %83,13'ü olarak belirlenmiştir.

		SPOR YAPMA		Toplam
CİNSİYET		Yapmıyorum	Yapıyorum	
Erkek	N	271	241	512
	% CİNSİYET	52,9%	47,1%	100,0%
	% SPOR YAPMA	39,7%	59,8%	47,2%
Kız	N	411	162	573
	% CİNSİYET	71,7%	28,3%	100,0%
	% SPOR YAPMA	60,3%	40,2%	52,8%
Toplam	N	682	403	1085
	% CİNSİYET	62,9%	37,1%	100,0%
	% SPOR YAPMA	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 51: Cinsiyetlere göre Spor Yapma Durumu

Çalışmaya katılan 512 erkek öğrencinin 271'i (%52,9) spor yapmıyorum cevabını verirken, 241 erkek öğrenci (%47,1) spor yapıyorum cevabını vermişlerdir. Katılımcı 573 kız öğrenci içersinden sadece 162'i (%28,3) spor yapıyorum cevabını verirken, 411 kız öğrenci (%71,7) hayır yapmıyorum cevabını vermişlerdir. Spor yapan toplam 403 öğrencinin, 241 (%59,8) sayısı ile erkek öğrencilerden, 162 (%40,2) sayısı ile kız öğrencilerden oluştuğunu görmekteyiz.

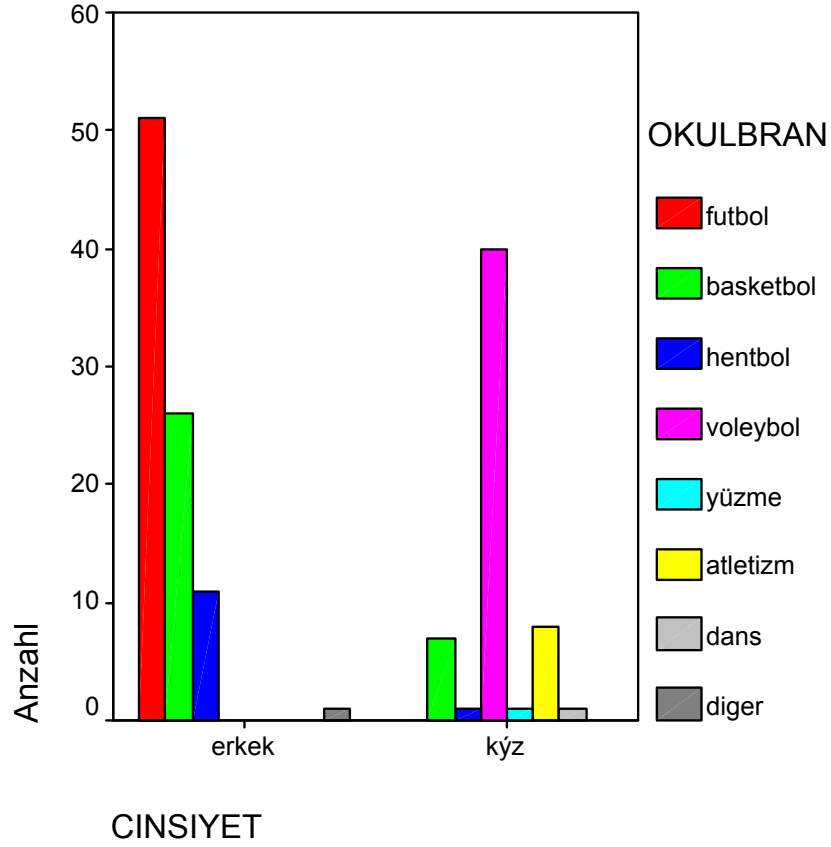

Diyagram 1 : Kulüplerde Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere göre Branş Tercihleri

Cins./Branş		Futbol	Basket.	Volley.	Hent.
Erkek	N	51	42	1	7
	%	42,9	35,3	,8	5,9
Kız	N	----	6	24	5
	%	,0	9,8	39,3	8,2
Toplam	N	51	48	25	12

Tablo 52/a: Kulüplerde Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere göre Branş Tercihleri (Diyagram)

Tablo 52/a'da Spor kulüplerinde spor yapan erkek öğrencilerin yoğunlukla tercih ettikleri branşlar sırasıyla Futbol (%42,9) ve Basketbol (%35,3) branşlarıdır. Buna karşılık olarak kız öğrenciler yüksek bir oranda Voleybol (%39,3) branşını tercih etmektedirler.

Diyagram 2 : Okul Takımlarında Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere göre Branş Tercihleri

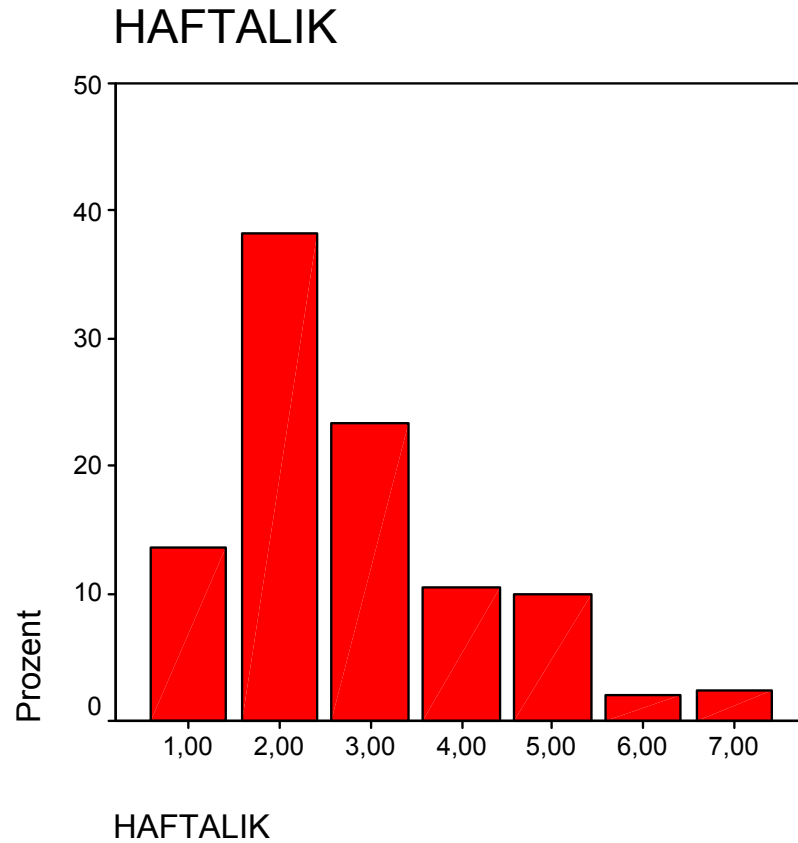
Cins./Branş		Futbol	Basket.	Volley.	Hent.
Erkek	N	51	26	---	11
	%	57,3	29,2	,0	12,4
Kız	N	0	7	40	1
	%	,0	12,1	69,0	1,7
Toplam	N	51	33	40	12

Tablo 52/b: Okul Takımlarında Spor Yapan Öğrencilerin Cinsiyetlere göre Branş Tercihleri (Diyagram)

Okul takımlarında yer alan öğrencilerin branş tercihlerini incelediğimizde, erkek öğrencilerin yoğunlukla tercih ettikleri branşın yine Futbol (%51) olduğunu, kız öğrencilerin ise Voleybol (%40) branşında tercih kıldıklarını söyleyebiliriz.

GÜN/HAF.	N	%
1 GÜN	55	13,6
2 GÜN	154	38,2
3 GÜN	94	23,3
4 GÜN	42	10,4
5 GÜN	40	9,9
6 GÜN	8	2,0
7 GÜN	10	2,5
Toplam	403	100,0

Tablo 53: Spor Yapan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yoğunluğu

Diyagram 3: Spor Yapan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yoğunluğu

Tablo 53 ve Diyagram 3'te görüldüğü üzere kulüp ve okul takımlarında spor yapan öğrencilerin sportif aktivite yoğunluğu % 38,2 ile 2 gün, %23,3 ile 3 gün olmak üzere belirtilmiştir.

		BABAÖGR				Toplam
SPOR YAPMA		İlkokul	Ortaok.	Lise	Üniver.	
Yapmıyorum	N	153	133	194	202	682
	%					
	SP.YAP.	22,4%	19,5%	28,4%	29,6%	100,0%
Yapıyorum	%					
	BA.ÖGR	77,3%	68,9%	62,2%	52,9%	62,9%
	N	45	60	118	180	403
Toplam	%					
	SP.YAP.	11,2%	14,9%	29,3%	44,7%	100,0%
	%					
Toplam	BA.ÖGR	22,7%	31,1%	37,8%	47,1%	37,1%
	N	198	193	312	382	1085
	%					
Toplam	SP.YAP.	18,2%	17,8%	28,8%	35,2%	100,0%
	%					
	BA.ÖGR	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 54: Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Spor Yapma Durumları

Tablo 54'te görüldüğü üzere spor yapan öğrencilerin babalarının öğrenim durumları % 44,7 oranla Üniversite ve Yüksekokul olarak belirlenmiştir. Babalarının öğrenim durumları ilkökul seviyesinde olan öğrencilerin % 77,3'ü spor yapmamaktadır.

Tablo 55'te de benzer bir sonuca varılmış ve spor yapan çocukların annelerinin öğrenim durumları Lise (%38,2) ve Üniversite/yüksekokul (%34,2) olmak üzere % 72,4 oranla çoğunlukta olduğu; annelerinin öğretim seviyeleri ilkökul olan öğrencilerinde % 75,9 oranla spor yapmadıkları belirlenmiştir.

		ANNE ÖGR				Toplam
SPOR YAPMA		İlkokul	Ortaok.	Lise	Üniver.	
Yapmıyorum	N	214	124	209	135	682
	%					
	SP.YAP.	31,4%	18,2%	30,6%	19,8%	100,0%
Yapıyorum	AN.ÖGR	75,9%	74,3%	57,6%	49,5%	62,9%
	N	68	43	154	138	403
	%					
Toplam	SP.YAP.	16,9%	10,7%	38,2%	34,2%	100,0%
	AN.ÖGR	24,1%	25,7%	42,4%	50,5%	37,1%
	N	198	282	167	363	273
	%					
	SP.YAP.	18,2%	26,0%	15,4%	33,5%	25,2%
	AN.ÖGR	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 55: Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Spor Yapma Durumları

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE YORUMLANMASI

Anketler öğrencilere götürülerek sınıflarında uygulanmıştır. Dağıtılan 1116 değerlendirme formundan, eksik bilgi içeren ya da hatalı doldurulmuş formlar devre dışı bırakılarak toplanan 1085 form değerlendirilmeye alınmıştır. Formlar İzmir ili sınırları içerisinde, 11 ayrı İlköğretim okulunda uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 11 (Statistics Programme for Social Sciences) programı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizi ve değerlendirilmesi aşamasında, temel alınan değişkenlere ilişkin betimsel istatistik çalışma yapılmış ve elde edilen değerler tablolaştırılarak verilmiştir.

- BÖLÜM IV -

BULGULAR

4.1. AİLE İÇİ SOSYALLEŞME

Aile içersindeki sosyal ilişkilerin belirlenmesi için uygulanmış sorular ve öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan elde edilen verilerin betimsel analizleri tablo 56 – 57 – 58* – 59 – 60’ da belirtilmiştir.

		AİLE1				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
Sp. Yapmıyorum	N	7	26	240	409	682
	%	1,0%	3,8%	35,2%	60,0%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	2	6	144	251	403
	%	,5%	1,5%	35,7%	62,3%	100,0%
Toplam	N	9	32	384	660	1085
	%	,8%	2,9%	35,4%	60,8%	100,0%

Tablo 56: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Aileme ihtiyaç duyduğumda, bana hep zaman ayırır” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 56’ da belirtildiği gibi, spor yapan öğrencilerin 62,3’ü bu yorumunu tamamen doğru şeklinde yanıtlamışlar, spor yapmayan öğrenciler ise bu yoruma daha düşük bir oranda (%60,0) tamamen doğru yanıtını vermişlerdir. Ayrıca spor yapan 403 öğrencinin toplamda sadece 8’i (%2,0) bu yoruma olumsuz cevap getirmişlerdir. Spor yapmayan öğrencilerde bu oran % 4,8 olarak belirtilmiştir.

			AİLE 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	4	20	218	440	682
		%	,6%	2,9%	32,0%	64,5%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	0	4	128	271	403
		%	,0%	1,0%	31,8%	67,2%	100,0%
Toplam		N	4	24	346	711	1085
		%	,4%	2,2%	31,9%	65,5%	100,0%

Tablo 57: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Bir sorun yaşadığımda, ailem bana her zaman yardımcı olur” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 57’ de gösterildiği gibi, spor yapan öğrencilerin % 67,2 gibi büyük bir kısmı bu yoruma tamamen doğru cevabını verirken, spor yapan öğrenciler içersinde bu yoruma tamamen yanlış cevabını veren (% ,0) öğrenci yoktur. Buna karşılık olarak spor yapmayan öğrencilerin % 64,5’i tamamen doğru cevabını vermişlerdir.

			AİLE 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	33	68	217	364	682
		%	4,8%	10,0%	31,8%	53,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	14	35	132	222	403
		%	3,5%	8,7%	32,8%	55,1%	100,0%
Toplam		N	47	103	349	586	1085
		%	4,3%	9,5%	32,2%	54,0%	100,0%

Tablo 58*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Ailem benim duygularıma çok az önem verir” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

(*) Aile içi sosyalleşme faktörü içersinde yer alan bu madde değerlendirme esnasında ters çevrilerek değerlendirilmiştir. Bu sebepten dolayı tablo ters çevrilerek düzenlenmiştir.

Tablo 58’de görüldüğü gibi spor yapan öğrenciler arasında maddede belirtilen yoruma tamamen yanlış cevabını verenlerin oranı % 55,1 iken bu oran spor yapmayan öğrencilerde 53,4’tür.

			AİLE 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	7	34	250	391	682
		%	1,0%	5,0%	36,7%	57,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	2	16	143	242	403
		%	,5%	4,0%	35,5%	60,0%	100,0%
Toplam		N	9	50	393	633	1085
		%	,8%	4,6%	36,2%	58,3%	100,0%

Tablo 59: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ Sorunlarım olduğunda ailem beni her zaman dinler” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 59’ da çalışmaya katılan ve spor yapan öğrencilerin yorumu %60 oranında tamamen doğru yönünde iken, bu oran spor yapmayan öğrencilerde % 57,3 olarak belirlenmiştir.

			AİLE 5				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	11	35	228	408	682
		%	1,6%	5,1%	33,4%	59,8%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	2	17	124	260	403
		%	,5%	4,2%	30,8%	64,5%	100,0%
Toplam		N	13	52	352	668	1085
		%	1,2%	4,8%	32,4%	61,6%	100,0%

Tablo 60: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, ailem benimle konuşmaya hazırdır” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 60'ta öğrencilerin ailesine yönelik bu yoruma getirdikleri cevaplara baktığımızda, spor yapan öğrenciler bu yoruma tamamen doğru cevabını %64,5 oranında vermişlerdir. Buna karşılık olarak spor yapmayan öğrenciler bu yoruma %59,8 oranında tamamen doğru yaklaşımında bulunmuşlardır.

4.2. OKUL İÇERSİNDEKİ DURUM

Çalışmaya katılan öğrencilerin okul içersindeki durumlarını belirlemek amacı ile kendi yorumlarıyla verdikleri cevaplardan oluşan verilerin betimsel analizleri Tablo 61* – 62 – 63 – 64 – 65* – 66*’ a belirtilmiştir.

			OKUL 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	42	135	305	200	682
		%	6,2%	19,8%	44,7%	29,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	15	75	185	128	403
		%	3,7%	18,6%	45,9%	31,8%	100,0%
Toplam		N	57	210	490	328	1085
		%	5,3%	19,4%	45,2%	30,2%	100,0%

Tablo 61*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Derslerde öğrendiklerimi çabuk unutuyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 61’ de belirtildiği gibi, verilen yoruma spor yapan öğrencilerin tamamen yanlış olarak verdikleri cevapların oranı % 31,8 olarak görülmektedir. Spor yapmayan öğrencilerin bu yoruma tamamen doğru olarak verdikleri cevap oranı % 6,2 olarak görülmektedir.

		OKUL 2				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
Sp. Yapmıyorum	N	15	90	392	185	682
	%	2,2%	13,2%	57,5%	27,1%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	2	47	219	135	403
	%	,5%	11,7%	54,3%	33,5%	100,0%
Toplam	N	17	137	611	320	1085
	%	1,6%	12,6%	56,3%	29,5%	100,0%

Tablo 62: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Ders içi etkinliklerdeki görevlerimi çok çabuk yapabiliyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 62’ de ders içersinde verilen görevleri çabuk yerine getirme konusunda verilen yoruma spor yapan öğrenciler % 33,5 oranında tamamen doğru yanıtını verirken spor yapmayan öğrenciler % 27,1 oranında tamamen doğru yorumunu getirmişlerdir.

		OKUL 3				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
Sp. Yapmıyorum	N	22	242	331	87	682
	%	3,2%	35,5%	48,5%	12,8%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	8	109	227	59	403
	%	2,0%	27,0%	56,3%	14,6%	100,0%
Toplam	N	30	351	558	146	1085
	%	2,8%	32,4%	51,4%	13,5%	100,0%

Tablo 63: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Okuldaki derslerde çok başarılıyım*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 63, okuldaki basarının öğrenciler tarafından yorumlanması değerlendirildiğinde spor yapan öğrencilerin Doğru (%56,3) ve Tamamen doğru (%14,6) olmak üzere toplamda % 70,9 oranında olumlu yönde cevap

verdiklerini göstermektedir. Bunun yanında spor yapmayan öğrenciler Doğru (%48,5) ve Tamamen doğru (%12,8) olmak üzere toplamda % 61,3 oranında olumlu cevap vermişlerdir.

			OKUL 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	17	47	341	277	682
		%	2,5%	6,9%	50,0%	40,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	7	29	185	182	403
		%	1,7%	7,2%	45,9%	45,2%	100,0%
Toplam		N	24	76	526	459	1085
		%	2,2%	7,0%	48,5%	42,3%	100,0%

Tablo 64: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*En az yaşitlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 64 göstermektedir ki, *En az yaşitlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum*” şekilde getirilen yoruma, spor yapan öğrenciler % 45,2 Tamamen doğru yorumunu getirirken, spor yapmayan öğrenciler % 40,6 oranında bu yönde bir yorum getirmişlerdir.

			OKUL 5				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	35	226	227	194	682
		%	5,1%	33,1%	33,3%	28,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	7	108	176	112	403
		%	1,7%	26,8%	43,7%	27,8%	100,0%
Toplam		N	42	334	403	306	1085
		%	3,9%	30,8%	37,1%	28,2%	100,0%

Tablo 65*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Okuldaki derslerde o kadar da başarılı değilim*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 65' te negatif yönde getirilen yoruma, spor yapmayan öğrenciler tamamen doğru (%5,1) ve Doğru (33,1) olmak üzere toplamda % 38,1 oranında cevap verirken, spor yapan öğrencilerin bu yöndeki cevaplarının oransal toplamı % 28,5 olarak gerçekleşmiştir.

		OKUL 6				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
Sp. Yapmıyorum	N	40	166	287	189	682
	%	5,9%	24,3%	42,1%	27,7%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	7	94	167	135	403
	%	1,7%	23,3%	41,4%	33,5%	100,0%
Toplam		47	260	454	324	1085
	%	4,3%	24,0%	41,8%	29,9%	100,0%

Tablo 66*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Genelde derslerde sorulara yanıt bulmada zorlanıyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 66'da, yine negatif yönde getirilen yoruma, spor yapan öğrenciler % 33,5 oranında tamamen yanlış cevabı verirken, spor yapmayan öğrencilerin bu yöndeki cevap oranı % 27,7 olarak belirlenmiştir.

4.3. SINIF İÇERSİNDE ARKADAŞLARA YÖNELİK SOSYALLEŞME

Öğrencilerin sınıf içersinde çok fazla oranda beraber zaman geçirdikleri arkadaşları ile kurdukları sosyal iletişim durumunun kendi yorumlarıyla elde edilen verilerin betimsel analizleri Tablo 67* - 68* - 69* - 70 ve 71*' de verilmiştir.

			SINIF 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	45	157	207	273	682
		%	6,6%	23,0%	30,4%	40,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	30	60	124	189	403
		%	7,4%	14,9%	30,8%	46,9%	100,0%
Toplam		N	75	217	331	462	1085
		%	6,9%	20,0%	30,5%	42,6%	100,0%

Tablo 67*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sınıf arkadaşlarımdan beni sevmemelerinden korkuyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 67’ de öğrencilere yöneltilen *Sınıf arkadaşlarımdan beni sevmemelerinden korkuyorum* şeklindeki negatif yöndeki yoruma, spor yapan öğrenciler % 46,9 oranında tamamen yanlış cevabını verirken, spor yapmayan öğrencilerin % 40,0 oranında aynı yönde cevap verdikleri görülmektedir.

			SINIF 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	33	78	229	342	682
		%	4,8%	11,4%	33,6%	50,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	12	27	144	220	403
		%	3,0%	6,7%	35,7%	54,6%	100,0%
Toplam		N	45	105	373	562	1085
		%	4,1%	9,7%	34,4%	51,8%	100,0%

Tablo 68*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sınıftaki öğrencilerle, arkadaşlık kurmanın zor olduğuna inanıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 68’ de görülmektedir ki, arkadaşlık kurmanın zorluğuna ilişkin yöneltilen negatif yöndeki yoruma, spor yapan öğrenciler % 54,6 oranında tamamen yanlış cevabını vermişlerdir ve spor yapmayan öğrencilerin tamamen yanlış cevapları %50,1 oranında belirtilmiştir.

			SINIF 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	25	102	264	291	682
		%	3,7%	15,0%	38,7%	42,7%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	13	71	145	174	403
		%	3,2%	17,6%	36,0%	43,2%	100,0%
Toplam		N	38	173	409	465	1085
		%	3,5%	15,9%	37,7%	42,9%	100,0%

Tablo 69*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Sınıftaki öğrencilerin, beni sevmelerinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 69’ da yine negatif yönde yönetilen yoruma % 43,2 oranında tamamen yanlış cevabını verdikleri, spor yapmayan öğrenciler tamamen yanlış cevabını %42,7 oranında tercih ettikleri görülmektedir.

			SINIF 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	37	100	343	202	682
		%	5,4%	14,7%	50,3%	29,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	15	38	189	161	403
		%	3,7%	9,4%	46,9%	40,0%	100,0%
Toplam		N	52	138	532	363	1085
		%	4,8%	12,7%	49,0%	33,5%	100,0%

Tablo 70: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 70' te bu faktör altında öğrencilere yöneltilen tek pozitif yöndeki yorum olan *Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum* maddesine, spor yapan öğrencilerin olumlu yönde olmak üzere tamamen doğru cevapları %40,0 olarak, Spor yapmayan öğrencilerin tamamen doğru cevapları %29,6 olarak belirtilmiştir.

		SINIF 5				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
Sp. Yapmıyorum	N	52	141	233	256	682
	%	7,6%	20,7%	34,2%	37,5%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	28	62	138	175	403
	%	6,9%	15,4%	34,2%	43,4%	100,0%
Toplam	N	80	203	371	431	1085
	%	7,4%	18,7%	34,2%	39,7%	100,0%

Tablo 71*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sınıf arkadaşlarımdan benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 71' de negatif yönde verilmiş *Sınıf arkadaşlarımdan benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor* yorumuna, spor yapan öğrencilerin %43,4 oranında tamamen yanlış cevabını verdikleri ve spor yapmayan öğrencilerin Tamamen Yanlış cevap oranları % 37,5 oranında olduğu belirtilmiştir.

4.4. ÖĞRETMENE YÖNELİK SOSYAL İLİŞKİLER

Bu bölümde yer alan maddeler Beden Eğitimi Öğretmeni düşünülerek yapılandırılmış ve öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlerine yönelik düşüncelerinden oluşmaktadır. Bu bölümde yer alan yorumlar, aile içi ilişkilerin yorumlanmasında kullanılan maddelerin, beden eğitimi öğretmenine uyarlanmasıyla oluşturulmuştur. Toplanan verilerin betimsel analiz sonuçları Tablo 72 – 73 – 74* – 75 – 76'da verilmiştir.

			ÖĞRETMEN 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	62	122	340	158	682
		%	9,1%	17,9%	49,9%	23,2%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	46	66	211	80	403
		%	11,4%	16,4%	52,4%	19,9%	100,0%
Toplam		N	108	188	551	238	1085
		%	10,0%	17,3%	50,8%	21,9%	100,0%

Tablo 72: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Bir konuyu konuşmak istediğimiz zaman, beden eğitimi öğretmenimiz bize hep zaman ayırıyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 72’ de yer alan analizlere bakıldığında, spor yapmayan öğrenciler kendilerine yöneltilen bu yoruma %23,2 oranında tamamen doğru cevabını verdikleri, spor yapan öğrencilerin tamamen doğru cevap oranının %19,9 olarak belirtildiği görülmektedir.

			ÖĞRETMEN 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	75	146	334	127	682
		%	11,0%	21,4%	49,0%	18,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	47	95	175	86	403
		%	11,7%	23,6%	43,4%	21,3%	100,0%
Toplam		N	122	241	509	213	1085
		%	11,2%	22,2%	46,9%	19,6%	100,0%

Tablo 73: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Beden eğitimi öğretmenim bana bir arkadaş gibi yardımcı oluyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 73’te, spor yapan öğrencilerin bu yoruma olumlu yaklaşımlarının toplamı %64,7 olarak belirtilmişken, spor yapmayan öğrencilerin olumlu yaklaşımları toplamda %67,6 oranında belirtilmiştir.

			ÖĞRETMEN 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
	Sp. Yapmıyorum	N	52	132	340	158	682
		%	7,6%	19,4%	49,9%	23,2%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	34	99	175	95	403
		%	8,4%	24,6%	43,4%	23,6%	100,0%
Toplam		N	86	231	515	253	1085
		%	7,9%	21,3%	47,5%	23,3%	100,0%

Tablo 74*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Beden eğitimi öğretmenim duygularıma çok az önem veriyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 74’te beden eğitimi öğretmenin öğrenciler tarafından değerlendirmesine yönelik negatif yönde yöneltmiş bu yoruma, spor yapan öğrencilerin %43,4 oranında yanlış şeklinde verdikleri cevaplara karşılık, spor yapmayan öğrenciler % 49,9 oranında yanlış cevabını vermişlerdir. Tamamen yanlış cevaplarının her iki grupta da % 23 oranıyla hemen hemen eşit olduğu görülmektedir.

			ÖĞRETMEN 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	55	81	343	203	682
		%	8,1%	11,9%	50,3%	29,8%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	32	63	207	101	403
		%	7,9%	15,6%	51,4%	25,1%	100,0%
Toplam		N	87	144	550	304	1085
		%	8,0%	13,3%	50,7%	28,0%	100,0%

Tablo 75: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 75'te, *Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor* şeklinde getirilen yoruma, spor yapan öğrenciler tamamen doğru şeklinde %25,1 oranında cevap verirken, spor yapmayan öğrencilerin bu yoruma %29,8 oranında tamamen doğru cevabını verdikleri belirtilmiştir.

		ÖĞRETMEN 5				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
Sp. Yapmıyorum	N	66	108	354	154	682
	%	9,7%	15,8%	51,9%	22,6%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	43	80	184	96	403
	%	10,7%	19,9%	45,7%	23,8%	100,0%
Toplam		109	188	538	250	1085
	%	10,0%	17,3%	49,6%	23,0%	100,0%

Tablo 76: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin *“Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır”* Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Tablo 76' da görülmektedir ki, öğrencilerin *Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır* yorumuna verdikleri Doğru cevabı, spor yapmayan öğrencilerde %51,9 iken, spor yapan öğrencilerde bu oran %45,7 olarak belirtilmiştir. Tamamen doğru şeklindeki cevapların oranı, spor yapanlarda %23,8, spor yapmayan öğrencilerde %22,6 olarak birbirlerine çok yakın olarak belirtilmiştir.

4.5. SINAVA YÖNELİK HEYECAN VE KAYGI DURUMU

„Bu bölümde, senin SINAV ÖNCESİ, SINAVDA VEYA DERSLERDE SÖZLÜYE KALKTIĞINDA neler hissettiğini öğrenmek istiyoruz“ şeklinde güçlendirilmiş ve öğrencilerin heyecan ve kaygı durumlarını ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiş bu bölümde, öğrencilerin cevaplarından oluşan verilerin betimsel analizi Tablo 77 – 78 – 79 – 80 – 81 ve 82' de gösterilmiştir.

			HEYECAN – KAYGI 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	249	198	164	71	682
		%	36,5%	29,0%	24,0%	10,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	174	113	77	39	403
		%	43,2%	28,0%	19,1%	9,7%	100,0%
Toplam		N	423	311	241	110	1085
		%	39,0%	28,7%	22,2%	10,1%	100,0%

Tablo 77: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Karnımda nedenini bilmediğim tuhaf bir ağrı hissediyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 77’de gösterilmiştir ki, öğrencilere yönlendirilen bu yoruma, spor yapan öğrenciler %43,2 oranında tamamen yanlış cevabını verirken, spor yapmayan öğrencilerin verdikleri tamamen yanlış cevabı oranı %36,5’ tir.

			HEYECAN – KAYGI 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	104	116	321	141	682
		%	15,2%	17,0%	47,1%	20,7%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	59	107	179	58	403
		%	14,6%	26,6%	44,4%	14,4%	100,0%
Toplam		N	163	223	500	199	1085
		%	15,0%	20,6%	46,1%	18,3%	100,0%

Tablo 78: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sınav sorularını zamanında cevaplayabilecek miyim? diye kaygılanıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 78’ de kaygı durumunu ölçmek için yönlendirilmiş yoruma, spor yapan öğrencilerin tamamen doğru şeklinde verdikleri cevap oranı %14,4 iken, spor yapmayan öğrencilerin tamamen doğru şeklindeki cevap oranları %20,7 olarak belirlenmiştir.

			HEYECAN – KAYGI 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	111	188	240	143	682
		%	16,3%	27,6%	35,2%	21,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	80	143	127	53	403
		%	19,9%	35,5%	31,5%	13,2%	100,0%
Toplam		N	191	331	367	196	1085
		%	17,6%	30,5%	33,8%	18,1%	100,0%

Tablo 79: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Kalbim çok hızlı çarpıyor*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 79, kalbim hızla çarpıyor şeklindeki yoruma, spor yapan öğrenciler %13,2 oranında tamamen doğru yorumunu getirdiklerini, spor yapmayan öğrencilerin %21,0’ i Tamamen doğru şeklinde cevap verdiklerini göstermektedir.

			HEYECAN – KAYGI 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	63	86	351	182	682
		%	9,2%	12,6%	51,5%	26,7%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	33	56	205	109	403
		%	8,2%	13,9%	50,9%	27,0%	100,0%
Toplam		N	96	142	556	291	1085
		%	8,8%	13,1%	51,2%	26,8%	100,0%

Tablo 80: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sınava yönelik hazırlığım yeterli mi? diye düşünüyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 80’ de ön kaygı olarak nitelendirilebilecek yoruma getirilen cevapların her iki grupta da hemen hemen aynı oranda olduğu görülmektedir.

			HEYECAN – KAYGI 5				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	58	71	310	243	682
		%	8,5%	10,4%	45,5%	35,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	39	63	180	121	403
		%	9,7%	15,6%	44,7%	30,0%	100,0%
Toplam		N	97	134	490	364	1085
		%	8,9%	12,4%	45,2%	33,5%	100,0%

Tablo 81: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Heyecanlanıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 81 göstermektedir ki, öğrencilere yöneltilen Heyecanlanıyorum şeklindeki yoruma, spor yapan öğrenciler %30,0 oranında, spor yapmayan öğrenciler %35,6 oranında tamamen doğru cevabını vermişlerdir.

			HEYECAN – KAYGI 6				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	64	72	273	273	682
		%	9,4%	10,6%	40,0%	40,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	36	41	169	157	403
		%	8,9%	10,2%	41,9%	39,0%	100,0%
Toplam		N	100	113	442	430	1085
		%	9,2%	10,4%	40,7%	39,6%	100,0%

Tablo 82: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Kötü bir sonuç alırsam ne olur? diye kaygılanıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 82’ de, Kötü bir sonuç alırsan ne olur? diye kaygılanıyorum şeklinde getirilmiş yoruma spor yapan ve yapmayan öğrencilerden oluşan her iki grubunda hemen hemen eşit oranlarda cevaplar verdikleri görülmektedir.

4.6. SPORTİF YETENEK DURUMU ALGILANMASI

Öğrencilere bedensel yetilerinin ve spor alanındaki becerilerinin kendileri tarafından değerlendirilmesi amacıyla yöneltilen dört olumlu, bir olumsuz yöndeki yorumun, öğrenciler tarafından cevaplandıktan sonra elde edilen verileri Tablo 83 – 84 – 85 – 86 ve 87** de belirtilmiştir.

			SPORTİF YETENEK ALGISI 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	29	194	331	128	682
		%	4,3%	28,4%	48,5%	18,8%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	1	29	182	191	403
		%	,2%	7,2%	45,2%	47,4%	100,0%
Toplam		N	30	223	513	319	1085
		%	2,8%	20,6%	47,3%	29,4%	100,0%

Tablo 83: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Sporda çok iyiyim*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 83’ te gösterildiği gibi, sporda çok iyiyim yorumuna, spor yapan öğrenciler %47,4 oranında tamamen doğru cevabını verirken, spor yapmayanların tamamen doğru cevap oranı %18,8’ dir.

			SPORTİF YETENEK ALGISI 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	30	235	320	97	682
		%	4,4%	34,5%	46,9%	14,2%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	12	120	197	74	403
		%	3,0%	29,8%	48,9%	18,4%	100,0%
Toplam		N	42	355	517	171	1085
		%	3,9%	32,7%	47,6%	15,8%	100,0%

Tablo 84: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Beden eğitimi derslerinde , her hangi bir şeyi yaşıtılarına göre daha çabuk öğrenebiliyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 84 göstermektedir ki, öğrencilerin *Beden eğitimi derslerinde* , *her hangi bir şeyi yaşıtlarıma göre daha çabuk öğrenebiliyorum* yorumuna verdikleri doğru cevabı oranları, spor yapan öğrencilerde %48,9, spor yapmayan öğrencilerde %46,9 oranındadır.

			SPORTİF YETENEK ALGISI 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	17	95	382	188	682
		%	2,5%	13,9%	56,0%	27,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	5	24	225	149	403
		%	1,2%	6,0%	55,8%	37,0%	100,0%
Toplam		N	22	119	607	337	1085
		%	2,0%	11,0%	55,9%	31,1%	100,0%

Tablo 85: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmalarını çok çabuk öğrenebiliyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 85, *Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmalarını çok çabuk öğrenebiliyorum* yorumuna, spor yapan öğrencilerin %37,0 oranında, spor yapmayan öğrencilerin %27,6 oranında tamamen doğru cevabını verdiklerini göstermektedir.

			SPORTİF YETENEK ALGISI 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	28	74	329	251	682
		%	4,1%	10,9%	48,2%	36,8%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	7	15	168	213	403
		%	1,7%	3,7%	41,7%	52,9%	100,0%
Toplam		N	35	89	497	464	1085
		%	3,2%	8,2%	45,8%	42,8%	100,0%

Tablo 86: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşıtlarıma kadar başarılıyım*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 86’ da görmekteyiz ki, *Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşıtlarım kadar başarılıyım* yorumuna, spor yapan öğrenciler %52,9 oranında tamamen doğru cevabını verirken, spor yapmayan öğrencilerin bu yöndeki cevap oranı %36,8 olarak belirlenmiştir.

		SPORTİF YETENEK ALGISI 5				Toplam
Spor Yapma		Tamamen Doğru	Doğru	Yanlış	Tamamen Yanlış	
Sp. Yapmıyorum	N	23	124	269	266	682
	%	3,4%	18,2%	39,4%	39,0%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	2	22	155	224	403
	%	,5%	5,5%	38,5%	55,6%	100,0%
Toplam	N	25	146	424	490	1085
	%	2,3%	13,5%	39,1%	45,2%	100,0%

Tablo 87*: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Beden eğitimi derslerinde veya sporda o kadar başarılı değilim*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 87’ de, bu bölümde yer alan tek negatif yöndeki yoruma spor yapan öğrenciler %55,6 oranında tamamen yanlış cevabını verirken, spor yapmayan öğrencilerin tamamen yanlış şeklindeki cevap oranları % 39,0 olarak belirtilmiştir.

4.7. KENDİNE GÜVEN VE YAŞAMA SEVİNCİ

Öğrencilerin kendine güven ve yaşama sevinçlerini, kendi verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen verilerin betimsel analizleri Kendine Güven alanına ait Tablo 88-89-90 ve 91’ de, Yaşama Sevinci alanına ait Tablo 92-93-94 ve 95’ te gösterilmiştir. Kendine güven alanında getirilen yorumlar öğrenciler tarafından Tamamen Yanlış-Yanlış-Doğru ve Tamamen Doğru şeklinde cevaplanmış, Yaşama sevinci alanında getirilen yorumlar Hiç-Bazen-Genelde ve Çok Sık şeklinde cevaplandırılmıştır.

			KENDİNE GÜVEN 1				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	47	213	295	127	682
		%	6,9%	31,2%	43,3%	18,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	19	110	186	88	403
		%	4,7%	27,3%	46,2%	21,8%	100,0%
Toplam		N	66	323	481	215	1085
		%	6,1%	29,8%	44,3%	19,8%	100,0%

Tablo 88: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 88’de *Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var* yorumuna spor yapan öğrenciler Doğru (%46,2) ve Tamamen Doğru (%21,8) olmak üzere verdikleri olumlu yöndeki cevapların toplamda %68,0 oranında olduğu, spor yapmayan öğrencilerin olumlu yöndeki cevaplarının toplamda %61,9 oranında olduğu gösterilmiştir.

			KENDİNE GÜVEN 2				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	10	52	355	265	682
		%	1,5%	7,6%	52,1%	38,9%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	3	21	198	181	403
		%	,7%	5,2%	49,1%	44,9%	100,0%
Toplam		N	13	73	553	446	1085
		%	1,2%	6,7%	51,0%	41,1%	100,0%

Tablo 89: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Genel olarak kendimden memnunum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 89 bize, kendilerinden memnun olup olmadıkları yönünde yöneltilen yoruma, spor yapan öğrencilerin %44,9 oranında tamamen doğru

yanıtını verdiklerini, spor yapmayan öğrencilerin de %38,9 oranında aynı fikirde olduklarını göstermektedir.

			KENDİNE GÜVEN 3				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	34	58	288	302	682
		%	5,0%	8,5%	42,2%	44,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	9	34	170	190	403
		%	2,2%	8,4%	42,2%	47,1%	100,0%
Toplam		N	43	92	458	492	1085
		%	4,0%	8,5%	42,2%	45,3%	100,0%

Tablo 90: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “İyi bir insan olduğumu düşünüyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 90’da spor yapan öğrenciler “İyi bir insan olduğumu düşünüyorum” şeklindeki yoruma % 47,1 oranında tamamen doğru yanıtını verdikleri, spor yapmayanların ise Tamamen doğru şeklindeki yanıtlarının %44,3 oranında olduğu görülmektedir.

			KENDİNE GÜVEN 4				Toplam
Spor Yapma			Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru	
	Sp. Yapmıyorum	N	11	22	321	328	682
		%	1,6%	3,2%	47,1%	48,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	3	9	172	219	403
		%	,7%	2,2%	42,7%	54,3%	100,0%
Toplam		N	14	31	493	547	1085
		%	1,3%	2,9%	45,4%	50,4%	100,0%

Tablo 91: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Kendimi olduğum gibi beğeniyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 91’ de görülüyor ki, “Kendimi olduğum gibi beğeniyorum” yorumuna spor yapan öğrenciler %54,3 oranında tamamen doğru yanıtını

vermişler, buna karşılık olarak spor yapmayan öğrenciler %48,1 oranında aynı yönde yorum getirmişlerdir.

			YAŞAMA SEVİNÇİ 1				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	21	40	188	433	682
		%	3,1%	5,9%	27,6%	63,5%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	6	25	106	266	403
		%	1,5%	6,2%	26,3%	66,0%	100,0%
Toplam		N	27	65	294	699	1085
		%	2,5%	6,0%	27,1%	64,4%	100,0%

Tablo 92: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin „Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?“ Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 92’de yasama sevincinin yorumlanmasına yönelik öğrencilere sorulan sorular içersinde, “Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?” sorusuna, spor yapan öğrenciler %66,0 oranında Çok sık yanıtıyla karşılık verdikleri, spor yapmayanların bu soruya Çok sık şeklinde verdikleri cevapların oranı %63,5 olarak belirtilmiştir.

			YAŞAMA SEVİNCİ 2				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	28	128	295	231	682
		%	4,1%	18,8%	43,3%	33,9%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	8	73	163	159	403
		%	2,0%	18,1%	40,4%	39,5%	100,0%
Toplam		N	36	201	458	390	1085
		%	3,3%	18,5%	42,2%	35,9%	100,0%

Tablo 93: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Ne sıklıkta kendini mutlu hissediyorsun?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 93'te, öğrencilerin kendilerini ne sıklıkta mutlu hissettiklerinin cevabını aramaya yönelik soruya, spor yapanların %39,5 oranla, spor yapmayanların %33,9 oranla Çok sık cevabını verdikleri gösterilmektedir.

			YAŞAMA SEVİNCİ 3				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	55	232	256	139	682
		%	8,1%	34,0%	37,5%	20,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	29	113	167	94	403
		%	7,2%	28,0%	41,4%	23,3%	100,0%
Toplam		N	84	345	423	233	1085
		%	7,7%	31,8%	39,0%	21,5%	100,0%

Tablo 94: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin „Ne sıklıkta her şeyin yolunda gittiğini düşünüp kendini mutlu hissettin?“ Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 94 bize Spor yapan öğrencilerin %41,4 oranla Genelde her şeyin yolunda gittiğini düşündüklerini, spor yapmayan öğrencilerinde %37,5 oranda Genelde cevabıyla bu fikre katıldıklarını göstermektedir.

			YAŞAMA SEVİNCİ 4				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	37	90	221	334	682
		%	5,4%	13,2%	32,4%	49,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	10	40	149	204	403
		%	2,5%	9,9%	37,0%	50,6%	100,0%
Toplam		N	47	130	370	538	1085
		%	4,3%	12,0%	34,1%	49,6%	100,0%

Tablo 95: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?“ Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 95’ te verilen cevaplara baktığımızda, *Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?* Sorusuna getirilen Genelde ve Çok Sık olmak üzere öğrencilerin olumlu yöndeki yanıtlarının oranını spor yapan öğrencilerde %87,6, spor yapmayan öğrencilerde %81,4 oranında olduğunu görmekteyiz.

4.8. SUÇ İÇEREN DAVRANIŞ DURUMLARI

Bu bölümde öğrencilerin kriminal açıdan suç olarak kabul edilen durumlarda ki, fiilen yer alma oranlarını kendi söylemleriyle dile getirmeleri sonrası elde edilen verilerin analizleri Tablo 96-97-98-99 ve 100’ de yer almaktadır.

			SUÇ İÇ. DAV. 1				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	665	16	1	0	682
		%	97,5%	2,3%	,1%	,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	391	10	1	1	403
		%	97,0%	2,5%	,2%	,2%	100,0%
Toplam		N	1056	26	2	1	1085
		%	97,3%	2,4%	,2%	,1%	100,0%

Tablo 96: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım* “ Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 96’da *Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım* şeklinde yönlendirilen yoruma spor yapan öğrencilerin %97,5 oranda, spor yapmayan öğrencilerin de %97,5 oranında Hiç şeklinde cevap verdikleri belirtilmektedir.

			SUÇ İÇ. DAV. 2				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	676	6	0	0	682
		%	99,1%	,9%	0%	0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	400	3	0	0	403
		%	99,3%	,7%	0%	0%	100,0%
Toplam		N	1076	9	0	0	1085
		%	99,2%	,8%	0%	0%	100,0%

Tablo 97: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin „Her hangi bir dükkandan parasını ödemededen izinsiz bir şekilde eşya çaldım“ Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 97’de, Her hangi bir dükkandan parasını ödemededen izinsiz bir şekilde eşya çaldım” şeklindeki yoruma her iki grubunda ortalama %99,2 oranında Hiç şeklinde cevap verdikleri belirtilmektedir.

			SUÇ İÇ. DAV. 3				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	649	31	2	0	682
		%	95,2%	4,5%	,3%	0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	372	29	2	0	403
		%	92,3%	7,2%	,5%	0%	100,0%
Toplam		N	1021	60	4	0	1085
		%	94,1%	5,5%	,4%	0%	100,0%

Tablo 98: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 98 bize, Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim şeklindeki yoruma yine her iki grubunda ortalama %94,1 oranında Hiç şeklinde cevap verdiklerini göstermektedir.

			SUÇ İÇ. DAV. 4				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	670	11	0	1	682
		%	98,2%	1,6%	,0%	,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	399	3	1	0	403
		%	99,0%	,7%	,2%	,0%	100,0%
Toplam		N	1069	14	1	1	1085
		%	98,5%	1,3%	,1%	,1%	100,0%

Tablo 99: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 99’da yer alan *Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım* yorumunun öğrenciler tarafından verilen cevapların analizlerinde görülmektedir ki, her iki öğrenci grubunda ortalama %98,5 oranında Hiç cevabını vermişlerdir.

			SUÇ İÇ. DAV. 5				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	670	11	0	1	682
		%	98,2%	1,6%	,0%	,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	399	3	1	0	403
		%	99,0%	,7%	,2%	,0%	100,0%
Toplam		N	1069	14	1	1	1085
		%	98,5%	1,3%	,1%	,1%	100,0%

Tablo 100: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Araba veya evlerden hırsızlık yaptım” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 100’de de durum değişmemiş ve *Araba veya evlerden hırsızlık yaptım* yorumuna öğrenciler %98,5 gibi yüksek bir oranda Hiç cevabını vermişlerdir.

4.9. PSİKOLOJİK VE FİZİKSEL ŞİDDET

Öğrencilerin fiziksel ve psikolojik şiddet içeren davranışlarının oranlarını tespit etmek amacıyla, öğrencilere yönlendirilmiş yorumların, öğrenciler tarafından cevaplandıktan sonra elde edilen verilerin betimsel analizleri Tablo 101-102-103-104-105 ve 106'da yer almaktadır.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 1				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	371	272	24	15	682
		%	54,4%	39,9%	3,5%	2,2%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	162	216	23	2	403
		%	40,2%	53,6%	5,7%	,5%	100,0%
Toplam		N	533	488	47	17	1085
		%	49,1%	45,0%	4,3%	1,6%	100,0%

Tablo 101: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Diğer çocuklarla kavga ettim” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 101’de görüldüğü gibi, *Diğer çocuklarla kavga ettim* yorumuna genel olarak öğrencilerin %49,1’i Hiç cevabını verirken, %45,0’ı de Bazen cevabını vermişlerdir.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 2				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	551	111	17	3	682
		%	80,8%	16,3%	2,5%	,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	309	81	9	4	403
		%	76,7%	20,1%	2,2%	1,0%	100,0%
Toplam		N	860	192	26	7	1085
		%	79,3%	17,7%	2,4%	,6%	100,0%

Tablo 102: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataştım veya onları sert bir şekilde ittim*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 102’de belirtildiği üzere, *Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataştım veya onları sert bir şekilde ittim* şeklinde yöneltilen yoruma öğrencilerin %79,3’ü Hiç cevabını vermişlerdir.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 3				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	665	13	3	1	682
		%	97,5%	1,9%	,4%	,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	389	8	3	3	403
		%	96,5%	2,0%	,7%	,7%	100,0%
Toplam		N	1054	21	6	4	1085
		%	97,1%	1,9%	,6%	,4%	100,0%

Tablo 103: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 103’te her iki grubunda büyük bir çoğunlukla Hiç (%97,1) cevabını verdikleri *Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım* şeklindeki yoruma verilen cevapların analizleri yer almaktadır.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 4				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	621	49	9	3	682
		%	91,1%	7,2%	1,3%	,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	359	33	8	3	403
		%	89,1%	8,2%	2,0%	,7%	100,0%
Toplam		N	980	82	17	6	1085
		%	90,3%	7,6%	1,6%	,6%	100,0%

Tablo 104: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 104'te ise, öğrenciler *Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım* şeklindeki yoruma, % 90,3 olmak üzere yüksek oranda Hiç cevabını vermişlerdir.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 5				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	570	101	9	2	682
		%	83,6%	14,8%	1,3%	,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	328	69	5	1	403
		%	81,4%	17,1%	1,2%	,2%	100,0%
Toplam		N	898	170	14	3	1085
		%	82,8%	15,7%	1,3%	,3%	100,0%

Tablo 105: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 105'te, *Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim* şeklindeki yorum ise yine öğrenciler tarafından %82,8 gibi yüksek bir oranda Hiç olarak cevaplandırılmıştır.

			PSI.-FİZ. ŞİDDET 6				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	600	77	3	2	682
		%	88,0%	11,3%	,4%	,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	341	55	4	3	403
		%	84,6%	13,6%	1,0%	,7%	100,0%
Toplam		N	941	132	7	5	1085
		%	86,7%	12,2%	,6%	,5%	100,0%

Tablo 106: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kıskırttım*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 106 ise bize, *Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kışkırttım* şeklindeki yoruma öğrenciler tarafından %86,7 oranda Hiç cevabının verildiğini göstermektedir.

4.10. PSİKOSOMATİK ŞİKAYETLER

Öğrencilerin yaşamış oldukları Psikosomatik şikayetlerin sıklığını tespit etmek üzere, öğrencilere yönlendirilmiş sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevapların betimsel analizleri Tablo 107-108-109-110-111 ve 112’de verilmiştir.

		PSİKOSOMATİK SIK. 1				Toplam
Spor Yapma		Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
Sp. Yapmıyorum	N	183	419	56	24	682
	%	26,8%	61,4%	8,2%	3,5%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	116	241	32	14	403
	%	28,8%	59,8%	7,9%	3,5%	100,0%
Toplam	N	299	660	88	38	1085
	%	27,6%	60,8%	8,1%	3,5%	100,0%

Tablo 107: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ Ne sıklıkta karın ağrısı yaşıyorsun?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 107 göstermektedir ki, *Ne sıklıkta karın ağrısı yaşıyorsun?* sorusuna öğrencilerin büyük bir çoğunluğu % 60,8 oranında Bazen cevabını verirken, spor yapan öğrencilerin %27,6’sı Hiç cevabını vermişlerdir.

Tablo 108: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ Ne sıklıkta kötü rüyalar veya kabuslar görüyorsun?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

			PSİKOSOMATİK SIK. 2				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	171	382	91	38	682
		%	25,1%	56,0%	13,3%	5,6%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	130	206	39	28	403
		%	32,3%	51,1%	9,7%	6,9%	100,0%
Toplam		N	301	588	130	66	1085
		%	27,7%	54,2%	12,0%	6,1%	100,0%

Tablo 108’de görülüyor ki, *Ne sıklıkta kötü rüyalar veya kabuslar görüyorsun?* şeklindeki soruya; spor yapmayan öğrenciler %56,0 oranında Bazen cevabını verirken, Spor yapan öğrenciler %51,1 oranında Bazen, %32,3 oranında da Hiç cevabını vermişlerdir.

			PSİKOSOMATİK SIK. 3				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	383	223	55	21	682
		%	56,2%	32,7%	8,1%	3,1%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	218	144	24	17	403
		%	54,1%	35,7%	6,0%	4,2%	100,0%
Toplam		N	601	367	79	38	1085
		%	55,4%	33,8%	7,3%	3,5%	100,0%

Tablo 109: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Ne sıklıkta baş dönmesi problemi yaşıyorsun?*” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 109 bize, *Ne sıklıkta baş dönmesi problemi yaşıyorsun?* sorusuna spor yapan öğrencilerin %54,1 oranında, spor yapmayanların ise %56,2 oranında Hiç cevabını verdiklerini göstermektedir.

			PSİKOSOMATİK SIK. 4				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	319	235	68	60	682
		%	46,8%	34,5%	10,0%	8,8%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	175	147	42	39	403
		%	43,4%	36,5%	10,4%	9,7%	100,0%
Toplam		N	494	382	110	99	1085
		%	45,5%	35,2%	10,1%	9,1%	100,0%

Tablo 110: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Ne sıklıkta uykusuzluk problemi yaşıyorsun?*” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 110’da belirtildiği gibi, öğrencilerin uykusuzluk problemine getirdikleri cevaplar %45,5 ile Hiç, %35,2 ile Bazen şeklindedir.

			PSİKOSOMATİK SIK. 5				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	376	216	54	36	682
		%	55,1%	31,7%	7,9%	5,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	232	119	31	21	403
		%	57,6%	29,5%	7,7%	5,2%	100,0%
Toplam		N	608	335	85	57	1085
		%	56,0%	30,9%	7,8%	5,3%	100,0%

Tablo 111: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “ *Ne sıklıkta durup dururken ateş basması gibi bir sıkıntı hali yaşıyorsun?*” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 111’de gösterildiği gibi, *Ne sıklıkta durup dururken ateş basması gibi bir sıkıntı hali yaşıyorsun?* sorusuna spor yapan öğrenciler %57,6 oranında Hiç, spor yapmayanlar ise %55,1 oranında Hiç cevabıyla karşılık vermişlerdir.

			PSİKOSOMATİK SIK. 6				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	186	322	110	64	682
		%	27,3%	47,2%	16,1%	9,4%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	119	202	48	34	403
		%	29,5%	50,1%	11,9%	8,4%	100,0%
Toplam		N	305	524	158	98	1085
		%	28,1%	48,3%	14,6%	9,0%	100,0%

Tablo 112: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Ne sıklıkta baş ağrısı sorunu yaşıyorsun?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 112’de görülmektedir ki, Ne sıklıkta baş ağrısı sorunu yaşıyorsun? sorusuna spor yapan öğrenciler %50,1 oranında, spor yapmayan öğrenciler ise %47,2 oranında Bazen cevabını getirmişlerdir. Ayrıca spor yapan öğrencilerin %29,5’i bu soruyu Hiç olarak cevaplamışlardır.

4.11. DEPRESYON

Öğrencilere bu bölümde son zamanlarda ki ruh hallerini ifade etmeleri için yönlendirilen yorumlara, öğrenciler tarafından verilen sıklık durumuna göre ki cevaplarının betimsel analizleri Tablo 113-114-115-116 ve 117’ de yer almaktadır.

			DEPRESYON 1				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	151	202	237	92	682
		%	22,1%	29,6%	34,8%	13,5%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	89	132	134	48	403
		%	22,1%	32,8%	33,3%	11,9%	100,0%
Toplam		N	240	334	371	140	1085
		%	22,1%	30,8%	34,2%	12,9%	100,0%

Tablo 113: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 113’te belirtildiği gibi, *Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum* yorumuna her iki grup öğrencileri de hemen hemen eşit oranlarda cevap vermişlerdir. Bu yoruma iki grup öğrencileri tarafından ortalama 34,2 ile Genelde yanıtı verilmiştir.

			DEPRESYON 2				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	335	224	82	41	682
		%	49,1%	32,8%	12,0%	6,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	225	121	47	10	403
		%	55,8%	30,0%	11,7%	2,5%	100,0%
Toplam		N	560	345	129	51	1085
		%	51,6%	31,8%	11,9%	4,7%	100,0%

Tablo 114: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Gülmek için çok az nedenim var” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 114’te gösterildiği gibi, *Gülmek için çok az nedenim var* yorumuna spor yapan öğrenciler %55,8 oranda, spor yapmayanlar ise %49,1 oranında Hiç cevabını vermişlerdir.

Tablo 115: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

			DEPRESYON 3				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	352	224	79	27	682
		%	51,6%	32,8%	11,6%	4,0%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	227	131	36	9	403
		%	56,3%	32,5%	8,9%	2,2%	100,0%
Toplam		N	579	355	115	36	1085
		%	53,4%	32,7%	10,6%	3,3%	100,0%

Tablo 115 bize gösteriyor ki, *Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum* şeklindeki yoruma gelen Hiç cevabının oranı, spor yapan öğrencilerde %56,3, spor yapmayanlarda ise %51,6'dır.

			DEPRESYON 4				Toplam
Spor Yapma			Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
	Sp. Yapmıyorum	N	367	210	76	29	682
		%	53,8%	30,8%	11,1%	4,3%	100,0%
	Sp. Yapıyorum	N	251	112	31	9	403
		%	62,3%	27,8%	7,7%	2,2%	100,0%
Toplam		N	618	322	107	38	1085
		%	57,0%	29,7%	9,9%	3,5%	100,0%

Tablo 116: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “*Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum*” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 116’da, *Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum* yorumuna, spor yapan öğrencilerin %62,3 oranla Hiç cevabını verdikleri, spor yapmayanların ise bu yoruma %53,8 oranda aynı görüşü bildirdikleri gösterilmiştir.

		DEPRESYON 5				Toplam
Spor Yapma		Hiç	Bazen	Genelde	Çok Sık	
Sp. Yapmıyorum	N	417	183	44	38	682
	%	61,1%	26,8%	6,5%	5,6%	100,0%
Sp. Yapıyorum	N	280	85	26	12	403
	%	69,5%	21,1%	6,5%	3,0%	100,0%
Toplam	N	697	268	70	50	1085
	%	64,2%	24,7%	6,5%	4,6%	100,0%

Tablo 117: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin “Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor” Yorumuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Betimsel İstatistikler

Tablo 117 bize göstermektedir ki, *Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor* şeklindeki yorum, spor yapanlarda %69,5, spor yapmayanlarda ise %61,1 oranda Hiç şeklinde cevap bulmuştur.

- BÖLÜM V -

TARTIŞMA

Çalışmaya katılan öğrenci sayısı, 512 Erkek, 573 Kız öğrenci olmak üzere 1085 öğrenci olarak bildirilmiştir. Bu örneklem grubu ilköğrenim ikinci kademe 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin yaş grupları 11 ile 15 yaş arasında değişiklik göstermektedir. Çalışmada yer alan öğrencilerin büyük bir bölümünü, % 42,8 ile 14 yaş, % 40,4 ile 13 yaş öğrencilerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu kadar çok denek sayısına ulaşılması, bu çalışmanın değerlendirilme aşamasında daha net sonuçlar elde etmek açısından önemli olduğu görüşünü güçlendirmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerden, erkek öğrencilerin % 52,9 oranında spor yapmadıkları, % 47,1 oranında ise spor yaptıkları tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin spor yapıyorum şeklindeki yorumlarının % 28,3'te kaldığı, spor yapmayan kız öğrencilerin ise %71,7 ile çoğunlukta olduğu gözlenmiştir. Genele baktığımızda ise, spor yapan toplam 403 öğrencinin 241 ile %59,8 oranda erkek öğrencilerden, 162 sayısı ile % 40,2 oranında kız öğrencilerden oluştuğunu görmekteyiz.

Çalışmaya katılan öğrencilerden kulüplerde ve okul içersinde tercih ettikleri branşlar sorulduğunda, kulüplerde spor yapan erkek öğrencilerin %42,9 oranda Futbol branşını, % 35,3 oranda ise Basketbol branşını tercih ettikleri, kız öğrencilerin ise kulüplerde, % 39,3 oranda Voleybol branşını, %9,8 oranla Basketbol branşını ve %8,2 oranla da Hentbol branşını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Buna karşılık olarak erkek öğrencilerin Hentbol branşını tercih etme durumları %5,9 oranındadır.

Spor yapan öğrencilerin okul içersinde organize edilen ve oluşturulan okul takımlarına yönelik branş tercihleri ise, erkek öğrencilerde % 57,3 oranla Futbol, %29,2 oranla Basketbol olarak yoğunluk gösterdiği, bunun yanında Voleybol branşını tercih eden erkek öğrencinin olmadığı tespit edilmiştir. Kız öğrencilere baktığımız da ise, %69,0 oranla Voleybolun birinci branş olarak tercih edildiği, bunu % 12, 1 ile Basketbol branşının takip ettiği görülmektedir. Okullarda Futbol branşını tercih eden kız öğrencinin bulunmadığı gözlenmiştir.

Spor yapan öğrencilerin, gerek klüplerde gerekse okul takımlarında katıldıkları haftalık sportif aktivite yoğunluğuna bakıldığında, öğrencilerin %38,2 oranda haftada 2 gün, % 23,3 oranda haftada 3 gün olmak üzere sportif aktivite içersinde yer aldıkları belirlenmiş ve bunun yanında her gün sportif olarak aktivite içersinde bulunan öğrencilerin oranı ise %2,5'tir.

Katılımcı öğrencilerin Anne ve Babalarının öğrenim durumları inceleme altına alındığında, Spor Yapan öğrencilerin Babalarının öğrenim durumları %44,7 ile Yüksekokul ve Üniversite olarak yoğunluk göstermektedir. Spor yapmayanlarda ise Babalarının öğrenim durumları ise bir birlerine yakın oranlarda dağılım gösterdikleri belirlenmiştir. Genel olarak Babalarının öğrenim durumları İlköğrenim seviyesinde olan öğrencilerin geneline bakıldığında, Spor yapanların oranının %22,7'de kaldığı, Spor yapmayanların oranının ise %77,3 olarak yoğunluk gösterdiği belirlenmektedir.

Aynı bakış açısıyla Annelerin öğrenim seviyeleri incelendiğinde, Spor Yapan öğrencilerin Annelerinin öğrenim durumlarının %38,2 ile Lise, %34,2 ile Yüksekokul ve Üniversite olarak yoğunluk gösterdiği, Spor Yapmayanlarda ise bu durumun % 31,4 oranla İlköğrenim seviyesinde olduğu belirlenmiştir. Genel olarak Annelerinin öğrenim durumları İlköğrenim

seviyesinde olan öğrencilerin, %75,9 oranda Spor yapmadıkları, buna karşılık %24,1 ile Spor yaptıkları tespiti yapılmıştır.

Öğrencilerin kişisel bilgilerinden oluşan verilerin analizlerinden çıkan bu sonuçların incelenmesinden sonra, temel olarak alınması gereken Spor Yapma durumlarının, sosyal ve psikolojik açıdan öğrencilere yaptığı katkının oranları değerlendirilebilmektedir.

İlk olarak katılımcı öğrencilerin Aile İçerisindeki Sosyal İlişkilerine bakıldığında verilen olumlu yöndeki cevapların bir birine yakın olduğu gözlenmektedir. Ancak, *“Aileme ihtiyaç duyduğumda, bana hep zaman ayırır”* yorumuna Spor yapan öğrencilerin %62,3, Spor yapmayan öğrencilerin ise %60,0 oranında, *“Bir sorun yaşadığımda, ailem bana her zaman yardımcı olur”* Spor yapanların %67,2, Spor yapmayanların %60,0 oranında, *“ Sorunlarım olduğunda ailem beni her zaman dinler”* yorumuna Spor yapanların %60,0 oranda, Spor yapmayanların ise %57,3 oranda, *“Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, ailem benimle konuşmaya hazırdır”* yorumuna ise Spor yapanlar %64,5 oranda, Spor yapmayanların ise % 59,8 oranda „Tamamen Doğru“; *“Ailem benim duygularıma çok az önem verir”* yorumuna Spor yapanların %55,1 oranda, Spor yapmayanların %53,4 oranında „Tamamen Yanlış“ cevabını verdikleri görülmekte ve böylece Spor yapan öğrencilerin aileleri ile olan sosyal ilişkilerde az da olsa daha pozitif bir gelişim gösterdikleri söylenebilmektedir.

Öğrencilerin Okul İçerisindeki Durumunu Kendi bakış açılarından değerlendirmeye almak için öğrencilere yöneltilen 3 negatif, 3 pozitif yönde toplam 6 yorumdan oluşan bölümde öğrencilerin verdikleri cevaplar genel olarak olumlu yönde olmuşlardır. Bu bölümde görülebilmektedir ki, negatif yönde yöneltilen yorumlar olan, *“Derslerde öğrendiklerimi çabuk unutuyorum”* yorumuna Spor yapan öğrenciler %45,9 oranında Yanlış, %31,8 oranında Tamamen Yanlış cevabını verirken, Spor yapmayan öğrenciler Yanlış cevabını %44,7 oranında, Tamamen Yanlış cevabını %29,3 oranda vermişlerdir, *“Okuldaki derslerde o kadar da başarılı değilim”* şeklindeki bir başka negatif yönde yöneltilen yoruma Spor yapan öğrenciler %43,7 oranında Yanlış cevabını verirken, Spor yapmayanların Yanlış cevabı %33,3 olarak belirlenmiştir. Bu yoruma Tamamen Yanlış olarak verilen cevap oranları ortalama %28,2 şeklinde birbirine çok yakın olarak belirlenmiştir.

Üçüncü ve son negatif yöndeki yorum olan “*Genelde derslerde sorulara yanıt bulmada zorlanıyorum*” yorumuna, Spor yapan öğrenciler %33,5, Spor yapmayanlar %27,7 oranında Tamamen Yanlış cevabını vermişler, her iki grupta Yanlış cevabını ortalama %41,8 oranında birbirine yakın oranda vermişlerdir. Bu yoruma Spor yapmayanların %5,9’u Tamamen doğru yanıtını verirken, Spor yapanların bu yöndeki cevabı %1,7 olarak belirtilmiştir. Bu alanda öğrencilere yöneltilen pozitif yöndeki yorumlar da ise durum aynı yöndedir. Bu yorumlara verilen cevapların oranlarını incelediğimizde, “*Ders içi etkinliklerdeki görevlerimi çok çabuk yapabiliyorum*” yorumuna, Spor yapanların % 54,3 oranda Doğru, %33,5 oranda Tamamen Doğru şeklinde Toplamda %87,8 oranda, Spor yapmayanların %57,5 oranda Doğru, %27,1 oranda Tamamen Doğru olmak üzere Toplamda % 84,6 oranda olumlu yönde cevap verdikleri görülmektedir. Bir başka yorum olan, “*Okuldaki derslerde çok başarılıyım*” düşüncesine Spor yapan öğrenciler %56,3 oranda Doğru cevabını vermişler, Spor yapmayanların Doğru cevap oranı %48,5 olmuştur. Ayrıca Spor yapmayan öğrenciler %35,5 oranında Yanlış cevabını vermişlerdir. Öğrencilere yöneltilen ve bu alandaki son yorum olan “*En az yaşitlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum*” yorumu, Spor yapan öğrenciler tarafından %45,2 oranda Tamamen Doğru yanıtını bulurken, her iki grup tarafından ortalama olarak %48,5 ile en fazla Doğru yanıtını bulmuştur.

Öğrencilerin sınıf içersindeki arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkilerin durumunu yorumlamak amacı ile yönlendirilmiş maddelerin 4 tanesinin negatif yönde, 1 tanesinin pozitif yönde öğrencilere aktarıldığı görülmektedir. Öğrencilere yöneltilen negatif yönde olan maddelerden alınan sonuçların sırasıyla, “*Sınıf arkadaşlarımın beni sevmemelerinden korkuyorum*” yorumuna Spor yapan öğrencilerin %46,9, Spor yapmayanların %40,0 oranda, “*Sınıfımdaki öğrencilerle, arkadaşlık kurmanın zor olduğuna inanıyorum*” yorumuna Spor yapanların %54,6, Spor yapmayanların %50,1 oranla, “*Sınıftaki öğrencilerin, beni sevmelerinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum*” yorumuna Spor yapanların %43,2, Spor yapmayanların ise %42,7 oranla, “*Sınıf arkadaşlarımın benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor*” yorumuna ise, Spor yapanların %43,4, Spor yapmayanların da %37,5 oranda Tamamen Yanlış yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu bölümün tek pozitif yönde yöneltilen yorumundan alınan cevaplara

baktığımızda, *“Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum”* yönergesine Spor yapanlar %40,0, Spor yapmayanlar ise %29,6 oranda Tamamen Doğru yanıtını vermişlerdir.

Beden Eğitimi Öğretmeni ile olan sosyal ilişkinin tespit edilebilmesi için hazırlanan bu bölümde yönlendirilen yorumlar, aile içi sosyal ilişkilerin tespiti amacını taşıyan yorumların Beden Eğitimi Öğretmenine uyarlanmasıyla oluşturulmuştur. Bu bölümde diğer bölümde olduğu gibi 4 olumlu, 1 de olumsuz yönde yorum öğrencilere yönlendirilmiştir. Olumlu yöndeki yorumlara öğrencilerin vermiş olduğu yanıtlara bakıldığında, *“Bir konuyu konuşmak istediğimiz zaman, beden eğitimi öğretmenimiz bize hep zaman ayırıyor”* yorumuna Spor yapan öğrenciler %54,4’le en yüksek oranda Doğru yanıtını verirken, Spor yapmayanların Doğru yanıtları %49,9 oranında belirlenmiştir. Bunun yanı sıra Tamamen Doğru yanıtı Spor yapmayan öğrencilerde %23,2’ye %19,9 oranla Spor yapanların verdiği yanıtlardan daha fazladır. *“Beden eğitimi öğretmenim bana bir arkadaş gibi yardımcı oluyor”* yorumuna verilen yanıtlara bakıldığında Spor yapmayanların vermiş olduğu Doğru yanıtının %49,0 oranla yoğunlukta olduğu, buna karşılık Spor yapanların Doğru yanıtlarının %43,4’te kaldığı görülmektedir. Bir başka olumlu yönerge olan, *“Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor”* yorumuna, spor yapan öğrenciler en yoğun şekilde %51,4 oranda Doğru cevabını verirken, Spor yapmayan öğrencilerin Tamamen Doğru yanıtları %29,8 oranla Spor yapan öğrencilerin Tamamen Doğru cevaplarının %25,1 oranda kalmasıyla ön plana çıkmıştır. *“Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır”* yorumuna her iki öğrenci grubu da hemen hemen eşit oranda %23 ortalama ile Tamamen doğru derken, Spor yapmayan öğrencilerin Doğru yanıtı, Spor yapan öğrencilere göre %51,9’a %45,7 oranla daha fazladır. Bu bölümün tek negatif yöndeki yönergesi olan *“Beden eğitimi öğretmenim duygularıma çok az önem veriyor”* yorumuna Spor yapan öğrenciler %43,4 oranda Doğru yanıtını verirken, Spor yapmayan öğrencilerin Doğru yanıtları %49,9 ile en yoğun şekilde yer almaktadır. Bu bölümden anlaşılabileceği gibi, spor yapan öğrencilerin Beden Eğitimi Öğretmenlerinden beklentilerinin daha fazla olduğu sonucu çıkarılabilir.

Sınava yönelik Heyecan ve Kaygı durumunu değerlendirmek amacıyla düzenlenmiş bu bölümde öğrencilerin verdikleri cevapların oranlarına bakıldığında, *“Karnımda nedenini bilmediğim tuhaf bir ağırlık hissediyorum”* yorumuna Spor yapanlar %43,2, Spor yapmayanlar %36,5 oranda Tamamen Yanlış cevabıyla, *“Kalbim çok hızlı çarpıyor”* şeklindeki yoruma, Spor yapanlar %35,5 oranda Yanlış, Spor yapmayanlar %35,2 oranla Doğru yanıtını, *“ Heyecanlanıyorum”* yorumuna ise Spor yapanlar %44,7 oranla, Spor yapmayanlar ise %45,5 oranla Doğru yanıtını en yüksek değerler olarak vermişlerdir. Bunların yanında *“ Heyecanlanıyorum”* sorusuna Spor yapanların Yanlış cevap oranı %15,6’ya, %10,4 oranla daha yüksektir. Burada görülmektedir ki, heyecan durumu her iki öğrenci grubu tarafından yaşanmakta ama Spor yapanlar tarafından biraz daha az oranda gerçekleşmektedir. Kaygı durumuna bakıldığında ise, *“Sınav sorularını zamanında cevaplayabilecek miyim? diye kaygılanıyorum”* yorumu Spor yapanlarda %44,4 oranla Doğru, %26,6 oranla Yanlış cevabı ile karşılık bulmuş, buna karşın Spor yapmayanlarda %47,1 oranda Doğru, %17,0 oranda Yanlış cevabıyla karşılık bulmuştur. *“Sınava yönelik hazırlığım yeterli mi? diye düşünüyorum”* yorumu her iki grupta da, Spor yapan grup için %50,9, Spor yapmayan grup için %51,5 oranda Doğru yanıtıyla karşılanmıştır. *“Kötü bir sonuç alırsam ne olur? diye kaygılanıyorum”* şeklindeki yorum her iki grup tarafından da yaklaşık %40 oranda olmak üzere Doğru ve Tamamen Doğru yanıtını bulmuştur. Bu sonuçlardan sonra öğrencilerin kaygı seviyeleri açısından çok büyük bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Sportif Yeteneklerin Algılanması üzerine hazırlanan bu bölümde öğrencilerin verdiği cevapların betimsel analizleri, *“Sporda çok iyiyim”* yorumuna Spor yapan öğrencilerin %47,4 oranda Tamamen Doğru şeklinde yoğunlukta iken, Yanlış cevapları %7,2 oranında bulunmuş, buna karşın Spor yapmayan öğrenciler bu yorumu, %28,4 oranda Yanlış, 18,4 oranda Tamamen Doğru şeklinde yanıtlamışlardır. *“ Beden eğitimi derslerinde , her hangi bir şeyi yaşittarıma göre daha çabuk öğrenebiliyorum”* şeklindeki yoruma her iki grup öğrencileri de ortalama %47,6 oranda Doğru yanıtıyla yoğun bir şekilde karşılık vermişlerdir. *“ Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmaları çok çabuk öğrenebiliyorum”* şeklindeki yoruma yine her iki

grup öğrencileri ortalama olarak %55,9 oranında Doğru yanıtını verirken, Tamamen Doğru yanıtı Spor yapanlarda %37,0, Spor yapmayanlarda %27,6 oranda belirtilmiştir. “ *Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşitlarım kadar başarılıyım*” yorumuna getirilen Tamamen Doğru yanıtı Spor yapanlarda %52,9 iken, Spor yapmayanlarda bu oran %36,8’dir. “ *Beden eğitimi derslerinde veya sporda o kadarda başarılı değilim*” şeklinde bu bölümün tek negatif yönlü yönergesine verilen cevaplara bakıldığında, daha önceki yorumlara alınan cevaplarla tutarlı bir şekilde Spor yapan öğrenciler tarafından %55,6 oranda, Spor yapmayan öğrenciler tarafından %39,0 oranında Tamamen Yanlış şeklinde yanıt bulmuştur. Bu bölümde de görüldüğü gibi, Spor yapan öğrenciler, Spor yapmayanlara göre bedensel algı düzeyi açısından daha üst seviyededir.

Bu bölüm iki farklı bölüm olarak inceleme altına alınabilir. İlk olarak öğrencilerin kendine güven durumlarına yönelik getirilen yorumlara bakıldığında, “*Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var*” şeklindeki yoruma Spor yapan öğrencilerin %46,2 oranla Doğru cevabını verdikleri, Spor yapmayanların Doğru cevaplarının %43,3 olarak belirlendiğini bunun yanında Spor yapmayan öğrencilerin 3’te 1’ine yakınının %31,2 oranında Yanlış olarak cevap verdiği görülmektedir. “*Genel olarak kendimden memnunum*” yorumu, her iki grup tarafından da %51,0 oranında Doğru olarak yanıtlanırken, Tamamen Doğru yanıtlarının Spor yapanlarda %44,9, Spor yapmayanlarda ise %38,9 olduğu tespit edilmiştir. “*İyi bir insan olduğumu düşünüyorum*” yorumuna verilen cevapların yüzdeleri birbirlerine çok yakındır. Bu yoruma Doğru cevabı her iki grup tarafından da %42,0 oranda verilmiş, Tamamen Doğru yanıtı ise Spor yapanlarda %47,1, yapmayanlarda %44,3’tür. “*Kendimi olduğum gibi beğeniyorum*” yorumuna verilen cevaplar Tamamen Doğru şeklinde en yoğun oranlara sahiptirler. Spor yapanlarda bu oran %54,3 iken, Spor yapmayanlarda ise %48,1 olarak hesaplanmıştır. Bu bölümden anlaşılacağı gibi öğrencilerin genel olarak kendilerine güvenleri yüksek olarak tespit edilmiştir. Ancak spor yapan öğrencilerin kendine güven durumları az da olsa yüksektir. İkinci bölüm olarak Yasama Sevinci başlığı altında değerlendirmeye alınan bu bölümde elde edilen sonuçlar, “*Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?*” yorumunda Spor yapanlarda %66,0, Spor yapmayanlarda ise %63,5 oranla yoğun bir şekilde Çok Sık cevabıyla karşılık

bulmuştur. *“Ne sıklıkta kendini mutlu hissediyorsun?”* sorusuna ise, öğrenciler çok az farklılık gösteren cevap aralıklarında karşılık vermişlerdir. En yoğun cevap aralığı %42,2 ile Genelde cevabıdır. *„Ne sıklıkta her şeyin yolunda gittiğini düşünüp kendini mutlu hissettin?”* sorusu Spor yapan öğrenciler tarafından %41,4, Spor yapmayanlar tarafından %37,5 oranda Genelde cevabıyla karşılanmıştır. *“ Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?”* şeklinde yöneltilen soru, Çok Sık şeklinde olmak üzere Spor yapan öğrenciler tarafından %50,6, Spor yapmayan öğrenciler tarafından %49,0 oranda tercih edilmiştir. Burada da görüleceği gibi öğrenciler genel olarak Yaşama Sevinçlerini yüksek oranda ifade etmişlerdir. Spor yapan öğrencilerde bu oranlar çok az da olsa yüksek olarak tespit edilmiştir.

Suç içeren davranışların yoğunluğunu tespit etmek üzere yönlendirilmiş bu bölümdeki yorumlar her iki grup tarafından da, yüksek oranda Hiç cevabıyla karşılık bulmuştur. *“Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım “* yorumuna öğrenciler %97,3 oranla, *„Her hangi bir dükkandan parasını ödemedten izinsiz bir şekilde eşya çaldım“* şeklindeki yoruma %99,2 oranla, *“Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim”* yorumuna %94,1 oranla, *“Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım“* yorumuna %98,5 oranla, *“Araba veya evlerden hırsızlık yaptım“* yorumuna ise yine %98,5 oranla Hiç yanıtını vermişlerdir.

Öğrencilerin arkadaşlarına yönelik uyguladıkları Psikolojik ve ya Fiziksel Şiddet Durumlarının oranını tespit etmek amacıyla yönlendirilmiş yorumlara verdikleri cevaplar Suç içeren davranış durumlarında olduğu gibi öğrenciler tarafından yüksek oranda Hiç şeklinde yanıt bulmuştur. Ancak, *“Diğer çocuklarla kavga ettim“* şeklindeki yoruma Spor yapan öğrenciler %53,6 Bazen cevabını verirken, Spor yapmayan öğrenciler, % 54,4 oranda Hiç yanıtıyla karşılık vermişlerdir. *“Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataştım veya onları sert bir şekilde ittim“* yorumu Spor yapmayanlar tarafından %80,8, Spor yapanlarda %76,7 oranda, *“Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım“* yorumu Spor yapmayanlarda %97,5, Spor yapanlarda %96,5 oranda, *“Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım“* yorumu Spor yapmayanlarda %91,1, Spor yapanlarda %89,1

oranda, *“Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim”* yorumu Spor yapmayan öğrenciler tarafından %83,6, Spor yapanlar tarafından %81,4 oranda, *“Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kışkırttım”* yorumu ise Spor yapmayanlarda %88,0, Spor yapanlarda %84,6 oranda olmak üzere yoğun bir şekilde Hiç cevabıyla karşılık bulmuştur.

Öğrencilerin Psikosomatik Şikayetler olarak adlandırılan problemleri yaşama oranını tespit etmek üzere yönlendirilen yorumların yüzde olarak dağılımı, her iki grup içinde Hiç ve Bazen şeklindeki yanıtların yoğunluğu ile birlikte birbirine çok yakın sonuçlar vermişlerdir. Ergenlik durumunda bulunan bu öğrencilerin bu gibi şikayetlerinin, az da olsa bulunabilme olasılığı yüksek ölçüde tahmin edilebilecek bir sonuçtur. Bu yüzden öğrencilerin bu konu başlığı altında Spor Yapma Durumlarına göre incelenmesi ve ayırt edilebilmesi oldukça zor olmaktadır.

Öğrencilerin Depresif Durumlarının oranlarını ölçmek için yönlendirilen ve öğrencilerin ne sıklıkta bu gibi düşünceler içersinde bulunduklarının tespiti için yönlendirilen yorumlara verdikleri cevapların yüzdeleri her iki grup içinde çok az farklılıklar göstermektedir. Verilen cevaplara baktığımız da, *“Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum”* şeklindeki yoruma her iki grup öğrencileri de aynı oranlarda cevap aralıkları oluşturarak yanıt vermişlerdir. *“Gülmek için çok az nedenim var”* düşüncesi içersinde bulunma durumu Spor yapmayanlarda % 49,1 iken, Spor yapanlarda bu durum %55,8 olarak Hiç şeklinde kendini göstermiştir. *“Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum”* düşüncesinin, yoğunluk açısından Spor yapan öğrencilerde %56,3 oranda, Spor yapmayanlarda ise %51,6 oranda Hiç cevabıyla karşılık bulduğu tespit edilmiştir. *“Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum”* şeklindeki düşünce durumu spor yapan öğrencilerde %62,3 oranda, Spor yapmayanlarda ise %53,8 oranda Hiç bir zaman şeklinde yanıt bulmuştur. *“Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor”* şeklindeki düşünce, Spor yapanlarda %69,5 oranla, Spor yapmayan öğrencilerde ise %61,1 oranla Hiç cevabını almıştır. Burada görülmektedir ki, Spor yapan öğrencilerin gerek aileleri, gerekse arkadaşları ile arasındaki sosyal ilişkilerdeki oranların az da olsa yüksek olmasına paralel bir şekilde, Depresyon vakaları da aynı oranda düşük çıkmaktadır.

- BÖLÜM VI-

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde sporun, ekonomik boyutu kadar bedensel ve psikolojik sağlık boyutu, toplumları entegre etme süreci içerisinde sosyolojik boyutu da, önde gelen toplumlar tarafından giderek artan bir önem teşkil etmekte ve bilimsel açıdan inceleme altına alınmaktadır. Özellikle globalleşen dünya içerisinde sporun toplumları kaynaştırıcı, bir toplum içerisinde bireyleri sosyalleştirici ve entegrasyonu sağlamlaştıracı rol üstlenmesi önde gelen bilim adamlarının ilgisini çekmiş ve mercek altına alınmıştır. Bu sosyolojik boyutların yanında, sporun insan psikolojisine etkileri de tartışılmaktadır. Özellikle küçük yaştaki ve yetişkinliğe geçiş yaşlardaki çocukların bu etkileşim içerisindeki durumları bilimsel açıdan dikkat çekmektedir. Okullarda verilen eğitimin, önemli bir olgu olarak bu alana yaptığı katkı tartışılmaz bir gerçektir. Bu çalışmadan şu sonuçlar çıkartılabilir;

İlköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin sadece 3'te 1'i spor yapmaktadır.

Erkek öğrencilerde, kız öğrencilere göre spora katılım yüksek orandadır.

Erkek öğrenciler gerek kulüp gerekse okul takımlarında yüksek oranlarda, Futbol branşını, kız öğrenciler ise Voleybol branşını tercih etmektedir.

Sportif aktivite içerisinde bulunan öğrencilerin, aktivite yoğunluğu büyük bir yoğunlukla haftada 2 ile 3 gün olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, anne ve babalarının öğrenim durumları incelendiğinde, anne ve babanın öğrenim durumu seviyesi yükseldikçe spor yapma oranı da yükselmektedir.

Genel olarak öğrencilerin aile içi sosyal ilişkileri yüksek oranda iyi durumdadır.

Spor yapan öğrencilerde aile içi sosyal durum spor yapmayanlara göre daha olumlu yöndedir.

Öğrencilerin okul içersindeki başarı durumları yüksek oranda iyi olarak tespit edilmiştir.

Spor yapmak akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir.

Spor yapmak arkadaş ilişkilerinde sosyal açıdan olumlu bir etkidir.

Spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenlerinden beklentileri, spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksektir.

Spor yapmak öğrencilerin heyecan ve kaygı düzeylerini azaltmakta ve olumlu yönde etkilemektedir.

Spor yapmak öğrencilerin bedensel ve sportif yetenek algısını yükseltmektedir.

Spor yapmak öğrencilerin kendine güvenlerini ve yaşama sevincini arttırmaktadır.

Öğrencilerin, suç içeren davranışları genel olarak yok denecek kadar az orandadır. Spor yapmak genelde yüksek bir yüzde ile olumlu yönde olan suç oranına, herhangi bir katkı sağlamamaktadır.

Spor yapan öğrenciler, diğer öğrenciler üzerinde dominant bir rol oynamakta ve spor yapmayanlara göre azda olsa daha yüksek oranda fiziksel ve psikolojik baskıya başvurmaktadır.

Öğrencilerin genel olarak Psikosomatik şikayetleri alt düzeydedir ve spor yapmanın bu şikayetlerin azalmasına etkisi olmamaktadır.

Spor yapmak depresif durumların azalmasında etkin bir rol üstlenmektedir.

Çıkan bu sonuçlardan sonra bizim önerilerimiz şu yöndedir:

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve okul yönetiminin teşvikleri ile öğrencilerin spora katılımlarının yükselmesinin sağlanması;

Özellikle kız öğrencilerin spor yapma yönünde teşvik edilmeleri;

Okul takımlarında, özellikle ilköğretim düzeyinde erkek ve kız öğrenci farkı gözetmeksizin branş dağılımının yapılması;

Okullarda, kız futbol ve hentbol - erkek voleybol branşlarının yer aldığı turnuvaların daha sık düzenlenmesi;

Okul, kulüp iş birliği içersinde daha fazla organizasyonlar yapılarak öğrencilerin spora olan ilgilerinin yükseltilmesi;

Kulüp sponsorluğu altında, okullarda alt yapı çalışmalarının ve yetenek seçimi faaliyetlerinin yoğunlaştırılması;

Okulların sportif alanlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi çalışmalarının yapılması;

Sportif malzeme yönünden eksiklerin sadece Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tamamlanmasının beklenmemesi ve sponsorluklar vasıtasıyla bu sorunun çözülmesi ve bu malzemelerin her öğrenci tarafından kullanımının sağlanması ve spor yapmaya teşvik edilmesi;

Her okulda sadece okul takımlarıyla sınırlı kalmayan, her öğrencinin katılabileceği hafta sonu spor kurslarının organize edilmesi ve spor tesisi

açısından kısıtlı olan okulların, spor tesisi açısından zengin okullar ile ortak çalışmalar oluşturması ve yönetimlerin bu yönde girişimde bulunması;

Milli eēitim bakanlıēı tarafından organize edilen yaz kamplarının tanıtımının daha yoēun bir şekilde uygulanması ve her ērencinin bu kamplara katılımının teşvik edilmesi;

Okul yönetimlerinin, ērenci velileri ile yaptıkları toplantılarda, üniversitedeki ēretim elemanlarının da desteēi ile sporun anlamı ve ērencilerin gelişimine kazandırdıkları konularında bilgilendirici organizasyonların oluşturulması;

Milli Eēitim Bakanlığı nclēnde, üniversitelerde yapılan bilimsel çalışmalarda daha geniş bir evrene ulaşma imkanı açısından okul yönetimlerinin desteēi ve gözetimi ile ērencilerin daha fazla yer almalarının saēlanması;

Bu alışmalar sırasında karşılaşılan bürokratik sürecin kolaylaştırılması ve hızlandırılması;

Böylece eksik ynlerin tespiti ve mevcut durumu iyileştirici organizasyon ve çalışmaların uygulanabilmesi;

ÖZET

Bu çalışma, ilköğretim kinci kademesinde okuyan öğrencilerin spora katılımlarını, aile içi ve arkadaşları arasındaki ilişkiyi, arkadaşlarına yönelik şiddet ve suç oranları ve başarı yüzdelerinin incelenmesini içermektedir. Orjinali Almaca olan “Kendini Değerlendirme Formu” çalışmada kullanılmıştır. Bu form Türkçeye çevrilerek, bu envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Alışmanın evrenini 7. ve 8. sınıflarından toplam 11 farklı kulda okuyan 1085 öğrenci oluşturmaktadır. Sonuçlar bu grubun kendi düşüncelerini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin spora katılım düzeyleri beklenen seviyede bulunamamıştır. Ailelerin eğitim düzeyleri bu sonucu etkilemektedir. Spora katılım, arkadaş ve aile ilişkileri, okul performansı, kendine güven ve yaşama sevincini olumlu etkilemektedir.

Spora katılım durumu beden eğitimi öğretmenlerinden beklentieri artırmaktadır. Bu sonuçlarla birlikte öğrenciler daha dominant roller kazanmışlar ve diğer arkadaşlarına yönelik fiziksel ve psikolojik baskıları artmaktadır.

Öğrencilerin suç işleme oranları beklenenden daha düşük seviyede bulunmuştur. Psikosomatik durum ve spora katılım arasında bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin psikosomatik durumları normal düzeyde bulunmuştur.

ABSTRACT

This study consists of investigation of the sport participation level, relations between the family and friends, violence towards friends and crime rates, achievement rates of the students who are in second level of elementary school. Self rating inventory form which was developed by German scientist was used in this investigation. The original form translated to Turkish language and validity and reliability study of this form was made.

Sample of the study was consisting of 7. and 8. grade students at total 1085 students from eleven different schools. The results showed the opinions of these groups.

The result of the participation of the students were not the anticipated levels. Parents education levels affected these levels. The participating sports have been affecting positively to social relations with friends, family, level of the school performance, self confidence and life pleasure levels.

The level of participating sports have been affecting the expectations from the physical education teachers. By these results, students have more dominant roles and raise the physical and psychological compulsion situations towards to other students.

Students crime rates were found lower than expected levels. There are no relations between the sport participating and psychosomatic level. Psychosomatic levels of students were found normal level.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Allmer, H., **Entwicklungspsychologische Grundlagen des Sports**, bps-Verlag, Köln, 1983.
2. Balyan, M., **Beden Eğitimi Derslerinde Başarı Notu Değerlendirilmesi Üzerine Bir Yaklaşım**, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 2003.
3. Bauer, K.W. / Hengst, H., **Kinderkultur/Kritische Stichwörter**, Wilhelm Fink Verlag, München, 1978.
4. Becker, P. /Berner, A. /Oertel, J., **Sport und Sozialisation in Gesellschaftliche Funktionen des Sports**, Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn, 1984.
5. Burkart, G., **Soziologie Skriptum zur Vorlesung Wintersemester 2002/03**, Universität Lüneburg, Institut für Sozialwissenschaften, captec.unilueneburg.de/fb2/soz/sozio/download/soziologie.pdf
6. Cachay, K. /Thiel, A., **Soziologie des Sports**, Juventa Verlag, Weinheim und München, 2000.
7. Çağdaş, A. / (Şahin) Secer, Z., **Çocuk ve Ergenlerde Sosyal ve Ahlak Gelişimi**, Nobel, Ankara, 2002.
8. Deitersen-Wieber, A., **Einführungs- und Lehrbücher zur Sportsoziologie**, Lit Verlag, Münster;hamburg, 1994.
9. Dietrich, K., **Sportspiel und Interaktion, Sozialisation im Sport**, VI. Kongress für Leibeserziehung 10. – 13. Oktober 1973 in Oldenburg, Karl Hofmann Verlag, Schorndorf, 1973.
10. Dittrich, M., **Kritische Sporttheorie-Alternativen für die Sport- und Bewegungserziehung**, Pahl-Rugenstein Verlag, Köln, 1981.
11. Eyferth /Otto/ Thiersch, **Handbuch zur Sozialarbeit/Sozialpädagogik**, Hermann Luchterhand Verlag, Neuwied und Darmstadt, 1987.
12. Fend, H., **Sozialisierung und Erziehung**, Beltz Verlag, Weinheim und Basel, 1969.
13. Fichter, J., çevr. Celebi, N., **Sosyoloji nedir?**, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1990

14. Gerlach, E. & Brettschneider, W.-D., **Sportengagement und Entwicklung im Kindesalter, Dokumentation der Erhebungsinstrumente der Paderborner Kinderstudie**, Paderborn, 2005,
http://sport.uni-paderborn.de/sportunderziehung/dokumente/set_skalendoku.pdf
15. Grupe, O. – Mieth, D., **Lexikon der Ethik im Sport**, Verlag Karl Hofmann Schondorf, 1998.
16. Gunter, A.P., **Wie viel Sozialarbeit kann der organisierte Sport leisten? Von der Notwendigkeit einer Qualitätsoffensive in der Sportarbeit mit Kindern und Jugendlichen**, Dortmund, 2002,
www.sportwiss.uni-hannover.de/daten/lit/pil_sozial.pdf - Zusätzliches Ergebnis -
17. Haas, H., **Sport als Resozialisierungsfaktor im Jugendstrafvollzug? Darstellung und Kritik Sportpädagogischer Begründungsversuche, Sozialisation im Sport**, VI. Kongress für Leibeserziehung 10. – 13. Oktober 1973 in Oldenburg, Karl Hofmann Verlag, Schorndorf, 1973.
18. Hägele, W., **Sportwissenschaftliche Notizen**, 41-42, Homo Ludens Verlag, München, 1997.
19. Heinemann, K., **Einführung in die Soziologie des Sports**, Hofmann Verlag, Schorndorf, 2007.
20. Hurrelman, K., **Gutachterliche Stellungnahme von Prof. Dr. K. Hurrelmann (Bielefeld)**, www.musin.de/download/sport/brett2.pdf -.
21. Kizilcelik, S. / Erjem, Y., **Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü**, Emre Grafik&Reklam, Konya, 1992.
22. Korte / Schäfers, **Einführung in Spezielle Soziologien**, Leske+Budrich Verlag, Opladen, 1993.
23. Lange A., **Sozialisation zum und durch Sporttreiben**, Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer, Bochum, 1994.
24. **(Microsoft Encarta Ans. 2000)**.
<http://www.sportunterricht.de/lksport/wasistsport.html>

25. Pfister, G., **Geschlechtsspezifische Sozialisation und Koedukation im Sport**, Bartels & Wernitz Verlag, Berlin, 1983.
26. **Psikoloji nedir?** Bilkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü, <http://www.psy.bilkent.edu.tr/SSS.html>
27. **Psikometri nedir?**, www.turbucv.com
28. **Psikometri testler / Sıkça Sorulan Sorular**, www.psikometri.com/test/testsss.htm
29. Riza, E. (Al-Makhzoumi), **Sosyal Psikolojiye Giriş**, Anadolu Matbaacılık, İzmir, 1996.
30. Röthig, P./Größing, S., **Sport und Gesellschaft**, Limpert Verlag, Wiebelsheim: Limpert, 2002.
31. Röthig/Prohl ve Ark., Sportwissenschaftliches Lexikon, 494, Verlag Karl Hofmann Schondorf, 2003.
32. Röhrich, U., U. / Singer R. / Hartmann H. / Kreiter C., **Praxis sozialen Lernens im Sportunterricht**, Bundesrepublik Deutschland, Österreich und Schweiz durch verlag modernes Lernen, Dortmund, 1990.
33. Schmidt, W., **Kindersport – Sozialbericht des Ruhrgebiets**, Feldhaus Verlag, Hamburg, 2006.
34. Schmöle, M. , **Leistungsmotivation, Angst und Geschlecht**, Verlag Ingrid Czwalina, Hamburg, 1984.
35. Schulze, B., **Sportarten als soziale Systeme**, Waxmann Verlag, Münster, 2005.
36. **Sosyoloji, 2006**, 9y9.org/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=533
37. Sönmez V., **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2005.
38. Thomas, A. **Einführung in die Sportpsychologie**, Verlag für Psychologie, Dr. C.J. Hogrefe, Göttingen, 1978.
39. Varış F., **Eğitim Bilimine Giriş**, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998.

40. Voigt, D., çevr. Atalay, A., **Spor Sosyolojisi**, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998.
41. Voigt, D., **Sportsosziologie – Soziologie des Sports**, Verlag Moritz Diesterweg, Frankfurt am Main und Verlag Sauerländer AG, Aarau, 1992.
42. **Was ist Sozialisation?** <http://www.optikur.de/familie/erziehung/>

KENDİNİ DEĞERLENDİRME FORMU

Cinsiyet: 1) Erkek 2) Kız

Yaş:.....

Sınıf :1) 7. sınıf 2) 8. sınıf

Okul Adı:

Spor yapma düzeyiniz?

1) Spor yapmıyorum.

2) Okul takımı

Branş:.....

Haftada kaç gün?:

3) Kulüp takımı(lisanslı sporcu)

Branş :.....

Haftada kaç gün?:

4) Diğer(Belirtiniz)

Branş:

Haftada kaç gün?:

Babanızın öğrenim durumu

1)İlkokul

2) Ortaokul

3) Lise

4) Üniversite

5)Diğer.....

Annenizin öğrenim durumu:

1)İlkokul

2)Ortaokul

3)Lise

4)Üniversite

5)Diğer.....

Siz öğrencilerin vereceği yanıtlar ve ortaya koyacağı bulgular tamamen bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Bu nedenle elde edilecek tüm bilgiler, hiçbir şekilde, hiçbir kişi yada kurumla paylaşılmayacak ve gizli tutulacaktır. Bu sebepten dolayı, anketin üzerine hiçbir şekilde kimlik bilgilerinizi yansıtacak bir veriyi yazmanıza gerek yoktur. Sorulara karşılık yansıtacağınız her bir yanıtın tamamen gerçekleri ifade etmesi, araştırmanın geçerliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Lütfen, ankette yer alan her bir soruyu, size uygun olan seçeneğe (X) şeklinde işaretleyerek cevaplayınız.

İlgi ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Olcay KİREMİTCİ

E.Ü. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU

BEDEN EĞİT. VE SPOR ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI

Bu bölümde senin -AİLEN- ile ilgili görüşlerini öğrenmek istiyoruz.				
	Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru
1- Aileme ihtiyaç duyduğumda, bana hep zaman ayırır.				
2- Bir sorun yaşadığımda, ailem bana her zaman yardımcı olur.				
3- Ailem benim duygularıma çok az önem verir.				
4- Sorunlarım olduğunda ailem beni her zaman dinler.				
5- Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, ailem benimle konuşmaya hazırdır.				
Bu bölümdeki soruları yanıtlarken, lütfen -SINIF ARKADAŞLARINI VE BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİZİ - düşünerek cevap veriniz.				
	Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru
6- Sınıf arkadaşlarımdan beni sevmemelerinden korkuyorum.				
7- Bir konuyu konuşmak istediğimiz zaman, beden eğitimi öğretmenimiz bize hep zaman ayırıyor.				
8- Sınıftaki öğrencilerle, arkadaşlık kurmanın zor olduğuna inanıyorum.				
9- Beden eğitimi öğretmenim bana bir arkadaş gibi yardımcı oluyor.				
10- Sınıftaki öğrencilerin, beni sevmelerinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum.				
11- Beden eğitimi öğretmenim duygularıma çok az önem veriyor.				
12- Herhangi bir şeyi yapamadığımızda, beden eğitimi öğretmenimiz bize yardımcı oluyor.				
13- Sınıftaki öğrencilerin çoğunun beni sevdiğini düşünüyorum.				
14- Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda, beden eğitimi öğretmenimiz bizimle konuşmaya her zaman hazırdır.				
15- Sınıf arkadaşlarımdan benim hakkımdaki düşünceleri beni endişelendiriyor.				

Bu bölümde - KENDİNLE İLGİLİ - düşüncelerini en doğru bir şekilde yansıtmayı istiyoruz.				
	Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen doğru
16-Sporda çok iyiyim.				
17- Derslerde öğrendiklerimi çabuk unutuyorum.				
18- Kendimle gurur duymak için her zaman bir nedenim var.				
19- Çoğu kez nedensiz yere kendimi üzgün hissediyorum.				
20- Ders içi etkinliklerdeki görevlerimi çok çabuk yapabiliyorum.				
21- Genel olarak kendimden memnunum.				
22- Beden eğitimi derslerinde , her hangi bir şeyi yaşıtlarıma göre daha çabuk öğrenebiliyorum.				
23- Okuldaki derslerde çok başarılıyım.				
24- Gülmek için çok az nedenim var.				
25- Beden eğitimi dersinde veya sporda yeni çalışmaları çok çabuk öğrenebiliyorum.				
26- En az yaşıtlarım kadar zeki olduğuma inanıyorum.				
27- İyi bir insan olduğumu düşünüyorum.				
28- Genelde öylece oturuyorum ve hiçbir şey yapmak istemiyorum.				
29- Beden eğitimi derslerinde veya sporda, en az kendi yaşıtlarım kadar başarılıyım.				
30- Okuldaki derslerde o kadar da başarılı değilim.				
31- Kendimi olduğum gibi beğeniyorum.				
32- Arkadaşlarım eğlenirken, ben onlara katılamıyorum.				
33- Beden eğitimi derslerinde veya sporda o kadarda başarılı değilim.				
34- Genelde derslerde sorulara yanıt bulmada zorlanıyorum.				
35-Hiçbir şey bana artık eğlenceli gelmiyor.				

Bu bölümde, senin SINAV ÖNCESİ, SINAVDA VEYA DERSLERDE SÖZLÜYE KALKTIĞINDA neler hissettiğini öğrenmek istiyoruz.				
	Tamamen Yanlış	Yanlış	Doğru	Tamamen Doğru
36- Karnımda nedenini bilmediğim tuhaf bir ağrı hissediyorum.				
37- “Sınav sorularını zamanında cevaplayabilecek miyim?” diye kaygılanıyorum.				
38- Kalbim çok hızlı çarpıyor.				
39- “Sınava yönelik hazırlığım yeterli mi?” diye düşünüyorum.				
40- Heyecanlanıyorum.				
41- “Kötü bir sonuç alırsam ne olur?” diye kaygılanıyorum.				
Bu bölümde belirtilen durumları, evden okula gelip giderken, boş zamanlarında arkadaşlarıyla oyun oynarken yada evdeyken, SON ZAMANLARDA NE SIKLIKTA yaşadığını bize belirtmeni istiyoruz.				
	Hiç	Bazen	Genelde	Çok sık
42- Diğer çocuklarla kavga ettim.				
43- Diğer çocuklara kasıtlı bir şekilde sataşım veya onları sert bir şekilde ittim.				
44- Diğer çocukların eşyalarını şiddet uygulayarak ellerinden zorla aldım.				
45- Diğer çocukları ağlayıncaya kadar kızdırdım.				
46- Diğer çocukları alaya alarak, dalga geçtim.				
47- Bir arkadaşımın parasını veya eşyalarını ondan izin almadan aldım.				
48- Her hangi bir dükkandan parasını ödmeden izinsiz bir şekilde eşya çaldım.				
49- Bina duvarlarına veya arabaların boyalarına zarar verdim.				
50- Anne, baba ve kardeşlerimin paralarını çaldım.				
51- Araba veya evlerden hırsızlık yaptım.				
52- Diğer öğrencileri kasıtlı bir şekilde kızdırdım veya kışkırttım.				

Kendinle ilgili duygu ve düşüncelerini SON ZAMANLARDA SIKLIK DERECESİNE göre cevaplamayı istiyoruz.

SON ZAMANLARDA,	Hiç	Bazen	Genelde	Çok sık
53- Ne sıklıkta karın ağrısı yaşıyorsun?				
54- Ne sıklıkta kötü rüyalar veya kabuslar görüyorsun?				
55- Bir şeyleri başardığında mutlu oldun mu?				
56- Ne sıklıkta kendini mutlu hissediyorsun?				
57- Ne sıklıkta her şeyin yolunda gittiğini düşünüp kendini mutlu hissettin?				
58- Ne sıklıkta baş dönmesi problemi yaşıyorsun?				
59- Ne sıklıkta uykusuzluk problemi yaşıyorsun?				
60- Ne sıklıkta durup dururken ateş basması gibi bir sıkıntı hali yaşıyorsun?				
61- Ne sıklıkta baş ağrısı sorunu yaşıyorsun?				
62- Arkadaşlarının seni beğendiklerini belirttiklerinde, mutlu oluyor musun?				

GÖSTERMİŞ OLDUĞUN GAYRET VE YARDIMLARIN İÇİN

ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ.!!!!!!!!!!!!!!

ÖZGEÇMİŞ

09.01.1979 İzmir doğumluyum. Sırasıyla, Cemil Midilli İlkokulu, Güzelyalı Ortaokulu ve İnönü Lisesi'nde olmak üzere ilk ve orta öğrenimimi İzmir'de tamamladım. 1996 yılında yüksekokul öğrenimime, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda başladım. Yüksek öğrenimin süresi içerisinde İzmir Göztepe ve Manisa Turgutlu Spor takımlarında profesyonel olarak futbol oynadım. 2001 yılında yüksek öğrenimimi tamamladıktan sonra, 2004 yılının sonuna kadar Köln Alman Spor Yüksekokulunda Beden Eğitimi Öğretmenliği alanında eğitim alarak, Alman Federal Devleti tarafından Beden Eğitimi Öğretmeni Diplomamı tanıttım. Almanya'daki öğrenimin süresince, iki ilköğretim okulunda Çocuklar İçin Eğitsel Oyun ve Futbol Eğitimi Kurslarında ve Köln Rhein Energie Basketbol kulübünün organize ettiği Basketbol kurslarında olmak üzere üç farklı kurumda eğitmen olarak çalıştım. 2004 yılında Türkiye'ye döndükten sonra, 2005/2006 eğitim öğretim yılında İzmir Türk Alman Eğitim Vakfı (TAKEV) İlköğretim okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalıştım. Bu süre zarfı içerisinde 2005 yılında Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Eğitimime başladım. Temmuz 2006 tarihinde Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görevime başladım.

24.07.2007 tarihinde evlendim. Halen, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktayım.

OlcaY KİREMİTCİ

olcay.kiremitci@ege.edu.tr